

Duurzaam bosbeheer en houtkeurmerken

- De stand van zaken -

Januari 2007

KEURHOUT

FSC

PEFC

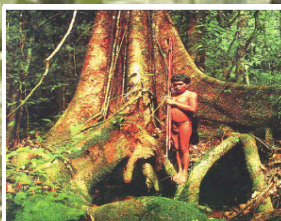
CSA

SFI

ATFS

MTCC

PAFC

INHOUD

	Pagina
Duurzaam bosbeheer en houtkeurmerken	4
Stand van zaken januari 2007	4
(Sub)tropen blijven achter	4
Nederland	9
De Erkende houthandel	9
Primeur Nederland - legaliteit	10
Nederlandse bos- en houtketen	10
Nederlandse overheid	10
Nederlandse certificeringssystematiek	11
Wetsvoorstel Marijke Vos	12
Duurzaam bouwen	12
Referenties	12
Ontwikkelingen in productielanden	14
Europa	14
Noord-Amerika	17
Midden- en Zuid-Amerika	19
Azië	21
Afrika	23
PAFC	24
Oceanië	26
Overige gebieden	27
Nawoord	27
Referenties	27
Duurzaam bosbeheer en certificering van bossen	29
Historisch perspectief	29
Uitgangspunten	29
Sociaal en economisch belang	29
Referenties	30
Oorzaken van ontbossing	31
Complex probleem	31
Directe oorzaken	31
Onderliggende oorzaken	32
Regionale verschillen	33
Invloed hutoogstactiviteiten	33
Illegale kap en malafide bedrijven	33
Trend	34
Referenties	34
Keurmerken voor duurzaam geproduceerd hout	35
Wereldwijde initiatieven	35
Verschillende niveaus	36
Wederzijdse erkenning	36
Vergelijkende studies	36
Weerstand	36
Stille toenadering	37
Trechtersysteem	37
Samenwerking	37
Stroomlijning beleid in Nederland	38
Kritische (voortuit)blik	38
Referenties	38

Keurhout	39
Keurhout nieuwe stijl	39
Zelfstandige en onafhankelijke organisatie	39
Samenstelling College van Deskundigen Keurhout	39
Keurmerk voor duurzaam geproduceerd hout	40
Traceringsysteem	40
Deelnemers Keurhout	40
Minimumeisen Keurhout	40
Keurhout en Legaliteit	41
SYS-toets	41
Informatie	41
Referenties	41
Minimumeisen Duurzaam Bosbeheer en Certificering	42
Forest Stewardship Council (FSC)	43
De organisatie	43
Uitgangspunten	43
Certificeringsproces	43
Nationale standard	44
Chain-of-custody	44
FSC-bedrijvenplatform	44
FSC Nederland	44
Beschikbaarheid	45
FSC-logo gebruik en claims	45
Kantoren FSC	45
Milieuorganisaties en FSC	45
Informatie	46
Referenties	46
Principes en Criteria Forest Stewardship Council	47
Programme for Endorsement of Forest Certification Schemes (PEFC)	48
Achtergrond	48
Organisatie	48
Handelsketencertificering	48
Globalisering	48
Certificaten	49
Informatie	50
Referenties	50
Duurzaam geproduceerd hout op de markt	51
Houtsoorten	51
Plaatmaterialen	51
Beschikbaarheid	51
Maatvoering	51
Kwaliteit	52
Prijs	52
Willingness-to-pay	52
Levertijden	52
Directieleveringen	52
Gelijkwaardigheid	52
Voorschrijven	53
Leveranciers	53
Controle herkomst	53
Helpdesk gecertificeerd hout	54
Voorbeeldprojecten	54
Referenties	54
Duurzaam bosbeheer en certificering op Internet	55
BIJLAGE I 'HELPDESK GECERTIFICEERD HOUT'	

DUURZAAM BOSBEHEER EN HOUTKEURMERKEN

De stroomversnelling waarin duurzaam bosbeheer, gekoppeld aan certificering, de afgelopen drie jaar wereldwijd is geraakt, zet in 2007 door. Deze brochure geeft achtergrondinformatie over duurzaam bosbeheer, certificering en houtkeurmerken. Daarbij worden de meest recente ontwikkelingen besproken. Doelstelling is het gebruik van duurzaam geproduceerd hout zoveel mogelijk te stimuleren. We beperken ons in dit overzicht tot die landen en initiatieven, die direct van invloed zijn op het in Nederland ingevoerde en gebruikte hout.

Stand van zaken januari 2007

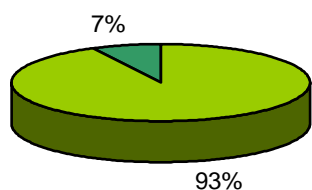
Sinds de vorige uitgave (augustus 2006) is het areaal duurzaam beheerd bos met 10 miljoen hectare toegenomen tot ruim 294 miljoen ha. Ten opzichte van december 2005 bedroeg de toename bijna 25 miljoen ha. Toeleveranciers van duurzaam geproduceerd hout hebben zich meer geprofileerd en hebben de verschillende certificeringsinitiatieven verbeteringen aangebracht in hun richtlijnen en procedures. Daarnaast hebben weer meer nationale certificeringsinitiatieven toenadering tot elkaar gezocht binnen PEFC. Daarnaast werkt de Nederlandse overheid aan procedures aan het opstellen om de BRL, die eind 2005 werd geaccordeerd door een groep belanghebbenden en het operationaliseren van een Nederlands systeem voor beoordeling van duurzaam geproduceerd hout. Dit alles om de doelstelling voor haar duurzaam inkopenbeleid, 100% duurzaam geproduceerd hout in 2010 te kunnen halen. Daarnaast heeft de Vereniging van Nederlandse Houtondernemingen in 2006 een ambitieus beleidsplan neergelegd om samen met haar leden eind 2009 te komen tot 75% aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout. Daarnaast lijkt de aandacht voor legaliteitsvraagstukken inmiddels de belangstelling voor duurzaamheid voorbij te streven. Daarom in deze stand van zaken ook hiervoor aandacht.

Bosareaal wereldwijd (FAO)	: 3,95 miljard ha
Bosareaal actief beheerd voor houtproductie (FAO)	: 0,7 - 1,3 miljoen ha
Totale bosareaal gecertificeerd bos ¹ wereldwijd (juni 2006)	: 294,53 miljoen ha
Areaal gecertificeerd bos ¹ eind 2006 ten opzichte van eind 2005	: + 11%
Areaal gecertificeerd bos ¹ eind 2006 ten opzichte van eind 2000	: + 310%
Aantal bij certificering betrokken landen	: 149
Aantal certificeringsinitiatieven wereldwijd	: 61

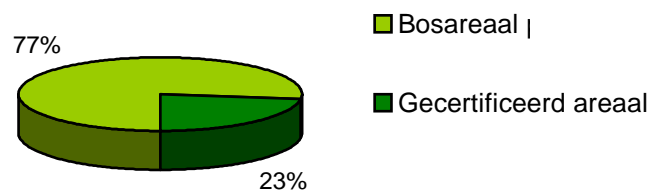
¹ Cijfers gecertificeerde bosarealen: (FSC, PEFC, SFI, CSA, ATFS en MTCC)

Waar staan we nu met de boscertificering

Het eerste certificaat voor duurzaam bosbeheer werd uitgereikt in mei 1995. Sinds die tijd is er hard gewerkt aan de uitbreiding van het areaal aantoonbaar duurzaam beheerd bos, nodig voor het beschikbaar komen van meer duurzaam geproduceerd hout op de wereldmarkt. Figuur 1 is een weergave van de landen die één of meer gecertificeerde bosgebieden hebben volgens de richtlijnen van de 6 belangrijkste certificeringsinitiatieven. Van de 3,95 miljard ha bos (FAO, Global Forest Resources Assessment 2005) is een groot deel niet toegankelijk door geografische, klimatologische of andere redenen, en komen niet in aanmerking voor actief beheer voor houtproductiedoeleinden. Dit geldt ook voor gebieden die een vorm van bescherming genieten: in beschermd gebied, nationaal park of reservaat. Bij de analyse van de ontwikkelingen in duurzaam bosbeheer en certificering moet hiermee rekening worden gehouden. Inmiddels is wereldwijd, afhankelijk van de definitie (productie of multifunctioneel bos), tussen de 23 en 40% van de bossen met een productiefunctie gecertificeerd; zie grafieken 1 en 2. Het gecertificeerde areaal is met name (ruim 89%) te vinden in gematigde gebieden.

Grafiek 1. Percentage bos gecertificeerd in verhouding tot totale areaal bos wereldwijd.

Grafiek 2. Percentage bos gecertificeerd bos in verhouding tot totale areaal productiebos.

Volgens de UNECE werd in 2005 wereldwijd naar schatting 345 miljoen m³ industrieel rondhout geoogst uit duurzaam beheerd bos. Hiervan zou naar zeggen van PEFC ten minste 20% hiervan PEFC gecertificeerd zijn.

In april 2005 werd na onderzoek van FSC International de geschatte waarde van wereldwijde handel in FSC gecertificeerde hout en houtproducten bijgesteld naar meer dan € 4 miljard. Voor Nederland wordt dit geschat op ongeveer € 347 miljoen. Het wereldwijde vraagoverschot naar FSC gecertificeerd loofhout wordt geschat op circa 10 miljoen m³.

In tabel 1 en de grafieken 3 t/m 5 zijn de bosarealen vermeld die zijn gecertificeerd door de belangrijkste certificeringsinitiatieven in de wereld: Forest Stewardship Council (FSC), Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes (PEFC), Sustainable Forestry Initiative (SFI), Canadian Standard Association (CSA), American Tree Farm System (ATFS) en het systeem van de Malaysian Timber Certification Council (MTCC). Kleinere operationele certificeringsinitiatieven zijn CERFLOR (Brazilië) en CERTFLOR (Chili). Deze certificeringssystemen werken allen op basis van onafhankelijke verificatie. Naar schatting 1,0 miljoen ha in Noord Amerika en 1,5 miljoen ha in Europa is dubbel gecertificeerd, dus getoetst volgens meerdere standaarden.

Systeem/Jaar	Gecertificeerd areaal bos (x miljoen ha)						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
FSC	22,17	24,10	31,07	40,42	46,94	68,13	84,29
PEFC	32,37	41,06	46,31	50,85	54,96	185,16	193,82
SFI*	11,33	22,00	32,37	41,36	45,59	53,00	54,38
ATFS	-	-	10,50	10,50	10,50	10,50	10,50
CSA*	5,03	5,94	14,44	28,41	47,38	69,21	72,56
MTCC	-	-	-	-	4,74	4,79	4,73
CERFLOR*	-	-	-	-	0,06	0,88	0,76
CERTFLOR*	-	-	-	nb	nb	1,53	1,53
AFCS*	-	-	-	-	1,89	5,17	5,70
Overige	-	-	-	-	nb	1,18	1,19
Totaal	70,90	93,10	134,69	171,54	210,11	269,76	294,53

Tabel 1. Gecertificeerde arealen per certificeringsinitiatief (2000-2006)

* Systemen geaccepteerd door PEFC; dubbele certificering van bosgebieden worden niet apart meegenomen in totaal gecertificeerd areaal.

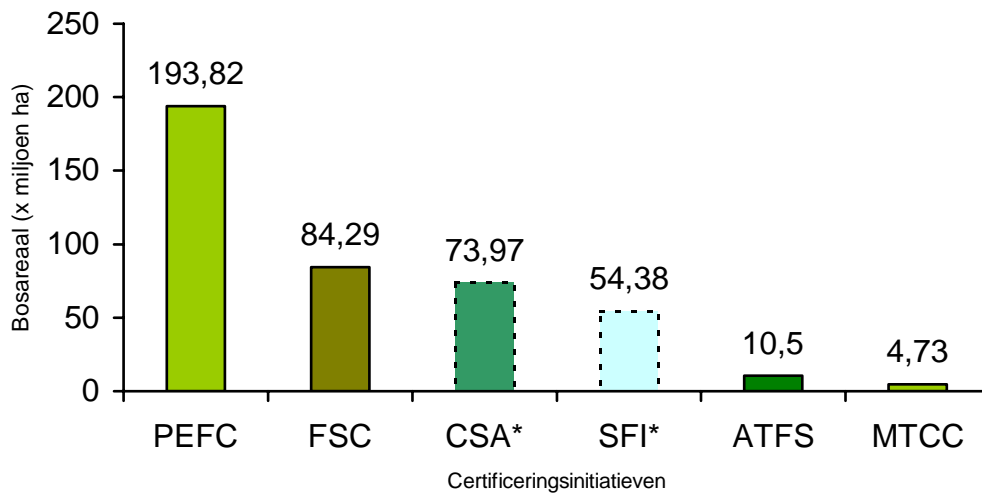
(Sub)tropen blijven achter

Slechts een kleine 8 % van het wereldwijde gecertificeerde areaal bevindt zich in de tropen of subtropen (tabel 2). Dat zou er op kunnen wijzen dat er nagenoeg geen goed bosbeheer in de tropen kan worden aangetroffen. Echter, volgens de ITTO (tabel 2.) beschikte in 2005, toch 15% van het totale bosareaal in de (sub)tropen (858, 842 miljoen ha) over een bosbeheersplan en kon ruim 4 procent worden aangemerkt als duurzaam beheerd bos. 46% van het totale bosareaal in de (sub)tropen is productiebos (natuurlijk en plantage) (397,33 miljoen ha). Van dit productiebos had bijna dertig procent een bosbeheerplan, waarbij Azië verreweg het beste presteert en ruim 6,3 procent wordt aangemerkt als duurzaam beheerd. Hiervan was bijna de helft gecertificeerd (12,317 miljoen ha), dat neerkomt op 3,1 procent van het totale productiebos in dit deel van de wereld. Het moge duidelijk zijn dat hout wel duurzaam geproduceerd kan zijn, ook als is het afkomstig uit gebied dat nog niet gecertificeerd is.

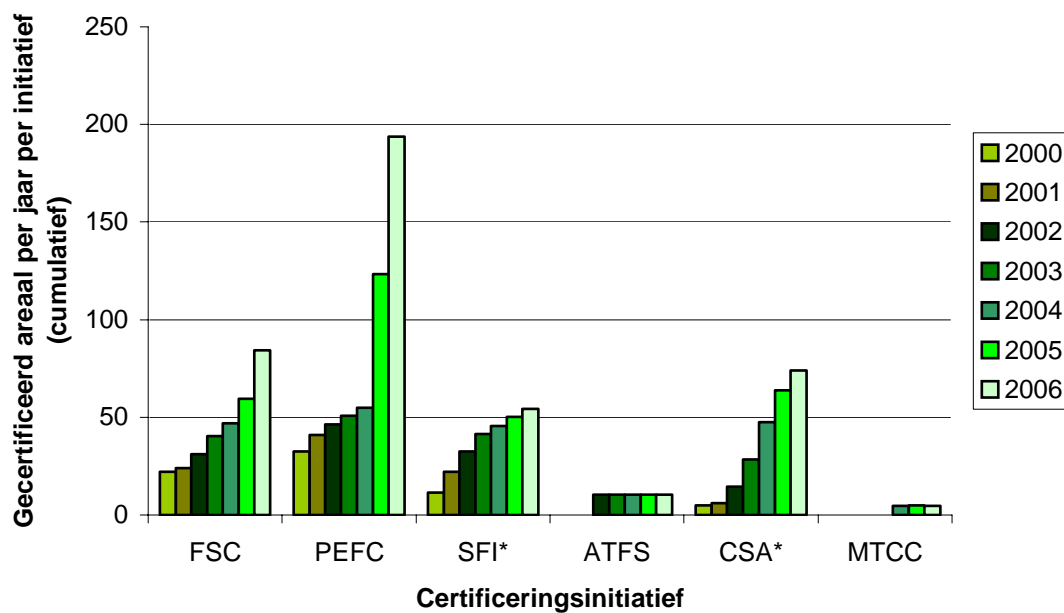
Uit deze cijfers blijkt echter wel duidelijk dat er behoefte is aan het stimuleren en ontwikkelen van certificeringstrajecten, te beginnen bij het aantonen van legale herkomst, het vaststellen van goed bosbeheerbeleid en uitvoering ervan, het inrichten van goede bosbeheerplanning per boseenheid en ook hier een goede naleving zodat van duurzaam bosbeheer gesproken kan gaan worden. Dan pas kan certificering worden ingezet, dat uiteindelijk moet leiden tot duurzame instandhouding van het bos in de (sub)tropen. De steun van alle partijen is hierbij essentieel en dient versneld te worden ingezet, want ook initiatieven als FSC slagen er nog maar ten dele in (ca 18% FSC-gecertificeerd areaal is (sub)tropisch) om duurzaam bosbeheer van de grond te krijgen en daarmee haar doelstelling te bereiken: de ontbossing in de tropen te stoppen.

Figuur 1: Landen met één of meer gecertificeerde bosgebieden.

Grafiek 3. Totaal gecertificeerd areaal per certificeringsinitiatief (stand December 2006).
* CSA en SFI toegelaten tot PEFC

Grafiek 4. Totaal gecertificeerd areaal per certificeringsinitiatief per jaar (2000-2006).

OVERZICHT BEHEER IN PERMANENTE BOSGEBIEDEN IN DE TROPEN													
Regio	PRODUCTIE							BESCHERMING			ALLES		
	Natuurlijk bos				Plantagebos								
	Totaal	Bosplan	Duurzaam beheerd	Gecertificeerd	Totaal	Bosplan	Gecertificeerd	Totaal	Bosplan	Duurzaam beheerd	TOTAAL	Duurzaam beheerd	Gecertificeerd
Afrika	70.461	10.016 (14,2%)	4.303 (6,1)	1.480 (2,1%)	825	488 (59,2%)	0 (0)	39.271	1.216 (3,1%)	1.728 (4,4%)	110.557	6.031 (5,4%)	1.480
Azië-Pacific	97.377	55.060 (56,5%)	14.397 (15%)	4.914 (5%)	38.349	11.456 (29,9%)	184 (0,5%)	70.979	8.247 (11,6)	5.147 (7,3%)	206.705	19.544 (9,4%)	5.098
M&Z Amerika /Cariben	184.727	31.174 (16,8%)	6.468 (3,5%)	4.150 (2,2%)	5.604	2.371 (42,3%)	1.589 (28%)	351.249	8.374 (2,3%)	4.303 (1,2%)	541.580	10.811 (2,0%)	5.739
Totaal (% van totaal)	352.565	96.250 (27,3%)	25.168 (7,1%)	10.544 (3%)	44.778	14.315 (32%)	1.773 (4%)	461.499	17.837 (3,9%)	11.218 (2,4%)	858.842	36.386 (4,2%)	12.317 (1,4%) van totaal
(ITTO, 2005)													12.317 (3,1%) van totaal productie bos

Tabel 2. Overzicht beheer in de permanente bosgebieden in de (sub)tropen.

Bron: ITTO, Global summary of management status in the tropical PFE, Status of tropical forest management 2005; gegevens op basis van een enquête onder de 33 producerende ledenlanden. De data in deze tabel zijn over het algemeen gebaseerd op 2005, maar er kunnen ook data uit een verder verleden zijn ingebracht door de respondenten, wanneer er geen recente data beschikbaar waren. De landen binnen de regio's uit dit rapport leveren meer dan 90% van het tropische hout op de wereldmarkt en ca 80% van de tropische bossen in de wereld, voor het merendeel gesloten tropisch bos.

	Europa (x miljoen ha)	Noord Amerika (x miljoen ha)	M & Z Amerika (x miljoen ha)	Afrika (x miljoen ha)	Azië (x miljoen ha)	Oceanië (x miljoen ha)	Totaal areaal (x miljoen ha)	%
ATFS	-	10,5	-	-	-	-	10,50	3,5
CSA	-	73,97	-	-	-	-	73,97	
FSC	39,51	26,57	10,38	2,49	4,06	1,28	84,29	28,5
MTCC	-	-	-	-	4,73	-	4,73	1,5
PEFC	57,45	128,35	2,29	-	-	5,73	193,82	66
SFI	-	54,38	-	-	-	-	54,38	
CERTFOR	-	-	1,53	-	-	-	1,53	
CERFLOR	-	-	0,76	-	-	-	0,76	
Overige	-	-	-	1,19	-	-	1,19	0,5
Totaal	96,96	165,42	12,67	3,67	8,79	7,01	294,53*	
% van totaal	33	56	4,5	1	3	2,5		100

Tabel 3. Totaal gecertificeerd areaal per certificeringsinitiatief per continent (december 2006).

* ca 2,5 miljoen ha in Noord Amerika en Europa kent een dubbele certificering, die niet in deze tabel tot uitdrukking komt. Netto oppervlak gecertificeerd komt daarmee op ca 292 miljoen ha.

Nederland is samen met het Verenigd Koninkrijk en Duitsland voorloper als het gaat om het gebruik van duurzaam geproduceerd hout. Op dit moment is naar schatting 13,3% van het hout op de Nederlandse markt aantoonbaar duurzaam geproduceerd, dus voorzien van een keurmerk voor duurzaam bosbeheer. Daarnaast komt nog eens 23,1% wel uit gecertificeerde, duurzaam beheerde bossen, maar is niet met een certificaat in of verkocht. In totaal is ruim 2,2 miljoen m³ rhen aan duurzaam geproduceerd hout op de markt, of wel 36,4% van het totale houtgebruik. PEFC heeft daarbij het grootste volume (60%), gevolgd door FSC (34%). Wanneer het gaat om hout met een certificaat, dan liggen de verhoudingen omgekeerd: FSC (70%), gevolgd door PEFC (29%). Van het naaldhout in Nederland is 53% afkomstig uit gecertificeerde bossen, terwijl dit voor tropisch als ook gematigd loofhout slechts 12% bedraagt. Van dit laatste cijfer is het aandeel gezaagd loofhout 49.000 m³ met certificaat en nog eens 67.000 m³ duurzaam geproduceerd zonder certificaat. Van het totaal gezaagd loofhout was in 2005 driekwart van tropische en slechts een kwart gematigde herkomst.

Het grootste deel van het volume aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout vindt zijn weg naar toepassingen in de grond-, weg- en waterbouw, gevolgd door de woningbouw. Maar ook in andere sectoren begint het gebruik door te dringen. De tot nu toe jaarlijkse toename van 1 à 2% is de verdienste van zowel houthandel, boseigenaren, milieuorganisaties als overheden.

De Erkende houthandel

De koepelorganisatie voor de houthandel in Nederland, de Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen (VVNH) is pro-actief op het gebied van de aanpak van illegaal hout, de stimulering van duurzaam bosbeheer en de verkrijgbaarheid van hout uit aantoonbaar duurzaam beheerde bossen. Hiertoe heeft zij een het beleidsplan "Een gezonde toekomst voor hout" (2003-2005) geschreven. Hierbinnen is een gedragscode door de leden ondertekend waarin zij naast een aantal sociaal-economische en kwaliteitseisen onderschrijven (op termijn) uitsluitend legaal op de markt te brengen en zoveel mogelijk duurzaam geproduceerd hout als mogelijk. Om deze code te verwezenlijken zijn verschillende acties opgesteld en wendt zij samen met internationale organisaties haar invloed aan om onder andere Europees beleid inzake bestrijding import illegaal hout te realiseren.

Begin 2004 is de VVNH in samenwerking met vooraanstaande (inter)nationale organisaties gestart met een vijftal projecten die zich enerzijds richten op het aantoonbaar maken van de legale herkomst van hout en houtproducten (tracering) en anderzijds het positief beïnvloeden van het bewustwordingsproces en het informeren van de handelskolom om zo effectieve samenwerking op dit gebied te ressourteren. Zie voor projectbeschrijvingen, achtergronden en bereikte resultaten: www.vvnh.nl. Aangevangen is met projecten in Indonesië, die na succes ook gebruikt zullen worden voor houtstromen uit Brazilië, Kameroen, Gabon, Maleisië en de Russische Federatie. Ook de voorstellen voor de beleidsperiode 2006 - 2009 verdiepen en verbreden de reeds lopende activiteiten gericht op het vergroten van het aandeel duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt en het op termijn uitsluitend op de markt brengen van hout met aantoonbare legale herkomst. De VVNH heeft voor haar tweede beleidsperiode nieuwe, zeer ambitieuze doelstellingen geformuleerd: in 2009 is de herkomst al het door haar leden verhandelde hout bekend en 100% van alle naaldhout, 75% van al het plaatmateriaal en 25% loofhout is in 2009 duurzaam geproduceerd.

Verder is de VVNH betrokken bij de formulering van de Nederlandse beoordelingsrichtlijn en het protocol voor de toetsing van duurzaam bosbeheer en certificering, onder leiding van het ministerie van VROM. Ook faciliteert zij de taken van Keurhout nieuwe stijl (zie verder pagina 38). Daarnaast zetten de brancheorganisaties van Nederlandse timmerfabrikanten en pallet- en papierproducten zich in voor hout uit duurzaam beheerde bronnen. Zo was in 2005 50% van het in Nederland verwerkte pulp afkomstig uit duurzaam beheerde bossen; 44% van het totale volume heeft een certificaat.

De houtbranche en milieubeweging slaan daar waar mogelijk en wenselijk de handen ineen en werken dan samen aan het realiseren van projecten en doelstellingen waar het gaat om duurzaam bosbeheer, duurzaam geproduceerd hout en het uitbannen van hout met illegale herkomst. Een voorbeeld hiervan is de ondertekening in 2005 van een gezamenlijke verklaring van VVNH enerzijds en Greenpeace, ICCO, Milieudefensie, NC-IUCN en het WNF anderzijds tegen illegaal hout en voor

het ontwikkelen van Europese wetgeving om import van niet-legaal hout tegen te gaan. Dit in het kader van het Europese Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) beleid.

Primeur Nederland – Label voor aantoonbaar legaal geproduceerd hout toegekend

Op 15 september 2005 reeds, heeft het College van Deskundigen van Keurhout, de eerste Keurhout-Legaal labels toegekend. Dit gebeurde na maanden beoordelen en corresponderen met vertegenwoordigers van MTCC. De labels zijn toegekend aan 6 bedrijven die hun producten, onder het 100% MTCC label, leveren uit 4,43 miljoen ha bos. Het is voor het eerst dat een organisatie op een uitgebreid protocol specifieke certificaten beoordeeld op inhoud en betrouwbaarheid daar waar het gaat om *legal origin* (legale herkomst). Initiatieven van de Deense en Engelse overheid daarentegen hebben het gehele systeem ineens goedgekeurd op basis van een aantal brede criteria. De toekenning van het Keurhout-legaal label aan de Maleisische bedrijven, maakt het mogelijk op korte termijn aantoonbaar legaal geproduceerd hout. Inmiddels zijn er 27 MTCC COC-exporteurs toegelaten tot Keurhout-Legaal en is in 2006 naar verwachting een kleine 10.000 m³ hout onder dit label geïmporteerd.

Nederlandse bos- en houtketen

Na jarenlange consultatie en inspanningen van de Nederlandse FSC-werkgroep is per 22 juni 2005 de nationale FSC-standaard voor Nederland goedgekeurd door FSC International te Bonn. In Nederland zelf is inmiddels 136.383 ha bos volgens FSC-richtlijnen gecertificeerd. Dit is circa 38 procent van het totale bosareaal in Nederland. Van het gecertificeerde areaal wordt het overgrote deel (67%) door Staatsbosbeheer beheerd. Een 20-tal kleine Nederlandse particuliere boseigenaren heeft, onder de paraplu van de Unie van Bosgroepen, een groepscertificaat verkregen en daarmee ruim 16 procent van het Nederlandse gecertificeerde areaal in handen. De Nederlandse FSC gecertificeerde boseigenaren hebben aangegeven in 2005 in totaal 371.000 m³ rondhout zonder schors te hebben geoogst, waarvan 115.000 m³ rde met certificaat is vermarkt (31%).

Nederlandse overheid

In juni 2004 heeft het kabinet ten aanzien van duurzaam geproduceerd of legaal hout het volgende besloten: *“dat alle rijksinstanties welke onder de ministeriële verantwoordelijkheid vallen zich ertoe verplichten dat het door hen aangekochte of aanbestede hout zoveel mogelijk en op termijn volledig op aantoonbaar duurzame wijze geproduceerd is. Daarnaast verzekeren zij zich er minimaal van dat het hout van aantoonbaar legale afkomst is”*.

Alle ministeries zullen in zowel hun facilitaire als hun primaire processen (dit laatste vooral bij Defensie (DEF), LNV, VenW en VROM) rekening moeten houden met de bovenstaande verplichting. Overigens zullen ook de andere overheden, wooncorporaties e.d. in het kader van het reguliere beleid benaderd worden om met hen tot vergelijkbare afspraken te komen. Hoewel het besluit pas recent is genomen, kan de huidige situatie als volgt geschetst worden:

Bij Rijkswaterstaat is het gebruik van duurzaam geproduceerd hout een speerpunt van beleid. Van de totale hoeveelheid hout gebruikt door RWS is circa de helft tropisch hardhout, het aandeel niet-tropisch hardhout zeer beperkt en het aandeel naaldhout net iets minder dan de helft. Van de door RWS gebruikte hoeveelheid tropisch hardhout is ca. 50 % van een certificaat (met name FSC) voorzien en ca. 15% betreft hergebruikt hout (azobé en basralocus). Daarmee resteert nog ruim 35 % tropisch hardhout dat niet aantoonbaar duurzaam geproduceerd is. Het feit dat dit niet aantoonbaar is, betekent echter niet dat het verkregen is door illegale houtkap.

RWS wil -ook via hun bestekken- bedrijven die aantoonbaar "op weg zijn naar duurzaam bosbeheer" wel ruimte kunnen (blijven) bieden. Want door de hoge eisen, die door RWS aan de kwaliteit en maatvoering van hout (voor bijvoorbeeld sluisdeuren) gesteld moeten worden, is de keuze soms noodzakelijkerwijs beperkt tot Afrikaans hout waarvoor nog geen FSC of vergelijkbaar certificaat beschikbaar is.

Bij DEF (kerndepartement en de Krijgsmachtonderdelen) mag inmiddels alleen gebruik worden gemaakt van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout en gaat daar contentieus mee om in bestekken, contracten en opleveringen.

Ook VROM speelt een belangrijke rol bij het toepassen van duurzaam hout. VROM heeft in 2003 de regie over een nieuwe certificatiesystematiek voor de beoordeling van initiatieven van duurzaam bosbeheer op zich genomen. Zodra daarover politiek besloten is, zullen de bij deze systematiek behorende Beoordelingsrichtlijn en Toetsingsprotocol het uitgangspunt zijn voor inkoop en aanbesteden van duurzaam geproduceerd hout door de rijksoverheid. Zie Nederlandse certificeringssystematiek.

Doelstelling van de overheid ten aanzien van duurzaam geproduceerd hout ligt inmiddels op: 100%

duurzaam geproduceerd hout in eigen projecten in 2010. De doelstelling zijn echter de afgelopen jaren nogal eens gewijzigd: milieustaatssecretaris Van Geel riep in oktober 2004 de overheid op om al het hout tenminste legaal en in 2010 voor de helft van alle aanbestedingen duurzaam in te kopen, hetgeen dus ook betrekking zou moeten hebben op hout in de bouw. Met deze uitspraak kwam de doelstelling 25% duurzaam geproduceerd hout (in de bouw) in 2005 (Nationale Milieubeleidsplan (NMP4)), te vervallen. Op een andere gelegenheid zou het ministerie van VROM hebben aangegeven voornemens te zijn een stimulerings- en voorlichtingcampagne te starten ter bevordering van het gebruik van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout; een belofte die ook al eens werd gedaan in 1998 door voormalig minister Pronk. De Rijksgebouwendienst (RGD) hanteert standaard bestekteksten waarin duurzaam geproduceerd hout wordt voorgeschreven.

Staatsbosbeheer (SBB) levert langs twee wegen een bijdrage aan het bevorderen van het gebruik van duurzaam geproduceerd hout. Allereerst door het op de markt brengen van duurzaam geproduceerd hout uit eigen bossen die allemaal gecertificeerd zijn op grond van FSC-criteria voor duurzaam bosbeheer. Ten tweede door het eigen aanschafbeleid te gaan toetsen aan beleid voor duurzaam geproduceerde goederen waaronder hout; daarover zijn in de aansturingrelatie tussen LNV en Staatsbosbeheer afspraken gemaakt.

De Nederlandse overheid zet zich al sinds 1991, met het verschijnen van het Regeringsstandpunt Tropisch Regenwoud, actief in om ontbossing tegen te gaan en duurzaam bosbeheer en dito geproduceerd hout te bevorderen. Zo zijn de ministeries van Buitenlandse zaken (DGIS), LNV en EZ betrokken bij tal van internationale processen: Internationaal Tropisch Hout Organisatie (ITHO), Internationaal Forum voor Bossen van de Verenigde Naties (IPF/IFF/UNFF), internationaal programma ter bestrijding van illegaal hout (FLEGT), Comité voor het behoud van bedreigde plant- en diersoorten (CITES), partnershipprogramma's van Wereldbank en Wereldvoedselorganisatie (FAO) en financiering van onder andere (eco)regionale activiteiten WWF en NC-IUCN, IUCN international en een FSC-contactpersoon voor Afrika. Nederland was in 2004 mondiaal een van de grootste donoren waar het gaat om bossen en bosbeleid.

Nederlandse certificeringssystematiek

Het ministerie van VROM heeft in overleg met andere ministeries de aanpassing van de minimumeisen voor duurzaam bosbeheer ter hand genomen. Deze minimumeisen zijn in 1997 door het ministerie van LNV opgesteld, ter ondersteuning van het overheidsbeleid en als richtlijn voor het beoordelen van certificaten door Stichting Keurhout. Deze eisen waren door de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en gewijzigde inzichten aan herziening toe, zoals reeds in 1997 afgesproken en ook onderkend in het KPMG-rapport over deze problematiek. Deze eisen zouden moeten worden vastgelegd in een beoordelingsrichtlijn (BRL) over de toetsing van individuele certificaten. Tevens wordt een toetsingsprotocol (TP) opgesteld, dat de systematiek beschrijft van de toetsingprocedure van certificeringssystemen door een nog in te stellen/aan te wijzen instantie.

Voor de formulering (van BRL en TP) is een begeleidingscommissie ingesteld waarin verschillende stakeholders door het ministerie van VROM zitting hebben gehad, zoals vertegenwoordigers van ministeries, bedrijfsleven, vakbonden en sociale en milieuorganisaties. In oktober 2005 is de BRL door de partijen getekend, echter zijn de ngo's (zoals haast te doen gebruikelijk) kort voor de ondertekening uit het proces gestapt; dat de Nederlandse overheid, volgens onderzoek van een Zwitsers bureau, niets juridisch in de weg zou staan om enkel FSC voor de schrijven in haar aanbestedingen zonder in strijd te zijn met het EU aanbestedingsbeleid. Later werd ook genoemd dat de BRL niet ver genoeg zou gaan. Maar de echte reden zullen zij waarschijnlijk niet geven. Staatssecretaris van Geel heeft zijn verbolgenheid niet onder stoelen of banken gestoken en de kamer in een brief gemeld door te zullen gaan met de BRL, deze te gebruiken voor het eigen duurzaam inkoopbeleid en voor het einde van 2006 een systeem te hebben geïmplementeerd, die uitvoering geeft aan de BRL. Voordat een finaal akkoord door een aantal partijen wordt gegeven aan de BRL, zal uit een pre-toetsing moeten blijken of de BRL inderdaad een verdieping is van de minimumeisen uit 1997 of een daadwerkelijke verzwaring. In dat laatste geval zal er waarschijnlijk nog aan de BRL gesleuteld moeten gaan worden voordat deze in de staatscourant wordt gepubliceerd en deze beoordelingsrichtlijn voor duurzaam bosbeheer en certificering van de handelketen publiek wordt. Deze pre-toetsing heeft echter nog niet plaatsgevonden. Eind oktober is een door VROM een Commissie van Gelijkwaardigheidstoetsing (CGT) geïnstalleerd die een 6 tal certificeringssystemen/nationale standaarden zal beoordelen en suggesties zal doen over eventuele aanpassingen, om het geheel praktisch werkbaar te laten zijn. De uitkomsten van de CGT worden in april 2007 verwacht, waarna VROM voortgang kan gaan maken met het operationaliseren van het

BRL systeem. Inmiddels heeft VROM ook contacten met andere EU landen die zich bezig houden met regels voor duurzaam inkopen (Public Procurement Policy), om te voorkomen dat er in Europa een wildgroei aan regels ontstaat die door houtproducerende landen niet meer zijn te bevatten.

Wetsvoorstel Marijke Vos (labelen groen of rood)

Inmiddels is de milieuwoordvoerder van Groen Links, Marijke Vos, werkzaam als wethouder Milieu te Amsterdam. Mevrouw Vos was de grondlegster van dit wetsvoorstel, die al in 1994 in beginsel werd geschreven. Maar de wet is anno 2007 nog niet begraven: haar opvolger, de heer Wijnand Duijvendak heeft zich ten doel gesteld dit voorstel weer in de Haagse arena te willen inbrengen. Hierna volgt een korte historie van het wetsvoorstel Vos:

De meest recente inzet van de wet betreft het maximaal faciliteren van de wettelijke inbedding van 'een vrijwillige groene labeling'. Met andere woorden, Marijke Vos wilde voorzien in het feit dat bedrijven/organisaties die hout en houtproducten voor de eerste maal in de handel brengen, de mogelijkheid krijgen officieel aan te tonen dat deze afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen. Na toetsing door een door de overheid (het ministerie van VROM) aangewezen organisatie mag op deze producten een NL-logo worden aangebracht.

Het oorspronkelijke voorstel (1994) hield in dat vanaf januari 2003 al het hout dat in Nederland voor de eerste keer op de markt zou worden gebracht, voorzien moest zijn van een label/sticker: een groene voor duurzaam geproduceerd hout en een rode wanneer dit niet aantoonbaar is. Doel van het wetsvoorstel was de bossen in de wereld te beschermen door het gebruik van hout uit duurzaam beheerde bossen te stimuleren. Tevens moest het dienen om een signaal af te geven. Houthandel en -industrie onderschrijven nog steeds het belang van duurzaam bosbeheer, wanneer deze op vrijwillige certificering is gebaseerd. Marijke Vos heeft in juli 2002 onder druk van een negatieve stemming door Eerste Kamerleden het 'rode label' uit haar voorstel geschrapt, evenals een wettelijke verplichting.

Belangrijkste reden voor de Eerste-Kamerfracties om het initiatiefwetsvoorstel af te stemmen was de zeer grote weerstand vanuit de Europese Commissie en producentenlanden, die deze discriminatie niet in overeenstemming achtten met internationale verdragen. Verder kon de indienstier niet voldoende duidelijkheid geven over de implicaties voor het Nederlandse bedrijfsleven wat betreft organisatorische en financiële consequenties en de te ontwikkelen handhavingstructuur. Groot struikelblok bleek ook het uitblijven van een duidelijk regeringsstandpunt met daarin de ingeschatte kansen een eventuele rechtzaak aan het Europese Hooggerechtshof, na acceptatie van het initiatiefwetsvoorstel, te kunnen winnen.

Voordeel van de 'Wet Vos' zou zijn dat er tussen partijen in de markt consensus ontstaat over de gelijkwaardigheid van certificeringssystemen; deze consensus is er alles behalve, waardoor de wet zijn doel mist. Met de ontwikkeling van BRL en TL hoopt men een door alle partijen geaccepteerde beoordelingsbasis te hebben ontwikkeld. Eind januari 2005 heeft de indienstier de FSC-eis als basis voor de wet laten vallen en vervangen door de eis 'BRL en TP' die op dat moment door VROM ontwikkeld werden.

Duurzaam Bouwen

In de praktijk wordt het gebruik van duurzaam geproduceerd hout onder meer gestimuleerd door maatregelen in de Nationale Pakketten voor Duurzaam Bouwen (NPDB)(maatregelen S063/U063/G807) en de Groenregeling (maatregel X016). Het NPDB was bedoeld om overheidsbeleid te harmoniseren, maar nog steeds hanteren gemeenten en andere overheids- en semi-overheidsinstanties eigen checklists of voorkeurslijstjes, waarin een meer specifieke "eis" kan zijn neergelegd.

Referenties

- Probos: "Duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt", een studie in opdracht van het ministerie van VROM, Wageningen, december 2006
- AIDEnvironment: "FSC in de markt 2005 – de beschikbaarheid van FSc-gecertificeerd hout op de Nederlandse markt in 2005 –", Amsterdam, juli 2006
- FAO, Global Forest Resource Assessment 2005, progress towards sustainable forest management, Rome, 2006

- FSC: www.fsc.org (23-01-07)
- FSC NL: www.fscnl.org (23-01-07)
- Keurhout: www.keurhout.nl (23-01-07)
- PEFC: www.pefc.org (23-01-07)
- CSA: www.sfms.com (23-01-07)
- SFI: www.afandpa.org (23-01-07)
- MTCC: www.mtcc.com.my (23-01-07)
- Tweede Kamer: www.tweedekamer.nl
- VVNH: Beleidsplan 2006-2009 "De wortels van hout", Almere 2006
- VVNH: Beleidsplan 2003 - 2005: 'Een goede toekomst voor hout', Almere 2003
- VROM, 2005, "*Rapportage Duurzame Bedrijfsvoering Overheid*", Den Haag, 25 januari 2005
- SBR, 2005; "*Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen*", versie no 8, Rotterdam
- VROM, 2004: "*Duurzame daadkracht – voortgangsrapportage 2004 – nationale en internationale strategie*", artikelcode 4235, december 2004, Den Haag
- VROM, 2004; "Van Geel: 50% duurzaam inkopen in 2010" - Persbericht 13 oktober 2004
- VROM, 2004; "Kabinet gaat hout duurzamer inkopen" - Persbericht 18 juni 2004

ONTWIKKELINGEN IN PRODUCTIELANDEN

EUROPA

Europa is een bosrijk continent met in totaal ruim 1 miljard hectare bos (inclusief Rusland). Hiervan is in totaal ruim 87 miljoen ha gecertificeerd (zie grafiek 5). De 27 EU-landen zijn goed voor 149, 5 miljoen ha bos, waarvan ruim 80 miljoen ha is gecertificeerd. Leidraad voor de ontwikkeling van certificeringinitiatieven zijn de principes en criteria voor duurzaam bosbeheer van 39 Europese bosbouwministers (Helsinki Proces, 1993).

Duitsland	587.679 ha	FSC
	7.193.844 ha	PEFC

Duitsland is met Nederland en het Verenigd Koninkrijk voorloper waar het gaat om het toepassen van duurzaam geproduceerd hout. Duitse boscijneren, maar ook de industrie ijveren voor een toename van duurzaam geproduceerd hout. De Duitse houtindustrie en boscijneren hebben een sterke voorkeur voor het PEFC-systeem. In totaal is 70 procent van het Duitse bosareaal gecertificeerd. In 1996 is reeds overheidsbeleid geformuleerd waarin staat dat tropisch hout uit duurzaam bosbeheer afkomstig dient te zijn, voorzien van een betrouwbaar certificaat. Op 6 juli 2006 werd door de verschillende departementen overeenstemming bereikt over een concepttekst voor het duurzaam inkopen van hout. Aan verdere administratieve eisen en invoering van dit beleid wordt nu gewerkt.

Verenigd Koninkrijk	1.692.525 ha	FSC
	0 ha	PEFC

Dit land is in Europa, samen met Nederland en Duitsland, koploper waar het gaat om het gebruik van duurzaam geproduceerd hout. Engeland kent twee bosstandaarden voor duurzaam bosbeheer: een Nationale FSC-standaard en vrijwel tegelijkertijd heeft de Engelse bosdienst een eigen, inmiddels door de FSC erkend, systeem ontworpen (UK Woodland Assurance Scheme (UKWAS) voor toepassing in haar eigen bossen. In totaal is ruim 1,6 miljoen ha bos in het Verenigd Koninkrijk FSC-gecertificeerd, waarvan 0,8 miljoen ha onder het UKWAS-systeem. Engeland heeft al haar staatsbossen laten certificeren volgens FSC-richtlijnen. Het herziene UKWAS-systeem is opnieuw ingediend voor acceptatie door de PEFC Council.

Sinds juni 2000 hebben centrale Engelse overheidsorganen zich verplicht om actief hout en houtproducten in te kopen die duurzaam en legaal zijn. Ook de Schotse overheid en die van Wales zijn hieraan gebonden. Omdat overheid, bedrijfsleven en ngo's verschillende inzichten hebben ten aanzien van de criteria voor duurzaamheid en legaliteit heeft het ministerie van Milieu, Voedsel en Rurale Zaken (DEFRA) een Centraal Expertise Centrum Hout (CPET) opgezet. In december 2003 heeft zij opdracht gekregen criteria op te stellen waarmee certificaten voor duurzaam bosbeheer en claims op legale herkomst kunnen worden getoetst. Dit met het oog op toelating van gecertificeerde hout en houtproducten binnen overheidscontracten. Op basis van 26 criteria werden de vijf belangrijkste operationele certificeringinitiatieven getoetst (FSC, PEFC, SFI, CSA en MTCC). Inmiddels word FSC-, CSA-, SFI- en PEFC-gecertificeerde hout en houtproducten als duurzaam worden geaccepteerd. Sommige systemen hebben hiertoe aanpassingen in het systeem aangebracht. CPET heeft het PEFC systeem vorig jaar nogmaals getoetst en de toelating herbevestigd (December 2006). Vanaf september 2005 heeft CPET tevens een helpdesk opgezet om overheden bij duurzame inkoop van hout te ondersteunen. Ook de Timber Trade Federation heeft een ambitieus Responsible Procurement Policy: zie RPP-online.org.

Finland	9.490 ha	FSC
	22.144.082 ha	PEFC
	22.144.082 ha	Keurhout

Finland is samen met Zweden een grote houtleverancier van Nederland. Een overweldigende meerderheid van de 440.000 particuliere boscijneren stond achter de doelstelling om eind 2000 alle Finse bossen gecertificeerd te hebben volgens het eigen onafhankelijke Finse certificeringssysteem. Deze doelstelling is voor 95% gehaald, zodat nu 22,14 miljoen ha bos gecertificeerd is (ca 311.500 eigenaren).

Basis voor de onafhankelijke certificering is het door de Finse bos- en houtsector zelf ontwikkelde Finnish Forest Certification System (FFCS). Dit 'performance based'-systeem is gebaseerd op de

criteria voor duurzaam bosbeheer van belangrijke verdragen (Helsinki-criteria en afspraken tussen de Europese bosbouwministeries etc). De Finse criteria werden in een eerder stadium goedgekeurd door de Finse milieubewegingen die zich later uit 'ontevredenheid' hebben teruggetrokken. Het FFCS levert een certificaat zonder productlabel, omdat betrokkenen vinden dat de consument uiteindelijk bepaalt welk label gewenst is. Er is een chain-of-custodysysteem. Het FFCS staat hiermee open voor labels als PEFC, Keurhout en FSC. De FFCS-standaard wordt continue verbeterd. Op basis hiervan is in februari 2005 de herziene FFCS Duurzaam bosbeheer Standaard geaccepteerd door PEFC en worden vanaf mei 2007 de herziene PEFC COC-eisen doorgevoerd. Inmiddels hebben 113 bedrijven PEFC-COC-licenties gekregen.

Ondanks deze bijna volledige certificering van het Finse bos is een FSC-werkgroep in het leven geroepen om een nationale FSC-standaard te ontwikkelen voor Finland. Intussen zijn 2 bosgebieden FSC-gecertificeerd van samen 9.490 ha.

Het FFCS voor duurzaam bosbeheer is in september is vorig jaar door het College van Deskundigen beoordeeld op systeemniveau en in september 2006 toegelaten tot het Keurhout-systeem. Hierdoor kan alle hout, mits voorzien van een chain-of-custodycertificaat, op de Nederlandse markt als hout met een Keurhout-Keur worden verhandeld. Aan de acceptatie van de COC-houders is echter de voorwaarde verbonden dat bedrijven die houtstromen van buiten Finland in hun activiteiten opnemen een operationeel, transparant en geverifieerd systeem hebben om hout van controversiële herkomst te weren.

Hongarije	193.166 ha 0 ha	FSC PEFC
------------------	----------------------------------	---------------------------

Inmiddels zijn drie gebieden in Hongarije gecertificeerd volgens FSC-richtlijnen. Het betreft een gebied van in totaal 188.687 ha (10% beheerd bosareaal). Hier komt een belangrijk deel van de import van de houtsoort robinia voor de Nederlandse markt vandaan, voornamelijk rondhout en bezaagd hout, voor de waterbouw, fruitteelt en speeltoestellen. Hongarije heeft geen bosareaal volgens PEFC-regels, maar wel een tweetal PEFC-CoC-gecertificeerde bedrijven.

Tsjechië	22.267 ha 1.957.051 ha	FSC PEFC
-----------------	---	---------------------------

Nu bijna 75 procent van het bos FSC- en/of PEFC-gecertificeerd is, begint er ook vanuit Nederland vraag te ontstaan naar houtsoorten voor toepassingen als vloeren en meubels vanuit dit land. Tjechie kent een relatief groot aantal PEFC-CoC-certificaten (238). Zo zijn inmiddels alle grote en middelgrote Tsjechische bos en hout(verwerkende) ondernemingen (PEFC)-chain-of-custody gecertificeerd en ontwikkelt zich ook belangstelling bij kleine ondernemingen.

Oostenrijk	5.039 ha 3.374.000 ha 3.924.000 ha	FSC PEFC Keurhout
-------------------	---	--

Nederland importeert ook redelijk volume (naald)hout en plaatmaterialen uit Oostenrijk. Oostenrijk is lid van het PEFC. Inmiddels is ruim 3 miljoen ha bosterrein voorzien van een PEFC-certificaat voor duurzaam bosbeheer. Hierdoor kunnen bedrijven in de bos en houtketen eenvoudig en op vrijwillige basis deelnemen en onderdeel worden van een gecertificeerd handelsketen. Daarnaast wordt ruim 4.000 ha bos beheerd volgens FSC-richtlijnen. Alle PEFC-certificaten zijn door Keurhout geaccepteerd.

Polen	6.579.417 ha	FSC
--------------	---------------------	------------

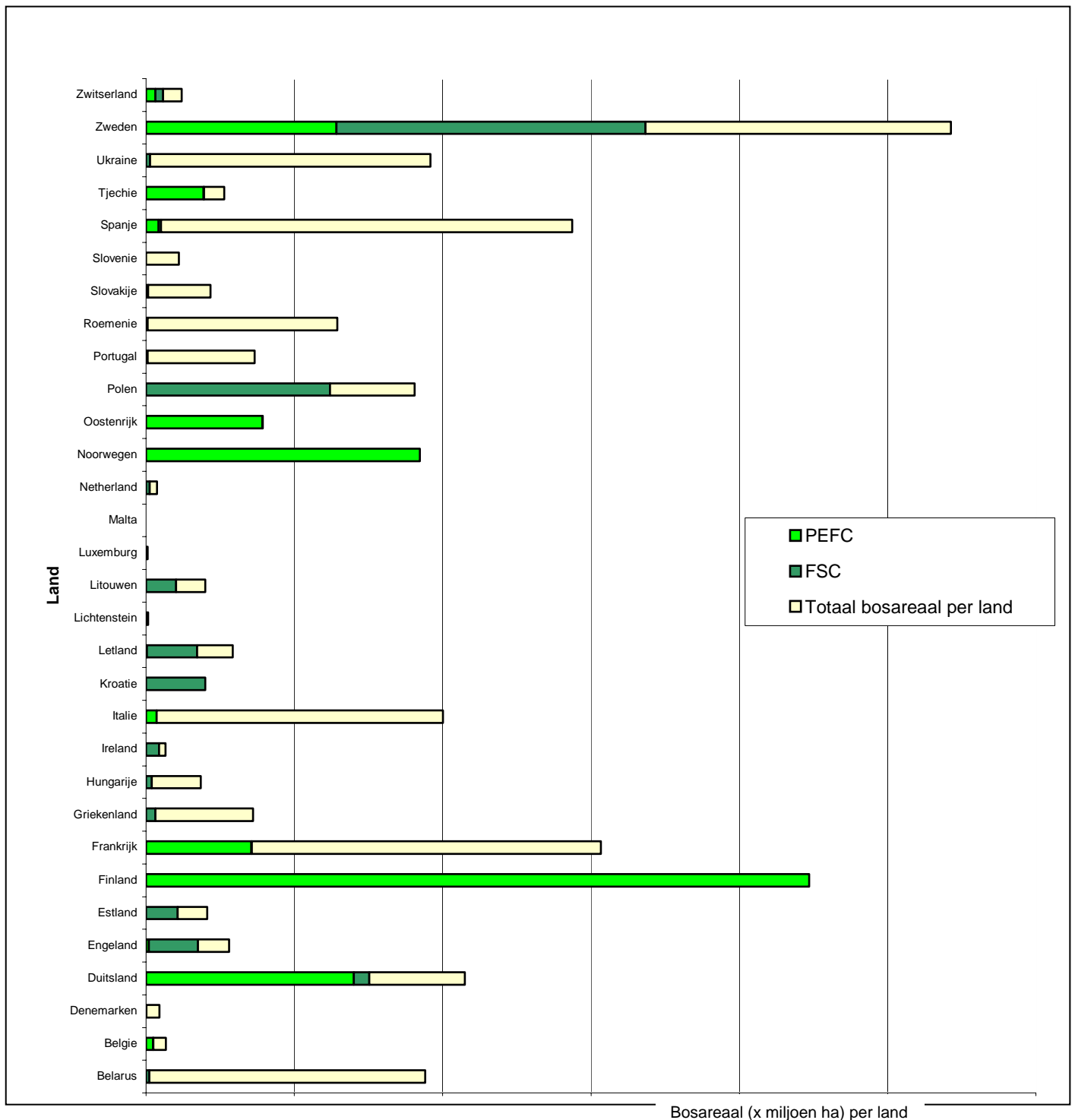
Nederland importeert uit Polen onder andere vuren, lariks en eiken. Polen was een van de eerste landen in Europa die certificaten van duurzaam bosbeheer verwierf volgens de richtlijnen van FSC. In Polen zijn op één na alle staatsbossen op deze wijze gecertificeerd. Daarmee is ruim 70% van haar bosareaal gecertificeerd.

Zweden	10.444.880 ha 6.943.403 ha 5.038.308 ha	FSC PEFC Keurhout
---------------	--	--

Nederland is voor een groot deel van haar naaldhoutbehoefte afhankelijk van Zweden. Hier wordt op verschillende manieren gewerkt aan certificering. Zweden verkreeg begin 1998 als eerste land een officiële Nationale Standaard op basis van FSC-richtlijnen. De grootste bosbezittende

houtindustrieën hebben inmiddels ruim 10 miljoen ha laten certificeren volgens dit systeem; op basis hiervan wordt een steeds toenemende hoeveelheid gecertificeerd hout - vuren en grenen - op de Nederlandse markt gebracht.

Een groot aantal bosbedrijven heeft zich niet kunnen conformeren aan de nationale FSC-standaard en is gecertificeerd volgens een eigen certificeringssysteem dat is toegespitst op de specifieke kleinschalige bedrijfssituatie. Dit systeem is geaccepteerd door de PEFC. Dit heeft navolging gekregen zodat er op dit moment bijna 7 miljoen ha geaccepteerd is volgens de PEFC-standaard. Hiertoe behoren ook grote bosondernemingen als Holmen Skog AB en Stora Enso. Daarnaast zijn aan 65 zagerijen en producenten PEFC-CoC-certificaten uitgereikt, met 81 logo houders. Keurhout heeft de certificaten voor ruim 5 miljoen ha Zweeds bos goedgekeurd.

Grafiek 5. Gecertificeerd areaal Europees bos als totaal per land (exclusief Rusland).

Bron: Tackle Climate Change: Use Wood – Cei-bois Roadmap 2010 “Wood in sustainable development (Januari 2006)

NOORD-AMERIKA

Canada en de Verenigde Staten hebben met hun immense bosareaal belangrijke invloed op het wereldmilieu. Daarnaast produceren deze landen grote hoeveelheden hout voor de interne als ook de wereldmarkt. Door de vraag naar gecertificeerde producten en de verantwoordelijkheid van betrokken partijen ten aanzien van het duurzame beheer van bossen staat certificering hoog op de agenda. Dit heeft geresulteerd in het grootste arealen gecertificeerd bos ter wereld, volgens speciaal daarvoor ontwikkelde regionale, nationale, standaarden. Deze zijn ontwikkeld volgens internationale principes en criteria voor duurzaam bosbeheer waarvoor het Montreal Process de leidraad is. In totaal is 165,41 miljoen ha bos gecertificeerd volgens de systemen van ATFS, CSA, FSC en SFI. Ruim eenderde van het totale FSC en tweederde van het PEFC gecertificeerde areaal wereldwijd is te vinden in Noord-Amerika.

Canada	(zie tabel 3) ha 4.148.163 ha	CSA, FSC, SFI Keurhout
---------------	--	-----------------------------------

Canada kende over het afgelopen jaar een toename van het areaal gecertificeerd bos van bijna 5 miljoen ha. Het belangrijkste certificeringsproces is het vanaf 1995 ontwikkelde systeem van de Canadian Standard Association (CSA); CAN/CSA Z809. Dit zeer uitgebreide certificeringssysteem is gebaseerd op ISO 14001 en aangevuld met 'performance based' maatregelen ten aanzien van bosbeheer. Daarnaast kent het systeem een handelsketensysteem en wordt gecontroleerd door onafhankelijke certificeringsorganisaties. Aanvullend is er Canadees bosareaal gecertificeerd volgens de richtlijnen van het Amerikaanse Sustainable Forestry Initiative (SFI) (met name voor afzet richting de Verenigde Staten), Forest Stewardship Council (FSC) alsook volgens ISO14001 richtlijnen. Inmiddels is 123, 75 ha door onafhankelijke derden is gecontroleerd op bosbeheerstandaarden voor duurzaam bosbeheer. Dit staat voor ruim 102 miljoen m³ gecertificeerd hout per jaar.

Figuur 2. CSA-logo.

Het is van belang voor de afzet van Canadees hout en houtproducten dat het CSA-systeem ook buiten de grenzen worden erkent. Derhalve is het systeem ter acceptatie voorgelegd en in april 2005 voor het eerst door de PEFC Council toegelaten, waarmee het internationale erkenning verkreeg. Al in november 2004 maakte de Engelse overheid bekend dat het CSA-systeem, evenals FSC, volledig aan de door het Central Point of Expertise Timber (CPET)) opgestelde criteria voor duurzaam bosbeheer en legaliteit voldeed en daarmee toegelaten is voor overheidsaanbestedingen in Engeland, Schotland en Wales. Door de toelating van CSA tot PEFC is ook de visie van het Europees Parlement - dat zowel FSC als PEFC allebei even geschikt zijn voor bevordering van duurzaam bosbeheer - van toepassing op CSA.

Inmiddels zijn ook grote arealen bos gecertificeerd volgens ISO 14001. Deze richtlijnen richten zich op een betrouwbaar milieubedrijfssysteem, waarbij vrijwillig aspecten voor duurzaam bosbeheer opgenomen kunnen worden. Het ISO-certificaat kent geen handelsketencontrolesysteem of 'performance based criteria'. Daardoor is het niet te vergelijken met systemen als CSA, FSC, PEFC, SFI en MTCC.

Figuur 3. ISO-logo.

In Canada zijn verschillende regionale FSC-werkgroepen actief en wordt gewerkt aan het opstellen van regionale standaards. Voor de gebieden aan de oostkust (New Brunswick, Nova Scotia), de zogenaamde 'Maritimes', zijn de standaarden afgerond. Een voorstel voor British Columbia dat al jaren in ontwikkeling is, ligt nu ter acceptatie voor bij het beslissingsbevoegde FSC-pannel. Volgens FSC-richtlijnen is nu ruim 19,5 miljoen ha Canadees bos gecertificeerd.

Verschillende bedrijven maken daarenboven gebruik van het Amerikaanse SFI-systeem om hun bossen te certificeren, omdat de VS de belangrijkste afzet markt vormt voor Canadees hout. In totaal voldoet 31,35 miljoen ha Canadees bos aan de richtlijnen van SFI, waardoor naar schatting meer dan 39,5 miljoen m³ hout per jaar met dit label verkocht kan worden.

Om te onderstrepen dat het de bos en houtsector ernst is voor wat betreft het duurzame beheer van het Canadese bos heeft de grootste overkoepelende organisatie voor bosbouwbedrijven in Canada, de Forest Products Association of Canada (FPAC), reeds begin 2002 besloten haar leden te verplichten om uiterlijk in 2006 een onafhankelijk certificaat voor hun bosbouwactiviteiten te

verkrijgen. De leden van FPAC zijn actief in 75% van de beheerde bossen in Canada. De provincie New Brunswick gaat zelfs een stuk verder en heeft certificering als verplichting opgelegd voor alle staatsbossen. Hiermee heeft deze provincie als enige overheidsinstantie wereldwijd een dergelijke maatregel doorgevoerd. Belangrijke stimulans voor dit proces is de vraag naar gecertificeerd product vanuit de Verenigde Staten en de EU.

Resultaten certificering in Canada					
Certificeringssysteem	Aantal bedrijven	Areaal gecertificeerd (x miljoen ha)	Volume (x miljoen m ³ /jaar)	Certificering intenties FPAC	
				2005 (x miljoen ha)	2006 (x miljoen ha)
CSA CAN/CSA Z809	21	73,41	56,16	33 ✓	72 ✓
SFI	27	31,35	39,74	16 ✓	38 ✓
FSC	25	19,62	7,54	15 ✓	27
Totaal geverifieerd		123,75*	102,89*		

Bron: www.sfms.com (certification status report 6 December 2006)
 *) Bosarealen die volgens verschillende initiatieven gecertificeerd zijn, zijn enkel geteld.

Tabel 3. *Certificering in Canada.*

Invloed milieuorganisaties

De milieubeweging in Canada (vooral Greenpeace) heeft zich altijd sterk afgezet tegen bosexploitatie in de natuurlijke bossen aan de westkust. Na diepgaand onderzoek, overleg met First Nations en pittige onderhandelingen hebben bosbedrijven en milieuorganisaties die zitting hebben in het hiervoor opgerichte Coast Forest Conservation Initiative' (CFCI), consensus bereikt over beheersplannen voor duurzaam bosbeheer (Eco-based management en planning) in de regio. In deze Central Coast Agreement is onder meer overeengekomen dat eenderde (1,5 miljoen ha bos) wordt aangemerkt als beschermd gebied. Daarnaast komen er verbeterde houtoogsttechnieken waarbij de werkgelegenheid netto in stand blijft. Voor dit intensieve overlegproces verwierf het de "2005 Forest Leadership Partnership Award" van de gelijknamige non-profit organisatie. Tot nu toe hebben de regering van British Columbia, Canada en gezamenlijke partijen 3,2 miljoen dollar in dit initiatief geïnvesteerd. Meer informatie: www.coastforestconservationinitiative.com.

Gecertificeerde Canadees hout en houtproducten op de Nederlandse markt

Western red cedar is in Nederland een zeer gewaardeerde houtsoort voor onder andere geveltoepassingen. Meerdere Nederlandse houthandelaren bieden partijen FSC-gecertificeerd western red cedar aan. Ook is er FSC gecertificeerd OSB en MDF verkrijgbaar. Het is daarnaast mogelijk via de gespecialiseerde houthandel western red cedar met een Keurhout-Keur te importeren. Daarnaast zijn ook douglas en andere naaldhoutsoorten naar Nederland te vershippen uit de 4.148.163 ha door Keurhout geaccepteerde duurzaam beheerde Canadese bossen.

Verenigde Staten	22.318.273 ha	SFI/PEFC
	10.500.000 ha	ATFS
	7.675.124 ha	FSC

De Verenigde Staten is het grootste houtproducerende en -exporterende land ter wereld. Er is dan ook ruime belangstelling voor duurzaam bosbeheer en certificering. Er zijn talloze organisaties binnen alle geledingen van de maatschappij betrokken bij het promoten en realiseren van duurzaam bosbeheer. In de Verenigde Staten wordt gewerkt met drie systemen: FSC, SFI en ATFS.

In de Verenigde Staten is inmiddels ruim 7,5 miljoen ha volgens de richtlijnen van de Forest Stewardship Council gecertificeerd. Om FSC-certificering te bevorderen, zijn regionale FSC-werkgroepen geïnstalleerd. Belangrijke motor achter de promotie van dit certificaat is Home Depot, een grote doe-het-zelfketen.

Sustainable Forestry Initiative (SFI)

Dit systeem is een onder leiding van de American Forest & Paper Association (AFPA) geïnitieerd certificeringsinitiatief en met name

Figuur 3. *SFI- logo.*

bedoeld voor industriële boseigenaren. Het is een geïntegreerde aanpak voor enerzijds duurzame productie (volume) en anderzijds milieuaspecten. Het is evenals de CSA gebaseerd op ISO 14001. Alle leden van de AFPA zijn verplicht deel te nemen aan dit certificeringssysteem. Toetsing kan worden uitgevoerd door onafhankelijke certificeringorganisaties, maar is niet verplicht. Het systeem is verfijnd, wordt strak geleid en is transparant met een onafhankelijk dagelijks bestuur (Sustainable Forestry Board - SFB) en een speciale klachtenprocedure. Het gecertificeerde areaal onder SFI, inclusief Canada, bedraagt 54,38 miljoen ha. De SFI-standaard wordt voortdurend aangescherpt. In 2005 is het SFI systeem geaccepteerd door PEFC en in dat zelfde jaar door de Engelse overheid voor toepassing als duurzaam en legaal in overheidsaanbestedingen. Verder heeft de SFI-board medio september haar systeem ter beoordeling aangeboden aan PEFC en hoopt via acceptatie brede internationale erkenning te verkrijgen.

American Tree Farm System (ATFS)

Het is een door de American Forest Foundation (AFF) gesponsord systeem. Het is met name bedoeld voor kleine particuliere boseigenaren. Het ATFS en SFI zijn complementair en erkennen elkaar als zodanig. Inmiddels beheren circa 61.000 familie-boseigenaren in 46 staten hun bossen volgens dit systeem met in totaal 10,5 miljoen ha gecertificeerd bos.

Daarnaast is veel wet- en regelgeving voor bossen, duurzaam bosbeheer en bosbescherming geïntegreerd. De toetsingscriteria zijn in 2004 vernieuwd en men hoopt op termijn internationaal erkenning te krijgen. Het ATFS werd in 2002 lid van PEFC.

Figuur 4. ATFS-logo.

MIDDEN- EN ZUID-AMERIKA

Sinds 1978 wordt gewerkt aan duurzame ontwikkeling in de Amazone regio, zo ook van duurzaam bosbeheer. De overheden van Bolivia, Brazilië, Colombia, Ecuador, Guyana, Peru, Suriname en Venezuela hebben zich verenigd binnen het ACTO (Amazon Cooperation Treaty Organization), dat zich richt op de gezamenlijke ontwikkeling van beleid ten aanzien van duurzame ontwikkeling en behoud van natuurlijke hulpbronnen in de Amazone. In februari 1995 werd in een regionale overleg een begin gemaakt de ontwikkeling van een set criteria en indicatoren voor duurzaam beheer (Tarapoto Process) voor de Amazone territoria. Hierbij werden de FAO/ITTO criteria als leidraad genomen. Na uitvoerige nationale consultatie rondes (1996-2000) werden uiteindelijk vijftien criteria en zeventenzeventig indicatoren vastgesteld, gerangschikt naar nationaal niveau, bosbeheereenheid niveau en diensten op wereldniveau. Binnen dit Tarapoto Process wordt verder gewerkt aan de afstemming van juridische, institutionele en sociale aspecten binnen een strategisch plan (2004-2012). Het Tarapoto Process werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de Nederlandse en Finse overheid en technische ondersteuning van de FAO.

Ook Midden-Amerikaanse landen hebben in een regionaal initiatief criteria geformuleerd voor regio, landen niveau en bosbeheereenheden, waarmee de ledenlanden vervolgens hun eigen nationale initiatief verder uitwerken, veldtesten uitvoeren en tot een volwaardig systeem complementeren. Het Zapata Process dat in 1996 van start ging is gebaseerd op onder andere de Helsinki, Montreal en Tarapoto Processen.

Ook Suriname maakt onderdeel uit van dit proces en er lopen een aantal certificeringstrajecten. Verder zien we dat bedrijven, groepen en ook individuele ondernemers de noodzaak en marktkansen van duurzaam bosbeheer en de productie van duurzaam geproduceerd hout inzien. Diverse Nederlandse organisaties verlenen hierbij advies en opleiding.

Bolivia	1.986.517 ha	FSC
----------------	---------------------	------------

Het belang van duurzaam bosbeheer gekoppeld aan certificering is al geruime tijd onderkend door overheid en bedrijfsleven. Zij richten zich in toenemende mate op duurzaamheid, nieuwe houtsoorten en nieuwe markten voor gecertificeerd hout. Voordat in 1994 het FSC programma werd geïntroduceerd, werd op overheidsniveau al aansluiting gezocht bij het Tarapoto Proces en ITTO. In 1994 ging ook het duurzaam bosbeheer project (BOLFOR) van start op initiatief van de

ontwikkelingsorganisatie USAID en met toestemming van het Boliviaanse ministerie van Duurzame ontwikkeling. In 1995 werd binnen dit project een nationale werkgroep opgericht (Bolivian Council for Voluntary Forest Certification(CFV)). Het CFV had tot taak nationale standaarden voor duurzaam bosbeheer te ontwikkelen, waarbij werd gekozen voor een structuur en systematiek als van FSC. Het CFV werd daarmee het eerste FSC landeninitiatief in Latijns Amerika. In 1995 werd het eerste boscomplex FSC-gecertificeerd binnen het Smartwood programma. De door CFV ontwikkelde standaard werd uiteindelijk in 1999 door FSC International erkend en werd in 2004 herzien. Op dit moment is een groot aantal bosgebieden en bedrijven gecertificeerd. Alle boseigenaren, concessiehouders en gecertificeerde verwerkingsbedrijven hebben zich verenigd in de Forestry Chamber of Bolivia, die zorgdraagt voor technische en promotionele ondersteuning. Om de financiering van certificering te vergemakkelijken werd met buitenlandse steun een vrijwillige certificeringsfonds gerealiseerd en konden bedrijven een bijdrage tot 50% in de kosten krijgen. In 1996 heeft de Boliviaanse overheid haar boswet aangescherpt en tevens een groot deel van de CFV richtlijnen voor duurzaam bosbeheer overgenomen; buiten de sociale en enkele ander kleine knelpunten is het dus vrij eenvoudig voor bedrijven met door de overheid goedgekeurde beheersplannen om zich te laten certificeren.

Mede door inspanningen vanuit de Nederlandse overheid (o.a. het Green Label Project door SNV/CIDOB) is het areaal gecertificeerd bos bijna 2 miljoen ha. Dit is ruim 20% van het totale bos onder beheer, waarvan een groot deel in het Amazone-gebied ligt. Verwacht wordt dat dit percentage de komende paar jaar zal toenemen tot ca 50%.

Door de geïsoleerde ligging is de houtexport naar Europa geen sinecure. Toch heeft de Nederlandse houthandel belang gezocht in gecertificeerde bos- en verwerkingseenheden. In toenemende hoeveelheden wordt een aantal van de 45 Boliviaanse houtsoorten gecertificeerd op de Nederlandse markt gebracht, zoals almendrillio, guariuba, mandioquera, massaranduba, muiracatiara en sapupira.

Brazilië	3.528.490 ha	FSC
	762.657 ha	CERFLOR/PEFC

Brazilië heeft ca. 390 miljoen ha exploitabel bos. De certificering volgens FSC-richtlijnen ontwikkeld zich in een hoog tempo. Sinds de vorige "Stand van zaken" (augustus 2006) is 1,6 miljoen ha bos aan het gecertificeerde areaal toegevoegd. Brazilië heeft met 72 boscertificaten het meeste boscertificaten van Latijns-Amerika. Hieruit betrekken Nederlandse en Belgische leveranciers een belangrijk deel van het FSC gecertificeerde tropische loofhout. Deze vinden toepassing in de grond-, weg- en waterbouw, maar ook in geveltimmerwerk en tuinhouttoepassingen. In Brazilië wordt hard gewerkt aan een sterke uitbreiding van het areaal duurzaam beheerd bos; het aantal gecertificeerde bedrijven wordt maandelijks uitgebreid, mede met hulp van Nederlandse houtondernemingen. Tevens is een steeds toenemende hoeveelheid gecertificeerd Braziliaans triplex op de Nederlandse markt verkrijgbaar. Voor een houtsoorten- en leverancierslijst gecertificeerd hout zie www.houtinfo.nl.

Brazilië is in 1993 begonnen met het opzetten een eigen certificeringssysteem voor duurzaam bosbeheer (CERFLOR). Het systeem is gebaseerd op internationale afspraken (ITTO-, Tarapoto-, Helsinki- en ISO-criteria) en voorziet in onafhankelijke verificatie, een chain-of-custodyregeling en klachtenprocedure. De procedures en normen zullen regelmatig geüpdatet worden en er is 762.657 ha geaccepteerd volgens deze richtlijnen. Brazilië werd in 2002 lid van PEFC. Het CERFLOR-systeem is in 2005 door PEFC erkend.

Het aantal gecertificeerde bosgebieden zal blijven toenemen nu de overheid het certificeringsproces ondersteunt, eerdere certificering financieel succesvol blijkt te zijn en er meer belangstelling is vanuit de consumentenlanden als Nederland.

Chili	1.552.420 ha	FSC
	1.531.239 ha	CERTFLOR/PEFC
	730.000 ha	Keurhout

Het Chileense Nationale systeem voor certificering van duurzaam bos beheer, CERTFLOR, is in 2005 door PEFC geaccepteerd. In juni 2005 heeft Keurhout een specifiek areaal, van ca 730.000 ha bos, toegelaten tot haar systeem na beoordeling van bijbehorende certificaten op basis van de standaard voor duurzaam bosbeheer (SFM-protocol). Het bosgebied behoort toe aan een

productieboseigenaar met eigen verwerkingsfaciliteiten. Het Pitch pine constructietriplex dat zij produceert wordt nu op de Nederlandse markt afgezet met een Keurhout-Duurzaam label. Sinds eind 2005 is ook een aanzienlijk areaal onder FSC gecertificering gebracht, waarvan 95 procent plantagebos.

Guatemala	514.563 ha	FSC
------------------	-------------------	------------

Hier zijn 14 verschillende bosbedrijven gecertificeerd volgens FSC-richtlijnen, voor het overgrote deel bestaande uit natuurlijke bossen. In totaal is ruim een half miljoen ha gecertificeerd, ruim 50.000 ha minder dan eind vorig jaar. Op dit moment kan een vijftal houtsoorten uit Guatemala, in voornamelijk kleine hoeveelheden, op de Nederlandse markt worden gebracht.

AZIË

Maleisië	4.794.014 ha	MTCC
	71.664 ha	FSC
	4.433.565 ha	Keurhout-Legaal

Maleisië beschikt over een eigen, onafhankelijk en op internationale richtlijnen gebaseerd systeem voor duurzaam bosbeheer. Als richtlijn voor certificering worden de Malaysian Criteria and Indicators (MC&I) gehanteerd. De controle is in handen van de onafhankelijke Malaysian Timber Certification Council (MTCC). Het systeem voorziet ook in een eigen handelsketencontrole systeem (Chain-of-custody). Bijna 5 miljoen ha bos is reeds MTCC-gecertificeerd. Maleisië en Forest Stewardship Council (FSC) hebben incidenteel overleg. Dit land kent enkele volgens FSC-richtlijnen gecertificeerde bossen. MTCC is lid van PEFC. Hout met een MTCC-certificaat dat sinds eind 2005 door Keurhout is geaccepteerd (**Keurhout-Legaal**), mag als aantoonbaar als legaal worden aangemerkt.

Malaysian Timber Certification Council (MTCC)

Voor Nederland is Maleisië de belangrijkste leverancier van gezaagd tropisch hout. Bewust van haar verantwoordelijkheid voor goed bosbeheer en inspeland op de behoefte aan betrouwbare certificering heeft dit land zeer veel tijd en geld geïnvesteerd in de ontwikkeling van een eigen, uitgebreide set certificeringscriteria: Malaysian Criteria & Indicators (MC&I). Binnen het kader van een bilaterale werkgroep hebben de Nederlandse overheid en het bedrijfsleven een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van dit eigen keurmerk- en chain-of-custodysysteem door het opzetten van een proefproject. Op 14 januari 1999 is ook de onafhankelijke Malaysian Timber Certification Council (MTCC) opgericht, die verantwoordelijk is voor de gehele boscertificering.

MTCC-certificaat

MTCC voorziet in standaarden en een certificeringstraject voor duurzaam bosbeheer en handelsketenbeheer (chain of custody). MTCC certificaten worden afgegeven op basis van verificatie door onafhankelijke certificeerders aan de officiële MC&I-documenten. De huidige MC&I (MC&I, 2002) is ontwikkeld op basis van de internationaal geaccepteerde richtlijnen van de International Tropical Timber Organisation (ITTO), afspraken gemaakt tijdens de UNCED-milieutop te Rio de Janeiro (1992) en FSC-principes en criteria. Op dit moment voldoet het bosbeheer van 7 van de 11 Permanent Forest Estates (PFE) op het schiereiland aan de MC&I-standaard voor duurzaam bosbeheer. Ook een particulier beheerde bosenheid in Sarawak heeft de MTCC-certificering voor bosbeheer en chain-of-custody doorstaan. Tussen juli 2002 en november 2006 werd ruim 126.000 m³ hout met een MTCC certificaat verhandeld naar Europa, waaronder Nederland. Ook triplex met een MTCC-certificaat wordt geproduceerd.

MTCC en Keurhout

Tussen mei 1995 en december 2000 heeft Maleisië in samenspraak met Nederland stapsgewijs het MC&I-systeem ontwikkeld. Dit systeem werd jaarlijks geëvalueerd en in drie deelstaten van het schiereiland getoetst en aangepast om uiteindelijk te voldoen aan de Nederlandse minimumeisen voor duurzaam bosbeheer en certificering: het proefproject Nederland-Maleisië. Tot op heden zijn geen MTCC-boscertificaten aangeboden voor toetsing op duurzaam bosbeheer en heeft geen toetsing plaatsgevonden om te beoordelen of deze certificaten voldoen aan de Nederlandse eisen.

Op 15 september 2005 heeft het College van Deskundigen van Keurhout echter wel, de eerste Keurhout-Legaal labels toegekend. Dit gebeurde na maanden beoordelen en corresponderen met vertegenwoordigers van MTCC. De labels werden aanvankelijk toegekend aan 6 Maleisische bedrijven die hun producten, onder het 100% MTCC label, leveren uit 4,43 miljoen ha bos op het Maleisisch Schiereiland dat tevens onder verantwoordelijkheid van MTCC-gecertificeerd zijn. Het was voor het eerst dat een organisatie op een uitgebreid protocol specifieke certificaten beoordeeld op inhoud en betrouwbaarheid daar waar het gaat om *legal origin* (legale herkomst). Initiatieven van de Deense en Engelse overheid daarentegen hebben het gehele systeem ineens goedgekeurd op basis van een aantal brede criteria. Inmiddels zijn nog eens 21 MTCC-certificaathouders toegelaten tot het Keurhout-Legaal systeem, waarmee het totaal aantal bedrijven komt op 27; dat is bijna de helft van alle MTCC-COC houders die in aanmerking komen voor Keurhout-toetsing. Inmiddels is een ruime hoeveelheid aantoonbaar legaal geproduceerd hout aangeboden op de Nederlandse markt. Het aantal Keurhout-Legaal toegelaten MTCC bedrijven zal naar verwachting in 2007 verder toe kunnen nemen.

MTCC en FSC

Sinds maart 1999 heeft er incidenteel overleg plaats gevonden tussen de MTCC en vertegenwoordigers van de FSC met betrekking tot het aanscherpen van de Malaysian Criteria and Indicators (MC&I) richting FSC. MTCC blijft echter haar eigen koers varen, maar heeft een groot aantal FSC-criteria en indicatoren ingepast in een nieuwe versie van de MC&I. Deze nieuwe standaard is inmiddels goedgekeurd voor toepassing in de praktijk, zodat nu ook FSC-criteria worden meegenomen in de MC&I. Via een breed participatieproces hebben alle stakeholders invloed kunnen uitoefenen op deze nieuwe standaard (MC&I, 2002). In veldtests (Schiereiland, Sarawak en Sabah) zijn deze criteria getoetst, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van onafhankelijke certificeerders, overheid, industrie en milieu- en inheemse bevolkingsgroepen. FSC International heeft echter in een persbericht van 18 juni aangegeven het MTCC niet te erkennen. Wel is FSC bereid MTCC verder te ondersteunen in een nationale standaard die wel voldoet aan de FSC criteria. Drie bosgebieden in Maleisië zijn volledig gecertificeerd volgens FSC-criteria; in totaal 71.664 ha groot (waarvan ruim 12.000 ha rubberplantage (Golden Hope). Op dit moment worden alle MTCC toegelaten bosgebieden getoets op basis van de nieuwe MC&I (2002).

MTCC en PEFC

MTCC is lid van PEFC en hoopt in april 2007 haar MC&I aan te bieden voor acceptatie door PEFC en daarmee internationale erkenning te krijgen. MTCC heeft hiertoe de afgelopen jaren de nodige veranderingen in haar systeem doorgevoerd. Aan eventuele toelating gaan de gebruikelijke PEFC toetsingen en consultatieronde vooraf.

MTCC en legaliteit

De Deense, Franse als ook de Engelse overheid merken het MTCC-certificaat, bij aankoop voor toepassing in overheidsprojecten, aan als aantoonbaar legaal geproduceerd. Zie ook: *MTCC en Keurhout*.

Om de import van illegaal hout uit Indonesië te weren heeft Maleisië een importverbod uitgevaardigd vanuit dit land. Debacle blijft de verificatie van de officieel door de Indonesische overheid uitgereikte 'BRIK'-certificaten die de legale herkomst vanuit Indonesië moeten waarborgen.

Indonesië

739.368 ha

FSC

Vanaf 1993 is in Indonesië gewerkt aan een certificeringssysteem voor duurzaam bosbeheer. Het nationale en onafhankelijke certificeringsinstituut LEI (Lembaga Ekolabel Indonesia) is verantwoordelijk voor het certificeringsproces. Daarnaast is een set criteria voor duurzaam bosbeheer ontwikkeld en wordt gewerkt aan een Nationale Standaard voor duurzaam bosbeheer.

Het Indonesische ministerie van Bosbouw heeft een stevige hervorming doorgevoerd om een einde te maken aan de niet-legale houtoogst. Dit betekent onder andere dat eind 2003 alle concessiehouders hun rechten moesten inleveren, waarna deze opnieuw verdeeld zijn. Alleen die bedrijven en organisaties die aantoonbaar werken volgens de vigerende boswetgeving

Figuur 5. LEI Logo.

kwamen in aanmerking voor nieuwe exploitatierechten. Zij moeten nu verplicht de verwerkte volumes doorgeven aan een onafhankelijk van de overheid operende organisatie. Deze gegevens worden geverifieerd per vergunning verleende verwerkingscapaciteit en kunnen niet geregistreerde volumes (uit illegale kap) worden achterhaald. Bedrijven die zich aan deze regelgeving houden mogen hun exportvolume voorzien van een BRIK-certificaat.

De omvang van de niet-legale praktijken (naar schatting van milieuorganisaties tussen de 70 en 80% van het volume) is echter zo groot dat de minister internationale hulp heeft ingeroepen om het probleem aan te pakken. Tijdens de biodiversiteitsconferentie in Kuala Lumpur (2004) is door Indonesië een aantal toezeggingen gedaan, waaronder de 'installatie' van 1,5 miljoen ha beschermd bos. Ook de Nederlandse overheid heeft toen steun toegezegd. Het Wereld Natuur Fond heeft een groot project lopen in Borneo, om zo door middel van gedifferentieerde aanpak het bos te beschermen en op een duurzame wijze te beheren.

Inspanningen Nederlandse houthandel

In opdracht van de koepelorganisatie voor de Nederlandse houthandel (VVNH) en in samenwerking met internationaal gerenommeerde organisaties worden op dit moment een aantal projecten uitgevoerd die moeten leiden tot een stroom van enkel legaal hout uit Indonesië en het bevorderen van duurzaam bosbeheer. Hiertoe wordt een traceringsstelsel opgezet om houtstromen te kunnen traceren, worden leveranciers/producenten bezocht ter verificatie van legaliteit, wordt een proces op gang gebracht om knelpunten en verwachtingen rondom legaliteit tussen de handelspartners bespreekbaar te maken en worden aanbevelingen gedaan hoe duurzaam bosbeheer versneld kan worden bereikt. Zie voor projectomschrijvingen www.vvnh.nl.

Indonesië is ook een van de speerpuntlanden van het Timber Trade Action Plan for Good Governance (TTAP), een samenwerkingsverband tussen brancheorganisaties in Nederland, Engeland, België en Frankrijk. Middels TTAP worden certificeringstrajecten opgezet en/of aangescherpt tussen handelspartijen in de producerende en ontvangende landen. Doel is bestaande en gewenste trajecten te inventariseren, bespreken, vast te leggen en te effectueren zodat in aanvang de legale herkomst aan te tonen is. Vervolgens kunnen deze certificeringstrajecten eenvoudiger doorstoten naar duurzame herkomst. Daarnaast zijn er individuele houthandelaren en importeurs die proberen lokale leveranciers zo ver te krijgen hun concessies te laten certificeren en daarvoor, indien nodig, financiële ondersteuning bieden. Hierbij wordt in sommige gevallen de financiële hulp vanuit de Nederlandse overheid verkregen, hetgeen na jaren van ups-en-downs in Indonesië toch tot succesvolle certificering kan leiden; zoals in het geval van PT Sumalindo Lestari Jaya Tbk (269.660 ha). Daarnaast is ook het Tropical Forest Trust (TFT), actief in Indonesië, dat doormiddel van een stapsgewijze aanpak bosteigenaren probeert te begeleiden naar volledige FSC certificering. Tussentijds vinden audits plaats die moeten aantonen of de vorderingen volgens de vooraf gemaakte planning verlopen.

LEI en FSC

In Indonesië wordt al jaren gesproken over aanpassing van de LEI-normen aan die van FSC. Zonder succes. Tot op heden zijn slechts vijf FSC-boscertificaten uitgereikt. Een aantal nieuwe bosgebieden wordt op dit moment geëvalueerd. Van eerder gecertificeerde teakplantages zijn de certificaten ingetrokken.

Helaas moet geconstateerd worden dat het algemene certificeringsproces moeizaam verloopt door verscherpte regelgeving en toenemende overheidscontroles enerzijds en illegale houtoogst, lokale landrechtendiscussies, starre bosbouwbedrijven, corruptie en de politieke instabiliteit anderzijds. Daarenboven moet alle certificering plaatsvinden onder LEI-supervisie.

AFRIKA

De politieke, economische en institutionele situatie in Afrika is verre van stabiel. Derhalve is het opgang brengen van het certificeringsproces voor duurzaam bosbeheer niet eenvoudig. Aanvankelijk werd het door overheden zeer sceptisch bekeken en gezien als aantasting van hun soevereiniteit en een middel om Afrikaans hout te weren van de internationale markt. Vooral FSC werd verweten te weinig rekening te houden met de belangen van betrokkenen, zowel overheid als lokale bevolking. Inmiddels is door voorlichting, praktijkervaring met certificering en internationale ontwikkelingen de

stemming aan het keren. Er vinden dan ook een aantal ontwikkelingen plaats die een positieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van duurzaam bosbeheer, met name in West- en Centraal Afrika. Hoogtepunten zijn de officiële lancering (oktober 2004) van Pan Afrikaanse richtlijnen voor duurzaam bosbeheer (ATO/ITTO standaard), de installatie van het Pan Afrikaans Certificering Initiatief begin oktober 2004, en eind 2005/begin 2006 de lang verwachte certificering van twee concessies natuurlijk bos op basis van FSC-criteria. Voor de houtvoorziening vanuit Afrika was de markt tot eind 2005 bijna volledig aangewezen op productie uit gecertificeerd plantagebos. Keurhout was in Afrika tot dan toe het enige systeem dat duurzaam beheer van natuurlijk regenbos onderkende.

Verder hebben enkele landen in deze regio hun boswet aangepast. Concessionarissen zijn nu verplicht binnen drie jaar een beheersplan op te stellen voor hun concessie. Deze plannen moeten dan vervolgens goedkeuring krijgen van de overheid. Diverse projecten zijn gerealiseerd in een groot aantal landen. Dit heeft geleid tot nieuwe inzichten in het bosbeheer, maar ook is aangekaart dat er nog veel onbekend terrein is. Bedrijven worden steeds meer bewust van het belang van duurzaam bosbeheer. Een aantal vooruitstrevende bedrijven heeft het personeel laten trainen in oogsttechnieken die minder schade aan het bos toebrengen. Verder bereidt zich op dit moment een toenemend aantal bedrijven voor op certificering.

Er is tevens een simultane beweging richting een duurzame ontwikkeling van regio's. Tijdens de milieuconferentie van Johannesburg in 2002 is het Congo Basin Forest Partnership (CBFP) opgericht door de bosbouwminister van de 7 betrokken landen. Doel is economie en ecologie zoveel mogelijk hand in hand te laten gaan. Belangrijke doorbraak is dat besloten is binnen vijf jaar 16 miljoen ha aan bosconcessies onder duurzame bosbeheerplanning op lange termijn te brengen; met financiële steun van de ITHO is meer dan 500.000 ha ecologisch waardevol bos in het 'Congo Basin' geïdentificeerd als toekomstig bosreservaat. Verder zijn er afspraken gemaakt voor harmonisatie van criteria voor duurzaam bosbeheer en de wijze van uitvoering (Yaoude, 2003).

Naast de inspanningen van met name internationale bosbedrijven, vervullen milieuorganisaties (WWF e.a.) een belangrijke rol in de bewustwording en voorlichting over duurzaam bosbeheer. Zij hebben het certificeringproces aan het rollen gekregen. Aan de andere kant heeft de vraag naar gecertificeerd hout op de wereldmarkt (m.n. Europa) het tij doen keren.

De Nederlandse overheid heeft de instelling van een FSC-contactpersoon in Afrika gefinancierd, die het aantal FSC-certificeringen moet bevorderen.

Pan African Forest Certification-system (PAFC)

Veertien landen/investeerders/bedrijvengroepen, die samen 14 miljoen hectare aan bosconcessies bezitten, hebben dit systeem voor duurzaam bosbeheer voor Afrikaanse natuurlijke bossen opgezet. Het PAFC gaat gelden voor dertien landen. Een geharmoniseerde set criteria, ontwikkeld en toegesneden op West- en Centraal Afrika (*ATO/ITTO Principles, Criteria and Indicators for the Sustainable Management of African Natural Tropical Forests (ATO/ITTO, 2003)*) werd reeds goedgekeurd. Vijf veldtesten (Ivoorkust, Ghana, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Kameroen en Gabon) zijn succesvol afgerond. Met de lancering van het PAFC in oktober 2004 is een mijlpaal geslagen voor certificering van duurzaam bosbeheer in Afrika. Het eerste lid is PAFC Gabon. Aan de totstandkoming van het PAFC is negen jaar gewerkt.

Inmiddels is PAFC Gabon toegetreden als lid van PEFC. De PAFC- Gabon standaard is eind 2006 ingediend bij PEFC voor toelating. De consultatieronde sluit op 19 februari 2006. Daarna kan mogelijk een besluit ter acceptatie plaatsvinden. In dat geval is de toelating van het eerste Afrikaanse certificeringssysteem tot PEFC een feit.

Republiek Kongo Brazzaville	296.000 ha	FSC
------------------------------------	-------------------	------------

De certificering in 2002 van een 1.150.816 ha groot bosgebied in de Republiek Kongo was een belangrijke doorbraak voor duurzaam bosbeheer in West-Afrika, maar het Keurhout-certificaat moest helaas onder druk van Greenpeace weer worden ingetrokken omdat de belofte het managementplan voor het gehele beheersgebied in 2005 compleet op papier te hebben niet zou stroken met de minimumeisen. Vanuit IUCN-Nederland-gelederen is sterke kritiek gekomen op deze beroepszaak rondom dit certificaat en de bemoeienis van Greenpeace en haar gelieerden. Er wordt gesteld dat *'met het intrekken van dit certificaat alle partijen verliezen en dat met name het bos in Kongo en haar bewoners de dupe zijn'*. De concessiehouder, Congolaise Industrielle des Bois (CIB), spant zich echter al jaren in haar bossen duurzaam te beheren en ging ondanks deze tegenslag door met het certificeringstraject. Tot er uiteindelijk gecertificeerd zou kunnen worden werd in de tussenliggende periode de houtstroom door een onafhankelijke controleur (SGS) geverifieerd en voorzien van een 'Certificate de Origin' als bewijs van legale herkomst. Greenpeace heeft CIB in die periode gecomplementeerd met de vorderingen die het bedrijf maakte richting FSC-certificering en een gefaseerde aanpak onderschreven; iets dat zij niet tolereerde onder de Keurhout-vlag. In Kongo is recent een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van verbeterde FSC-criteria om stroperij het hoofd te bieden. Hiermee wil men de illegale jacht op 'bushmeat' tegengaan, omdat dit de grote bedreiging vormt voor de biodiversiteit in heel West- en Centraal-Afrika. In een eerder onderzoek kwam naar voren dat van de 10 onderzochte certificeringsinitiatieven die van FSC slechts op een zevende plaats eindigde; ver achter initiatieven uit Afrika (ATO, plaats 1) en Nederland (Keurhout, plaats 3). Toch is het bedrijf erin geslaagd om in mei 2006 het FSC-certificaat te behalen voor een van haar drie concessies (Kabo). Dit beheersgebied heeft een oppervlak van 296.000 ha. Aan de certificering van de andere twee concessies wordt naarstig gewerkt en moet op niet al te lange termijn resulteren in het duurzame beheer van de complete 1,3 miljoen hectare die CIB in beheer heeft in Congo Brazzaville. CIB is onderdeel van de DLH Groep, die ook in Nederland en België zijn vertegenwoordigd. Zij kunnen in de toekomst uit hun concessies ondermeer gecertificeerd sapelli, sipo, iroko en azobé leveren en daarnaast nog een groot aantal minder bekende houtsoorten.

Gabon	1.185.656 ha	Keurhout
--------------	---------------------	-----------------

Gabon geldt als een van de pioniers in duurzaam bosbeheer en certificering voor de West- en Centraal Afrikaanse regio. In oktober 2001 is begonnen met de daadwerkelijke certificering van bos en in 2005 werd zij als eerste officieel lid van PAFC en PEFC. Tot nu toe werden de certificaten voor duurzaam bosbeheer van Thanry/CEB door Keurhout beoordeeld en geaccepteerd voor in totaal 615.000 ha bos. Deze certificaten zijn in 2005 herbeoordeeld en is het areaal uitgebreid tot uitgebreid 1.185.656 ha. De huidige certificaten zijn toegelaten op basis van de ATO/ITTO-standaard en de positieve auditresultaten van het bosbeheerssysteem door het onafhankelijke DNV. Thanry kreeg daarnaast ook het ISO 14000 certificaat uitgereikt. Deze concessies zijn nu toegelaten tot het Keurhout-Duurzaam systeem en brengen in de toekomst naast de hoofdsoort okoumé, een groot aantal andere houtsoorten voort ("bois divers") die ondermeer interessant zijn voor de kozijnhoutindustrie als ook voor de grond-, weg-, en waterbouw. Allen onder Keurhout-Duurzaam. Tot nu toe werden uit dit gebied al azobé en okan/denya met Keurhout label aangeboden.

Naast de van oudsher betrokken Franse bedrijven, heeft ook een Nederlandse houthandel met het oog op de productie van gecertificeerd triplex veel in de certificering geïnvesteerd. Zij beschikt daar over een eigen zagerij en betreft uit bovengenoemde gebied onder andere fineer. Het betreffende bedrijf is Keurhout deelnemer. Dit is een positieve ontwikkeling, omdat eerder de certificeringactiviteiten in dit land op een laag pitje kwamen te staan, nadat een FSC-certificaat was ingetrokken voor een bos in beheer van een Frans-Duitse firma als gevolg van hevige kritiek van verschillende lokale organisaties. Inmiddels zijn een aantal bedrijven zich aan het oriënteren op FSC-certificering van hun concessies.

Daarnaast organiseerde het WWF(-België) bijeenkomsten om het (FSC-)certificeringsproces te stimuleren. Het Nederlandse ministerie van Ontwikkelingssamenwerking financiert deze projecten mede. Gabon heeft een boswet die door de Wereldbank als voorbeeld gesteld word voor andere landen in de regio.

Ghana

Ghana behoort in Afrika tot een van de meest vooruitstrevende landen op duurzaam bosbeheergebied. Het heeft een boswet die enkele jaren geleden nog is aangepast. De afgelopen jaren heeft dit land eigen principes en criteria opgesteld voor een nationaal certificeringssysteem. Op dit moment worden deze in een aantal projecten in het bos getoetst. Daarnaast worden bestaande concessies tegen het licht gehouden en hanteert de overheid steeds kleinere maximale oogstvolumes per jaar. Ook zijn in samenwerking met een Nederlands consultingbureau een 'log-tracking-and-labeling-system' en bijbehorende database ontwikkeld, die de stammen kunnen traceren van bos naar zagerij en verder. Door een tekort aan opgeleide mensen, het ontbreken van expertise en een gebrekkige infrastructuur verloopt het proces echter langzaam. Bij deze projecten krijgen zij steun van de Wereldbank en Nederlandse experts.

Kameroen

41.965 ha**FSC**

Een Nederlandse houtonderneming zorgde in december 2005 voor een wereldprimeur door in dit land als eerste een FSC-certificaat te halen voor haar concessie in West-Afrika: de aanzet voor veel meer certificering in deze voor de Nederlandse houtmarkt belangrijke regio.

Voor Nederland is dit land altijd van betekenis geweest als belangrijke leverancier van ongezaagd en in toenemende mate gezaagd tropisch hout. Enkele jaren geleden heeft een grondige herziening van de boswet plaatsgevonden met het oog op duurzaam bosbeheer. Verder worden de bosconcessies in een openbaar proces aangeboden en moeten daarvoor geldende bosbeheersplannen door de Kameroenese overheid worden goedgekeurd. Een aantal organisaties (Europese Commissie, Wereldbank en WWF) is nauw betrokken bij het vlottrekken van het certificeringsproces door financiering, onderzoek, scholing en beleidsondersteuning. Na de hervorming van de boswet zijn nieuwe concessies uitgegeven. In 2003 en 2004 hebben Nederlandse bedrijven concessies verworven welke in de komende twee jaar voor certificering gereed zouden moeten zijn.

Ter voorbereiding is een traceringsstelsel ontwikkeld om de legale herkomst van het hout te kunnen aantonen. Het systeem wordt gecontroleerd door het onafhankelijke certificeringsbureau EUROCERTIFOR S.A., onderdeel van BVQI. Het hout kan daarom op de Nederlandse markt worden gebracht met een verklaring van OLB (Origine Legalité de Bois). Deze certificaten worden afgegeven op basis van het door bovengenoemde certificeringsinstelling ontwikkelde traceringsstelsel. In december 2005 is het eerste van twee Nederlandse bedrijven erin geslaagd FSC certificering te behalen voor een van haar concessies, ter grootte van 41.965 ha. Dit bedrijf is nu ook bezig haar andere concessies onder FSC te krijgen. Inmiddels zijn de eerste partijen FSC gecertificeerd Azobé in België en Nederland aangekomen en is de eerste brug van FSC-gecertificeerd Azobé aangeboden aan de burgemeester van Kampen in de aanwezigheid van andere hoogwaardigheidsbekleders, waaronder de Nederlandse ambassadeur voor Kameroen. Opdrachtgevers (Gemeenten, waterschappen en andere overheden) hebben jarenlang FSC-gecertificeerd azobé voorgeschreven zonder dat het verkrijgbaar was. Met deze primeur zal in eerste instantie in een kleine hoeveelheid kunnen worden voorzien. Het volume zal met de jaren stijgen nu ook andere bedrijven vergoederd zijn met hun certificeringstraject. Het betreft hier naast Nederlandse, ook Belgische ondernemingen.

Zuid-Afrika

1.665.418 ha**FSC**

Nederland betreft uit dit deel van Afrika ondermeer hout voor waterbouwkundige doeleinden, zoals damwanden, opgeklampte schotten en palen. Ook wordt er lijstwerk betrokken. Het gecertificeerde areaal betreft bijna uitsluitend afkomstig van plantagebos. In totaal is nu 21% van het totale bosareaal gecertificeerd en ruim 93% van alle plantagebossen. Plantagesoorten in Afrika zijn als volgt in de plantages in Zuid-Afrika verdeeld: Pinus (53%), Eucalyptus (39%) en Acacia (7%).

OCEANIË

Salomonseilanden

39.402 ha**FSC**

Op initiatief van de United Church op de Salomonseilanden en met steun van de Nederlandse interkerkelijke ontwikkelingsorganisatie ICCO is begin jaren negentig kleinschalige verantwoorde houtproductie geïntroduceerd (**SWIFT**). De certificaten van het SWIFT-project zijn echter eind vorig jaar ingetrokken als gevolg van onvolkomenheden in de procedures. In totaal is nog slechts 39.402

ha FSC-gecertificeerd. Uit deze regio komt nog slechts incidenteel gecertificeerd hout uit **Papua-Nieuw-Guinea**.

OVERIGE GEBIEDEN

Rusland	12.269.251 ha	FSC
----------------	----------------------	------------

Door zijn uitgestrektheid, met een van de grootste arealen gesloten bos ter wereld, is het niet eenvoudig in Rusland een systeem voor duurzaam bosbeheer te ontwikkelen. Toch bieden de boswetgeving en de technisch hoogstaande bosbouwtechniek goede aanknopingspunten. Omdat de federale overheid als eigenaar van alle bossen verantwoordelijk is voor de controle op de naleving van de boswetgeving is duurzaam bosbeheer gekoppeld aan certificering mogelijk. De eerste proeven met een verplicht certificeringssysteem in vijf regio's zijn niet onomstreden gebleven door het ontbreken van controle door derden. Onafhankelijk van het bosbouwdepartement wordt gewerkt aan een nationale standaard, die overwegend op die van het PEFC lijkt. In deze groep zitten deelnemers van het bosbouwdepartement, departement van biodiversiteit, sociale en arbeidersverenigingen, universiteiten, onderzoeksinstellingen en milieubewegingen. Greenpeace en het WWF hebben dit proces meteen, zonder commentaar, bekritiseerd. Inmiddels is onder regie van WWF-Rusland een FSC-werkgroep in het leven geroepen met steun van onder andere het Russische ministerie van Economie en de Wereldbank. In de zelfde tijd is een aanvang genomen met de certificering van grote gebieden in Rusland, was in september 2005 nog ruim 6,36 miljoen ha FSC-gecertificeerd, nu is het totaal gecertificeerde areaal met bijna 6 miljoen ha toegenomen tot ruim 12 miljoen ha.

Daarnaast is in de Baltische staten (Estland, Letland en Litouwen) vergevorderd met het certificeringsproces. In totaal is hier ruim 2,19 miljoen ha bos gecertificeerd volgens FSC-richtlijnen. Letland beschikt naast FSC gecertificeerd areaal ook over ruim 37.000 ha bos gecertificeerd volgens PEFC-richtlijnen. De nationale certificeringsstandaard voor Litouwen is voor gedragen voor PEFC acceptatie. Oekraïne heeft nu ruim 790.141 ha FSC-gecertificeerd areaal, waarbij een deel van de certificering werd gefinancierd vanuit Nederland.

Nawoord

Dit overzicht heeft niet de pretentie compleet te zijn. We hebben te maken met dynamische processen die het beeld voortdurend veranderen. Daarom zal deze stand van zaken regelmatig worden aangepast. Heeft u vragen over de ontwikkelingen in een specifiek land, dan kunt u telefonisch contact opnemen met onderstaande organisaties of kijken op hun website.

Houtinformatielijn: tel. 036 5329946, www.centrum-hout.nl of www.houtinfo.nl

Keurhout: tel. 030 5321020, www.vvnh.nl

FSC Nederland: tel. 030 6926398, www.fscnl.org of www.goedhout.nl

Referenties

- ATCO Strategic Plan 2004 – 2012): www.otca.info
- ITTO, "Status of Tropical Forest Management 2005 – Summary Report", Special edition of the Tropical Forest Update 2006/1
- Europees Parlement, "Verslag over de tenuitvoerlegging van de bosbouwstrategie van de EU (2005/2054(INI))"- Zittingsdocument Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling (A6-0015/2006 d.d. 31 januari 2006.
- TTAP, www.tropicaltimberactionplan.org (23-01-07)
- DEFRA News releases: 357/05; 354/05; 451/04 en 515/03: www.defra.gov.uk
- SFMS, 'Certification Status in Canada, Shaping the future of Canadian Forests', December 6th 2006, www.sfms.com (23-01-07)
- Keurhout certificaten, www.keurhout.nl (23-01-07)
- Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouw, Nieuwsbrief grondstoffen - nummer 2, Delft, juni 2004
- LEI Indonesia, www.lei.or.id/english/index.php
- AF&PA, 'Sustainable Forestry Initiative - SFI participants that have completed 3rd party certification 23/10/2006', www.af&pa.org (22-01-07)
- FSC, 'FSC Certified Forests' 21 December 2006, www.fsc.org (23-01-07)

- PEFC, 'PEFC Council Information register - Statistic figures on PEFC certification – 31/12/2006', www.pefc.org (23-01-07)
- MTCC, 'Register of certificate - forest management certification', www.mtcc.com.my (23-01-07)
- CertificationWatch, Weekly highlights, www.certificationwatch.org
- Eba'a Atyi, R. '*Forest Certification in Gabon*', Paper presented at the Symposium for Forest Certification in Developing and Transitioning Societies, Yale School of Forestry and Environmental Studies, Connecticut, USA, June 2004
- Timber Committee UN/ECE, Geneva, 2006, www.unece.org
- Ministerie LNV, 'Beleidsprogramma Biodiversiteit Internationaal, Verslag themabijeenkomst BBI 'Bossen', 21 oktober 2003, 110643/CE4/002/000158, januari 2003
- FAO, Global Forest Resource Assessment 2005, progress towards sustainable forest management, Rome, 2006
- Stichting Keurhout, Persbericht december 2003
- VVNH, Beleidsplan VVNH 2003-2005 - Een gezonde toekomst voor hout -, Almere, 2003
- VVNH, Beleidsplan VVNH 2006-2009 – De wortels van hout -, Almere, 2006
- Het Houtblad, 'Okoumétriplex met Keurhout-Keur', nr. 5/2003, Almere, 2003

DUURZAAM BOSBEHEER EN CERTIFICERING VAN BOSSEN

Het begrip duurzaam stond oorspronkelijk vooral in relatie tot de duurzaamheid van het materiaal hout, de levensduur hiervan en van de te produceren bouwdelen en houtproducten. Bij duurzaam bosbeheer, ook wel 'verantwoord bosbeheer' genoemd, staat de instandhouding van het bos, als bron voor hout, centraal. De maatschappelijke discussie hierover werd in eerste instantie gedomineerd door de functie van het bos als opslagplaats van CO₂. Geleidelijk verlegde de discussie zich naar de meer complexe functies van het bos en de daarmee samenhangende bedreigingen, problemen en oplossingen.

Historisch perspectief

In het begin richtte de aandacht zich vooral op de tropische regenwouden, die ernstig werden bedreigd. In het bijzonder de bossen in het Amazonegebied en de vermeende rol daarvan als zuurstofleverancier voor ons rijke westen namen daarbij een prominente plaats in. Het onderwerp kwam hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Milieuorganisaties spraken zich uit tegen het gebruik van tropisch hout. Daarbij werd, anders dan in het Nederlandse Regeringsstandpunt Tropisch Regenwoud uit 1991, voorbijgegaan aan de hoofdoorzaken van aantasting van tropische bossen en de oplossingen voor de daarmee samenhangende problemen. Vooral de landhonger voor zwerf- en permanente landbouw was en is de belangrijkste oorzaak van aantasting van het tropisch bosareaal (zie ook hoofdstuk 'Oorzaken van ontbossing'). Maar ook brandhoutwinning, veeteelt, grote infrastructurele werken en urbanisatie spelen een belangrijke rol. De commerciële kap van bomen voor houtwinning echter is door de selectieve kap slechts beperkt oorzaak van (tijdelijke) aantasting van het bos. Dit kan zich herstellen door natuurlijke verjonging, daarbij eventueel geholpen door verrijkingsaanplant. Verantwoorde exploitatie is daarmee een belangrijk onderdeel van duurzaam bosbeheer. Het hieraan gekoppelde certificeringstraject, gecontroleerd door onafhankelijke certificeringorganisaties, maakt hout en houtproducten uit deze duurzaam beheerde bossen herkenbaar voor de consument en biedt een goede garantie voor een verantwoorde herkomst.

Uitgangspunten

Inmiddels beperkt de discussie over duurzaam bosbeheer zich niet meer tot de tropische bossen, een beperking die als zeer discriminerend werd ervaren door de desbetreffende landen. De UNCED-conferentie in Rio de Janeiro (1992) en vele regionale bossenconferenties verbreedden de discussie van bossen in de tropen, naar die in de gematigde en boreale zones. Centraal in de discussie staat de definitie van duurzaam bosbeheer en hoe deze te realiseren is. Uit wetenschappelijk oogpunt is nog geen sluitende definitie mogelijk, maar vanuit socio-economisch perspectief spreken we van duurzaam bosbeheer wanneer aan een aantal basisprincipes wordt voldaan: het behoud van **sociaal-culturele, ecologische en economische waarden**. Deze worden uitgewerkt in criteria die betrekking hebben op onder andere het ecologische evenwicht van fauna en flora, bodembescherming en waterhuishouding, biodiversiteit, in en van het bos levende bevolkingsgroepen, de wijze van houtwinning en meer in algemene zin de instandhouding van het bos voor toekomstige generaties. Hiernaast is sprake van indicatoren aan de hand waarvan naleving van de criteria wordt beoordeeld en van normen die de waarde aangeven welke aan de diverse indicatoren moet worden toegekend. Aan deze criteria, indicatoren en normen wordt het duurzame bosbeheer gemeten. Dit is van belang om via certificering te komen tot een systeem van objectieve beoordeling van het bosbeheer. Deze beoordeling dient plaats te vinden door onafhankelijke en deskundige organisaties, die vervolgens een betrouwbaar certificaat kunnen afgeven. Dit certificaat is mede de basis voor het verlenen van een geloofwaardig keurmerk voor uit die bossen afkomstig hout. De uitgangspunten voor duurzaam bosbeheer zijn in alle certificeringssystemen die tot heden zijn ontwikkeld het zelfde, de verdere uitwerking en praktische uitvoering zijn afhankelijk van de inzichten van betrokken partijen en de specifieke omstandigheden in het aandachtsgebied (mondiaal, regionaal, nationaal, lokaal).

Sociaal en economisch belang

Verantwoorde houtproductie draagt bij aan het op duurzame wijze in stand houden van bos, doordat het werkgelegenheid schept en inkomsten voor mensen en landen. Met deze inkomsten zijn maatregelen voor het verder verbeteren van bosbeheer te financieren, wat vooral belangrijk is voor

ontwikkelingslanden. Bovendien zullen werkgelegenheid en inkomsten de waarde van het bos prominenter maken, zodat de omzetting van bos voor andere gebruiksdoelen (vooral landbouw) minder lonend wordt. Toegevoegde waarde in de vorm van verdere verwerking van het verantwoord geogste hout tot half- en eindproducten draagt daaraan eveneens bij.

Referenties

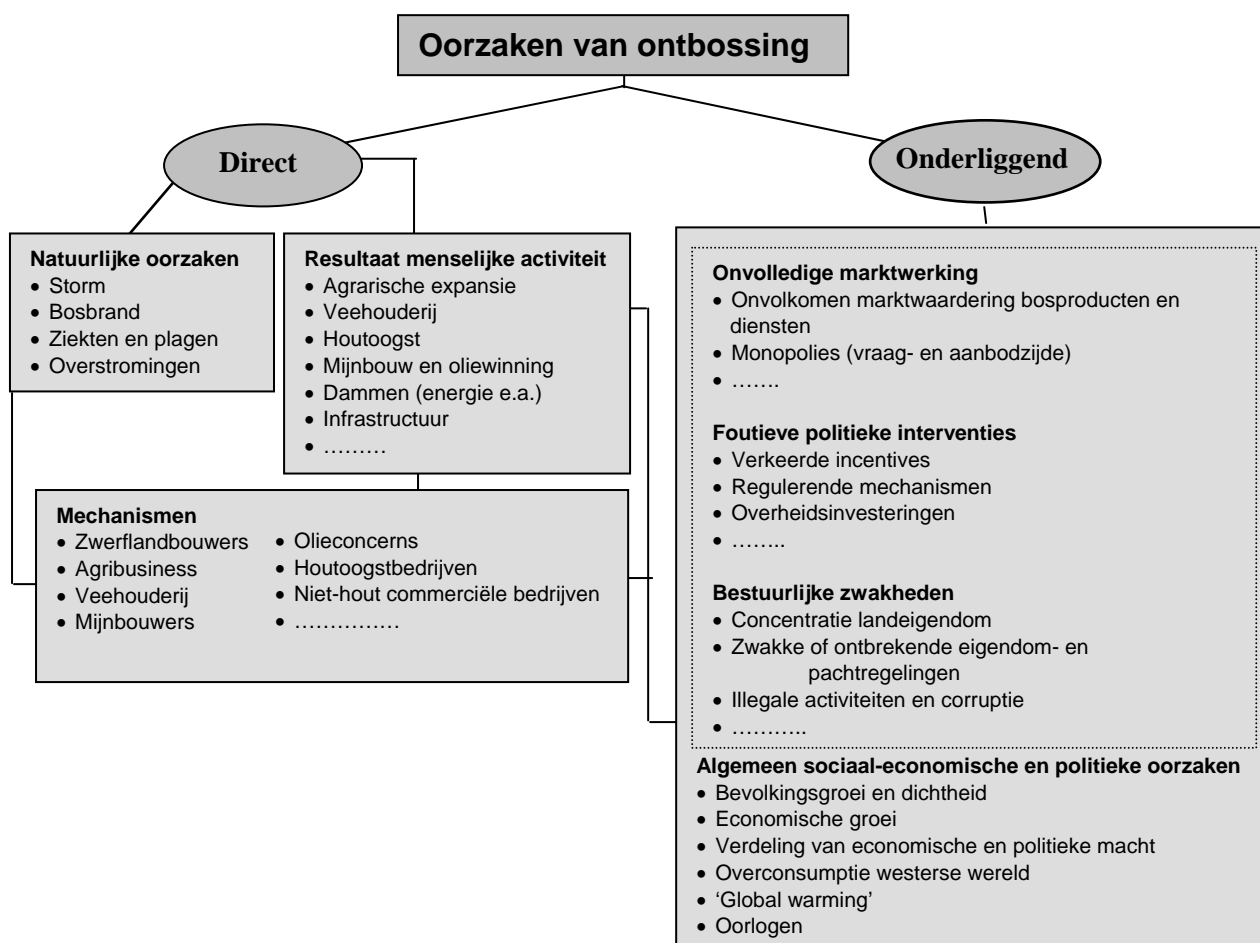
- Tweede Kamer der Staten-Generaal, 'Regeringsstandpunt Tropisch Regenwoud 1991', verslagjaar 1990-1991 nr. 2. en 3., 's-Gravenhage, 1991
- Prof. C.J. Jepma, 'Deforestation in the humid tropics, a socio-economic approach'. Rapport. Economische Faculteit van de Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 1995
- Ministerie LNV, 'Bosbeleidsplan', 's-Gravenhage, 1993
- FAO, 'Forest resources assessment' Report 140, Rome, 2001

OORZAKEN VAN ONTBOSSING

Ontbossing is al decennia lang een punt van aandacht en zorg. De afname van het bosareaal wereldwijd is voornamelijk geconcentreerd in tropische en subtropische gebieden, dit in tegenstelling tot gematigde gebieden waar het areaal jaarlijks toeneemt. Ondanks dat in de media vaak houtoogstactiviteiten voor commerciële doeleinden in een adem wordt genoemd met ontbossing, blijkt uit onderzoek dat dit niet terecht is.

Complex probleem

Er is de afgelopen decennia een zeer groot aantal studies verricht naar de oorzaken van ontbossing. Hieruit blijkt dat ontbossing niet veroorzaakt wordt door één enkel mechanisme of bedrijfstype, maar aan een complex van oorzaken is toe te schrijven, bestaande uit directe en onderliggende, die onderling sterk samenhangen en in elk gebied van elkaar verschillen. In een onderzoek van het internationale bosbouwonderzoeksinstituut CIFOR wordt hiervan een overzicht gegeven (figuur 6).

Figuur 6. De oorzaken van ontbossing (Bron: Contreras-Hermosilla, 2000).

Directe oorzaken

Niet de houtoogst voor commerciële doeleinden, maar de omzetting van bos naar andere gebruiksvormen blijkt in vele studies als belangrijkste directe oorzaak te worden aangemerkt. Veelal wordt de omzetting van bos in landbouwgronden als belangrijkste oorzaak genoemd - hetzij naar niet-permanent middels zwerflandbouwactiviteiten, hetzij naar (door overheden gestuurde) grootschalige permanente landbouw - (figuur 6). Voorbeelden hiervan zijn de omzetting van bos naar voedselgewassen en 'cashcrops' zoals soja, tabak, oliepalm en rubber. Volgens Revington (Revington, 1992) is alleen al in Maleisië 3,5 miljoen ha bos omgevormd tot rubber- en oliepalimplantages en is er jaarlijks wereldwijd 1,2 tot 5,5 miljoen ha bosgrond nodig voor de productie en het drogen van tabak*. Indonesië heeft op dit moment 3,2 miljoen ha oliepalimplantages,

die per jaar met 330.000 ha worden uitgebreid. Ook de omzetting van bos naar weidegronden is in sommige regio's een belangrijke factor. Zo is in Centraal-Amerika de afgelopen 40 jaar 40% van alle bossen omgevormd ten behoeve van hoofdzakelijk veeteelt.

	EK (1990) 1981-1985	Brüning (1989) 1980-1988	Amelung and Diehl (1992) 1981-1990	Myers (1991) 1980-1990
Bosbouw	10	10	2-10	21
Landbouw:				
zwerflandbouw	40	60	41-49	61
permanente landbouw ^{a)}	50		45	
Mijnbouw, waterkrachtcentrales en andere Industrieën ^{b)}	0	30	4 ^{b)}	18
^{a)} en veeteelt ^{b)} inclusief wegenbouw				

Tabel 4. Directe oorzaken van wereldwijde ontbossing in de tropen (in % van de ontbossing). (Bron: Van Soest, 1998)

Onderliggende oorzaken

De directe oorzaken zijn vaak het resultaat van onderliggende factoren die meestal sociaal, geografisch, politiek of economisch zijn bepaald. Hieronder volgt een aantal voorbeelden hiervan.

Sterke bevolkingsgroei in ontwikkelingslanden gekoppeld aan armoede zijn belangrijke drijfveren voor mensen om zwerflandbouw te bedrijven. Vaak zijn ook de eigendomsverhoudingen en gebruiksrechten van bos niet vastgelegd of onduidelijk, waardoor omvorming van bos kan plaatsvinden of het duurzame beheer ervan wordt ontmoedigd. Daarbij komt dat bos vaak wordt gezien als onontgonnen land en een rem op de economische ontwikkeling, zeker als het bos gezien wordt als plaats van kwade geesten en bron van ziektes. De wereldwijd stijgende brandhoutconsumptie is een belangrijk gevolg van bevolkingsgroei. In Afrika belooft het gebruik van brandhout bijna 80% van de totale lokale houtproductie. Er wordt steeds vaker gerapporteerd dat ook het bos in de nabijheid van veel Aziatische steden verdwijnt als gevolg van de stedelijke brandhoutbehoefte.

Overheden kunnen door het beleidsmatig stimuleren en subsidiëren van omvorming van bos naar grootschalige landbouwgronden en het verbouwen van exportgewassen harde valuta genereren om economische welvaart te bewerkstelligen of de buitenlandse schuldenlast te verlichten. Daarnaast wordt soms transmigratiebeleid gevoerd om economische welvaart te spreiden of om de politieke invloed in bepaalde gebieden te vergroten: stukken bosgrond elders in het land worden uitgedeeld aan bewoners uit dichtbevolkte gebieden, die binnen een paar jaar omgevormd moeten worden tot landbouwgrond, anders verliezen de boeren het gebruiksrecht. Ook beleid gericht op economische ontwikkeling van regio's door infrastructurele werken hebben een indirecte invloed op de achteruitgang van het bosareaal. Gebrek aan financiën en politieke instabiliteit kunnen leiden tot een zwakke institutionele situatie, waardoor bijvoorbeeld controle en rechtshandhaving in bosgebieden achterblijven. Corruptie en machtspolitiek kunnen ontbossing of illegale activiteiten versterken.

De onderliggende oorzaken van ontbossing hebben niet uitsluitend hun oorsprong in de betreffende landen zelf, want ook internationale politiek (onder andere monetair, handels-) en consumptiegedrag in het noorden kunnen een sterke invloed hebben op de omvorming en degradatie van tropische bossen. Zo zou de uitbreiding van veeteeltgebieden in Midden- en Latijns-Amerika direct gekoppeld zijn aan de opkomst van fastfoodketens in Noord-Amerika** en de uitbreiding van het areaal soja wereldwijd gedreven worden door de behoefte aan diervoeders vanuit Europa (Third World Institute, 1999). Door de economische ontwikkeling van vooral Aziatische landen groeit de behoefte aan massief hout en houtvezels, waardoor niet alleen de totale houtconsumptie stijgt, maar de houtstroom ook richting deze landen verschuift.

Een groot markttechnisch probleem vormt tevens de waardering van bosproducten en diensten: hoe moet bijvoorbeeld de positieve invloed van het bos op het wereldklimaat, bodembescherming en biodiversiteit worden gewaardeerd. Ook al zouden daar alom geaccepteerd modellen voor te ontwikkelen zijn, de vraag blijft hoe deze omgezet kunnen worden in directe financiële of

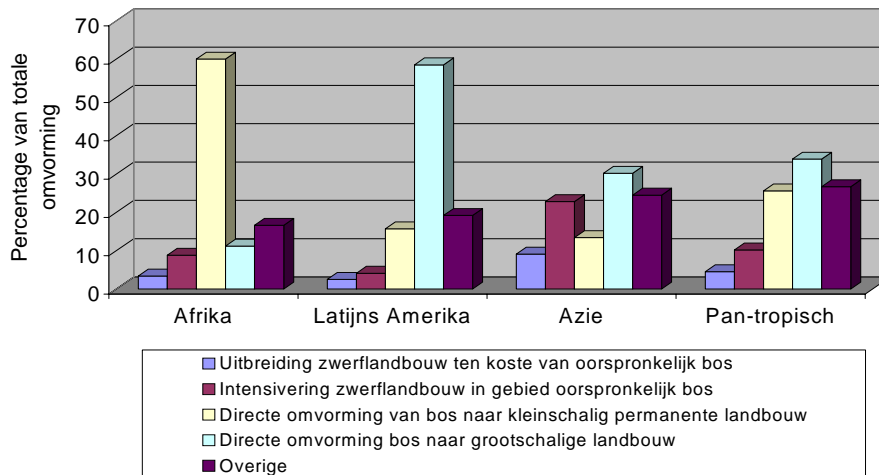
* Voor de productie van 1 kg gedroogde tabak is tussen de 5 en 130 kg hout nodig (brandhout, stokken etc.)(Geist, 1997).

** Voor de productie van een ¼ pounder hamburger is gemiddeld 15,2 m² (bos)grond nodig. (Rose, 1997)

economische output. Hout en bosbijproducten kennen wel een dergelijke directe financiële waardering, waardoor het gebruik ervan een belangrijke drijfveer blijft om bossen duurzaam in stand te houden.

Regionale verschillen

Onderzoek van de wereldvoedselorganisatie van de Verenigde Naties (FAO) geeft een beeld in hoeverre oorzaken van ontbossing per regio kunnen verschillen. Onder de in figuur 3 genoemde 'overige' vallen onder andere de aanleg van wegen, mijnbouw, bouw van dammen, houtoogstactiviteiten en stedelijke uitbreiding.

Grafiek 6. Percentage van de totale gebiedsverandering door individuele veranderingsprocessen op regionaal en pan-tropisch niveau in de periode 1990-2000. (Bron: FAO¹, 2001)

Invloed houtoogstactiviteiten

Uit bovenstaande blijkt dat de oogst van hout voor commerciële doeleinden slechts een relatief gering aandeel heeft in de ontbossing in de tropen. Zowel FAO als vele andere bronnen bevestigen dit. Het overgrote deel van de houtoogst gebeurt op basis van selectieve kap (FAO, 2001; Contreras-Hermosilla, 2000; Van Soest, 1998), waarbij slechts een klein deel van de aanwezige bomen en enkel van een minimumdikte wordt geoogst, waarna het bos de gelegenheid krijgt zich decennia lang te herstellen alvorens er opnieuw wordt geoogst. De aanleg van boswegen is hierbij noodzakelijk. Een goed aangelegd wegennet verstoort het bos zo min mogelijk en lijdt niet tot erosie. Neveneffect is evenwel dat de aanleg van wegen de toegankelijkheid van een gebied verhoogt, waardoor economische verhoudingen in het gebied kunnen veranderen, grondprijzen kunnen stijgen etc. In veel gebieden is er zelfs een actief overheidsbeleid om het wegennetwerk te intensiveren. Dat zwerflandbouwers, jagers en dagmijnbouwers boswegen gebruiken om dieper in het gebied door te dringen en het bosecosysteem aantasten, kan door bosbedrijven vaak moeilijk worden voorkomen. Duurzaam bosbeheer, gekoppeld aan certificering, biedt kansen deze neveneffecten te verminderen, doordat bij het beheer alle betrokken partijen ('stakeholders') worden geconsulteerd, waardoor consensus ontstaat over waarden, belangen en verantwoordelijkheden. Ook ontstaat meer duidelijkheid over eigendomsverhoudingen en gebruiksrechten. Daarnaast komen er meestal extra faciliteiten op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en opleidingen voor bosarbeiders, die door dit werk een redelijk vast inkomen genereren.

Illegale kap en malafide bedrijven

Houtoogst, transport en handel die niet geschiedt volgens de geldende nationale wet- en regelgeving, wordt aangeduid als illegaal. Sociale, economische en politieke scheefgroei in voornamelijk de tropen en subtropen schept een klimaat, waarin illegale activiteiten voor korte termijn bejag plaatsvinden. Handhaving van boswet- en regelgeving in deze landen wordt bemoeilijkt door financiële tekorten, slechte infrastructuur, armoede, corruptie en machtspolitiek. Ook krijgen bedrijven die zich hieraan op grote schaal schuldig hebben gemaakt, in andere gebieden een tweede en soms derde kans. Met deze bedrijven wil de Nederlandse houthandel zich niet identificeren.

Trend

Aan de hand van de cijfers van de FAO is een dalende trend waar te nemen als het gaat om ontbossing: was de jaarlijkse afname in de periode 1980-1990 nog netto 15,6 miljoen en 13,7 miljoen ha in de periode 1990-1995, was dit teruggelopen tot netto 9,4 miljoen ha tussen 1995 en 2000 (FAO², 2001). Volgens de laatste statistieken is er een duidelijke neerwaartse trend waar te nemen in de netto ontbossingcijfers nu de netto ontbossing tussen 2000 en 2005 zijn gedaald naar 7,3 miljoen ha (FAO, FRA 2005³), met een bruto verlies van ca 13 miljoen ha, aangevuld door plantages. Met name China heeft een zeer groot areaal herbebost, waardoor de ontbossingcijfers voor geheel Azië zijn omgedraaid naar een positief boscijfer. Met het voortschrijdende besef dat duurzaam bosbeheer een positieve bijdrage kan leveren aan de duurzame instandhouding van bossen, resulterend in een steeds verder toenemend gecertificeerd areaal, zal deze trend zich hopelijk versneld doorzetten.

Referenties

-
- FAO³, Global Forest Resources Assessment 2005, Summary, Rome, 2006
- FAO², Global Forest Resources Assessment 2000, Main report, FAO Forestry Paper 140, Rome, 2001
- FAO¹, State of the Worlds Forests, Rome, 2001
- A. Contreras-Hermosilla, The underlying Causes of Forest Decline, CIFOR, Occasional Paper No. 30, June 2000
- A. Geist, 'How tobacco farming contributes to tropical deforestation', Institute of Geography, University of Düsseldorf, Düsseldorf, Germany; Paper presented at the National Committee for International Cooperation and Development, Utrecht, October 1997
- J. Revington, 'The causes of tropical deforestation', World Rainforest Report, World Rainforest Movement, 1992
- Dr. D. Rose, 'Tropical Forests of the World - Current Use, Trends, Major Issues', University of Minnesota, United States of America, 1997
- Dr. D. van Soest, 'Tropical Deforestation: An economic Perspective', Proefschrift Economische Wetenschappen Rijksuniversiteit Groningen, Labyrint Publication, Capelle a/d IJssel, 1998
- Third World Institute, 'What are underlying causes of deforestation?' Article published in 'The World Guide 1999/2000' Montevideo, Uruguay, December 1999

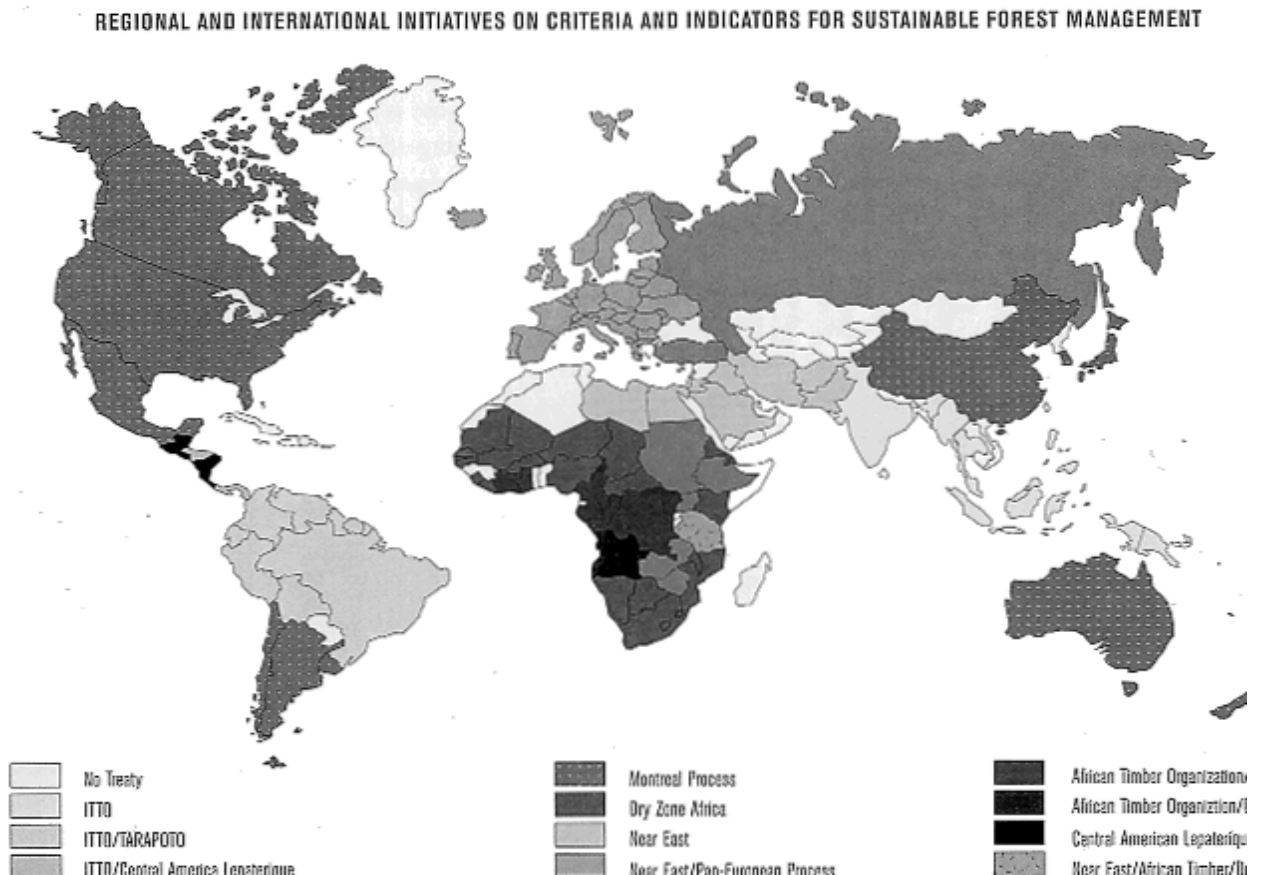
KEURMERKEN VOOR DUURZAAM GEPRODUCEERD HOUT

Hout, op verantwoorde wijze geproduceerd in duurzaam beheerde bossen, komt in aanmerking voor een keurmerk. Dit moet de consument de zekerheid bieden dat het aangeboden hout inderdaad verantwoord is geproduceerd. Hiervoor moet ook het traject van bos via verwerking en transport tot de eindbestemming objectief en deskundig worden gecontroleerd. Zo is een betrouwbaar verband te leggen tussen het (duurzaam beheerde) bos en het hout(product) bij de consument.

Wereldwijde initiatieven

Uit onderzoek van de wereldvoedselorganisatie (FAO) naar de stand van zaken rondom bossen blijkt dat in de afgelopen jaren de belangstelling voor duurzaam bosbeheer wereldwijd aanzienlijk is toegenomen. *'De meeste landen waren betrokken bij internationale initiatieven gerelateerd aan duurzaam bosbeheer en de gebieden beheerd volgens beheersplannen waren gestegen. In 2000 waren 149 landen betrokken bij internationale initiatieven om principes en criteria voor duurzaam bosbeheer te ontwikkelen en uit te voeren'* (FAO, FRA2000, 2001).

Certificeringsinitiatieven vinden plaats op verschillende niveaus: internationaal, nationaal en regionaal. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bijvoorbeeld ISO 14001 Environmental Management Systeem (EMS), EU-Eco Management and Audit Scheme (EMAS), criteria van de International Tropical Hout Organisation (ITHO), Criteria van Helsinki/Montreal/Lissabon, ministeriële overeenkomsten of een combinatie hiervan, uitgewerkt voor de lokale omstandigheden. Tevens zijn er initiatieven ontplooid door internationale natuurbeschermings- en mensenrechtenorganisaties, die een gezamenlijke organisatie hebben opgericht (zie Forest Stewardship Council). Hieronder een overzicht van nationale en internationale overlegstructuren die zich bezighouden met duurzaam bosbeheer en certificering.

Figuur 7. Regionale en internationale certificeringsinitiatieven.

Bron: *The state of Canada's Forest 1997-1998, 1998, Ministry of Natural Resources and Canadian Forest Service, Ottawa, Canada.*

Verschillende niveaus

Zoals hierboven genoemd, worden de verschillende certificeringsinitiatieven ontplooid op verschillende niveaus. Zo zijn er initiatieven die principes en criteria hebben ontwikkeld die wereldwijd toepasbaar moeten zijn. Andere zijn al specifiek toegesneden op een regio, bijvoorbeeld op gematigde bossen. Weer andere zijn direct ontwikkeld voor toepassing binnen nationale grenzen. Hieronder staat een uitsplitsing van de in werking zijnde of op korte termijn te implementeren certificeringssystemen voor duurzaam bosbeheer, met daarbij de certificerende of controlerende instellingen.

Wederzijdse erkenning

Inmiddels is meer dan 294 miljoen ha volgens een of meer van de vigerende systemen voor duurzaam bosbeheer gecertificeerd. Omdat duurzaamheid, bosbeheer en certificering complexe processen zijn en de praktische omstandigheden in ieder land en iedere regio sterk kunnen verschillen, verschillen ook de inzichten, definities en (praktische) uitvoering van duurzaam bosbeheer wereldwijd. Deze verschillen zijn regelmatig onderwerp van discussie. In de praktijk blijkt de toenadering tussen de diverse certificeringssystemen niet altijd eenvoudig. Inmiddels zijn hierover internationale seminars gehouden. Ook hier blijkt het moeilijk de verschillende partijen nader tot elkaar te brengen. Enkele lijken zelfs hun standpunten te verharderen, zo blijkt uit kritische rapporten uit de hoek van milieuorganisaties, waarin FSC-certificering wordt vergeleken met andere initiatieven. Onderwerp van discussie zijn veelal de mate van zeggenschap en betrokkenheid van stakeholders in het proces, de reikwijdte (mondiaal, nationaal, regionaal) van de principes en criteria, wie verantwoordelijk moet zijn daarvan, effectiviteit van controlesysteem, legitimiteit (draagvlak/achterban) en de transparantie van systemen.

Vergelijkende studies

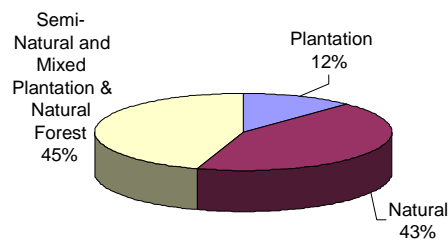
Er zijn afgelopen jaren een groot aantal vergelijkende studies uitgevoerd naar de aantoonbaarheid van duurzaam bosbeheer en de onderlinge verschillen en overeenkomsten. Onderzoeken werden uitgevoerd op verzoek van branche- en milieuorganisaties en overheden. Sommige daarvan waren objectief, anderen hadden een meer marketing achtergrond. Meest recent is de vergelijking van systemen in opdracht van de Engelse overheid (CEPT) met betrekking tot haar eigen inkoopbeleid van gecertificeerd hout, gedaan aan de hand van eigen criteria. FSC, SFI, PEFC en CSA garanderen inmiddels in voldoende mate de levering van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout en MTCC is op de goede weg, maar tenminste legaal. Begin 2004 is een gezamenlijke Wereldbank/WWF vergelijking van certificeringssystemen op gestart. PEFC heeft na herhaalde verzoeken tot inspraak echter geweigerd mee te doen omdat de beoordelingscriteria niet objectief zouden zijn en de suggesties die door PEFC zijn gedaan ter optimalisering op geen enkel punt zijn meegenomen. Het Europese Parlement heeft in 2006 kenbaar gemaakt dat zij vinden dat FSC en PEFC beide voldoende waarborgen geven voor duurzaam bosbeheer.

De organisatie *International Forest Industry Roundtable* (IFIR) liet in 1999 een onderzoek uitvoeren naar de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende certificeringssystemen. Hiermee wilde zij onderzoeken of het mogelijk was een 'internationaal richtlijnsysteem ten behoeve van wederzijdse erkenning' te ontwikkelen.

De bestaande certificeringssystemen zijn ook door de *Confederation of European Paper Industries* (CEPI) aan de hand van deze criteria in kaart gebracht. Houthandel en -industrie dringen sterk aan op wederzijdse erkenning, om marktverstoring door onduidelijkheid te voorkomen.

Weerstand

Getuige rapporten zoals van FERN, Greenpeace, WWF en Milieudefensie is de milieubeweging niet van zins andere certificeringsinitiatieven, dan van de FSC, te steunen. Dat echter ook de certificering volgens FSC-richtlijnen niet geheel kritikloos verloopt, blijkt uit berichten van bosbouwdeskundigen en vanuit de ngo's zelf. Ter discussie staan onder andere certificering van plantages, de bijdrage van

Grafiek 7. Aandeel FSC-gecertificeerd areaal per boscategorie.

het grote areaal plantages aan de doelstelling 'tropische regenwouden' (grafiek 7) en het ongewenste gebruik van chemicaliën en meststoffen in gecertificeerde gebieden. Daarnaast kan kritisch gekeken worden naar uitspraken over het niet oogsten uit 'oerbos'; immers ook 'oerbos' wordt FSC-gecertificeerd en volgens die regels beheerd. Ook wordt gezegd dat binnen FSC geen "kaalkap" plaatsvindt, terwijl dit een wereldwijd geaccepteerde bosbedrijfsregeling (bos verjongingsmethode) is, die ook binnen FSC certificering niet ter discussie staat mits de kapvlakte niet te groot is. Verder stuit de subjectieve FSC-eis van het apart zetten van 10% bosareaal per gecertificeerde eenheid als beschermd gebied op aanzienlijke weerstand, zoals nu weer is gebleken bij de revisie van de Zweedse FSC standaard niet al te lang geleden. Enkele hoge boetes voor het niet correct documenteren van houttransporten door Braziliaanse FSC-projecten in 2005 geven aan dat het certificeren van duurzaam bosbeheer en de controle daarop mensenwerk is en blijft. Ook is binnen FSC de aantoonbaarheid van de legaliteit van hout uit niet FSC-gecertificeerde bronnen (Controlled wood) in FSC-gecertificeerde producten een punt van aandacht. Ondanks dat FSC-international nieuwe labels heeft ontwikkeld en voorwaarden gesteld aan het bijmengen van dit controlled wood in FSC producten, blijft het aantonen van de legale herkomst uiterst moeilijk en subjectief; een proces van lering waar ook andere processen en initiatieven mee te maken hebben.

Stille toenadering

Toch zien we dat er op nationaal niveau onderzoeken worden gedaan en gesprekken gevoerd tussen vertegenwoordigers van verschillende certificeringinitiatieven. Zo werd enige jaren geleden in Duitsland een uitgebreide vergelijking opgesteld om PEFC en FSC onderling te kunnen vergelijken. In deze synopsis komen alle zaken naar voren inclusief de door de bouseigenaren te maken kosten: In Zweden werd een vergelijkbaar onderzoek gedaan onder de naam 'The Stockdove'. Dit proces heeft geleid tot een aantal verbeterpunten door zowel FSC en PEFC.

In de Verenigde Staten is mede op verzoek van een van de belangrijkste leveranciers (Home Depot) een onafhankelijk vergelijkend onderzoek gedaan door het Meridian Institute. Deze keek naar verschillen en overeenkomsten tussen het FSC- en SFI-systeem om onderlinge vergelijking door afnemers, leveranciers en producenten te vereenvoudigen. Ook de Internationale Tropisch Hout Organisatie (ITHO) heeft de verschillende certificeringssystemen, operationeel en in ontwikkeling in hun ledenlanden geanalyseerd.

Trechtersysteem

In Nederland heeft men de situatie van de diverse keurmerken al in 1995 voorzien en is mede daarom de Stichting Keurhout opgericht, dat per 2004 is voortgezet binnen Keurhout nieuwe stijl. Verschillende certificaten worden aan de hand van de minimumeisen van de overheid beoordeeld. Zij heeft daardoor een trechterfunctie. De toegevoegde waarde van Keurhout is dat zij elke bouseigenaar/-beheerder zijn bosgebied laat certificeren en niet voorschrijft welke criteria hij daarbij moet hanteren; na acceptatie van het certificaat kan zij het hout met haar eigen Keurhout-label aan de consument aanbieden. Hierdoor worden wel de voordelen van de veelvoud van certificaten (gebaseerd op keuzevrijheid voor de bouseigenaar/-beheerder en specifieke lokale omstandigheden), gecombineerd met het wegnemen van het nadeel verwarring bij de consument. Ook in Europa (België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie) is er belangstelling voor een dergelijk systeem. Het Keurhoutstelsel gaat veel verder dan de algemene criteria die bijvoorbeeld door Engeland, Frankrijk, België en Denemarken zijn opgesteld, doordat Keurhout ook de auditrapporten van bosbeheerseenheden toetst en op basis daarvan een oordeel velt; de systemen van de eerder genoemde landen kijken meer op systeem en/of landen niveau. De Nederlandse overheid is op dit moment een beoordelingssysteem aan het uitwerken dat de functie van Keurhout benadert.

Samenwerking

Uit verscheidene onderzoeken blijkt dat de markt (zowel particuliere consument als grote industrieën) vraagt om eenduidigheid. Het is dus zaak dat er tussen de verschillende certificeringssystemen samenwerking komt, maar liefst nog onder één noemer worden gebracht. Dit gebeurt nu onder de paraplu van PEFC: 31 landen uit 5 continenten zijn aangesloten, waarvan 21 reeds zijn toegelaten.

Ook zijn er internationaal gesprekken tussen bijvoorbeeld Maleisië (MTCC) en FSC, en Indonesië (LEI) en FSC om te spreken over matching van principes en criteria en eventuele wederzijdse erkenning. De gesprekken hebben tot nu toe, grosso modo, weinig opgeleverd.

Stroomlijning beleid in Nederland

Er wordt gewerkt aan de stroomlijning van deze discussie voor de Nederlandse situatie binnen het project 'duurzaam geproduceerd hout toepassen' en in verschillende andere gremia.

Het ministerie van VROM heeft, mede namens LNV en EZ het initiatief genomen conclusies en aanbevelingen uit het evaluatierapport van KPMG, zodanig om te vormen dat het geheel transparanter wordt en beter aansluit op de gebruikelijke systematiek van certificering, zodat het breder maatschappelijk wordt geaccepteerd. De minimumeisen zijn door middel van een brede werkgroep geoptimaliseerd en gevat in een algemeen geaccepteerde beoordelingsrichtlijn (BRL) zodat hierover geen tweestrijd meer zou moeten ontstaan; zie verder pagina 10.

Kritische (vooruit)blik

Het is goed dat er kritisch naar ontwikkelingen wordt gekeken, maar dit moet niet leiden tot verminderde interesse in duurzaam bosbeheer bij bosbeheerders, belangenorganisaties en consumenten. Het is van belang dat de vertegenwoordigers van verschillende certificeringinitiatieven met elkaar in gesprek blijven.

Meer informatie over wederzijdse erkenning is te vinden via de internetsites op pagina 50/51.

Referenties

- Website FSC bedrijven: www.whyfsc.com (23-01-07)
- DEFRA/CPET – UK Government Timber Procurement Policy Assessment of five certification Schemes, (www.sustainable-development.gov.uk)
- FERN, 'Footprints in the forest - current practice and future challenges in forest certification', February 2004
- ITTO, 'Forest certification: pending challenges for Tropical timber - ITTO International workshop on comparability and equivalence of forest certification schemes' - Kuala Lumpur, 3 to 4 April, 2002
- CEPI, 'Comparative Matrix of forest certification Schemes', CEPI, November 2001
- PEFC/WWF, 'The Stockdove'; www.pefc.se
- Meridian Institute, 'Comparative analysis of the Forest Stewardship Council and Sustainable Forestry Initiative certification programmes' - volume I and II -, Meridian Institute, October 2001
- FERN, 'Behind the logo - An environmental and social assessment of forest certification schemes' - FERN, May 2001
- Greenpeace, 'Anything goes? - Report on PEFC Certified Finnish Forestry' - Greenpeace, January 2001

Vele producentenlanden brengen hout met verschillende certificaten op de markt. Het aantal zal in de toekomst alleen maar toenemen. Hierdoor kan de consument in verwarring raken. Keurhout fungeert als filter waar het gaat om de toelating van betrouwbare certificaten. Met de oprichting van Keurhout nieuwe stijl wordt de jarenlange ervaring in het filteren en toelaten van betrouwbare certificaten gewaarborgd.

Keurhout nieuwe stijl

Per 1 januari 2004 is de verificatie van certificaten aan de minimumeisen overgegaan van Stichting Keurhout naar Keurhout nieuwe stijl. Redenen voor de opheffing van de voormalige Stichting Keurhout zijn gelegen in het feit dat de Nederlandse overheid geen zekerheid kon bieden over een toekomstige rol als poortwachter, de beëindiging van subsidies en vertraagde inkomsten uit de houtstroom door een achterblijvende vraag naar duurzaam geproduceerd hout. De organisatie wordt vanaf nu beheerd en gefaciliteerd door de Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen (VVNH), die dit unieke systeem wil behouden en daarmee een bijdrage wil leveren aan de doelstellingen van de houthandel onder de VVNH en die van de overheid 100% duurzaam geproduceerd hout in overheidsprojecten in 2010.

Zelfstandige en onafhankelijke organisatie

Om de onafhankelijkheid van Keurhout nieuwe stijl te waarborgen, opereert het College van Deskundigen geheel zelfstandig. Controle wordt uitgevoerd door de onafhankelijke certificeringsorganisaties SGS en SKH. Voorwaarde is dat deze organisaties zich laten accrediteren door de Raad van Accreditatie.

Om de organisatie van Keurhout nieuwe stijl te optimaliseren, heeft de VVNH het College van Deskundigen (CvD) opdracht gegeven alle nodige procedures en protocollen op te stellen die vereist zijn voor een zelfstandig, betrouwbaar en transparant functioneren. Daarbij is Paul Zambon van S-FOR-S (Sustainable Forest Services) te Wijchen aangesteld als onafhankelijk secretaris. Het aantal deskundigen in het CvD onder voorzitterschap van prof. C.J. Jepma, is uitgebreid met twee; de zetel voor een vertegenwoordiger vanuit de milieuorganisaties is vacant. Het CvD zal geheel zelfstandig besluiten tot het goedkeuren van certificaten, zonder tussenkomst van derden. Doel is het uitbreiden van de reeds 37,17 miljoen ha tellende, door het College goedgekeurde areaal duurzaam beheerd bos en het areaal van 4,43 miljoen ha toegelaten tot het Keurhout-Legaal systeem.

Samenstelling College van Deskundigen Keurhout:

- prof. mr. dr. C.J. Jepma (voorzitter; hoogleraar Internationale milieu-economie, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen en de Open Universiteit)
- ing. M. Diepstraten, Milieuoördinator Houthandel Wijma & Zn te Kampen (economie en duurzaam bosbeheer; International Timber Trade)
- drs. D. Hortensius (expert in managementsystemen en certificering, NEN)
- dr. ir. H.H. de Jongh (expert in biodiversiteit en bosconservering, Instituut voor Milieuwetenschappen; Universiteit Leiden, NC-IUCN)
- ir. L. Oldenkamp (nationaal en internationaal bosbeheer; ex-Staatsbosbeheer)
- prof. dr. F. Bongers (expert bosbeheer en ecologie, Wageningen UR, Bosteelt en Bosecologie)
- dr. ir. E. Lammerts van Bueren (expert bosbeheer, bosbouwonderzoek en certificeringssystemen, social relations in forestry; voormalig directeur Tropenbos)
- vacant (vertegenwoordiger milieuorganisaties).

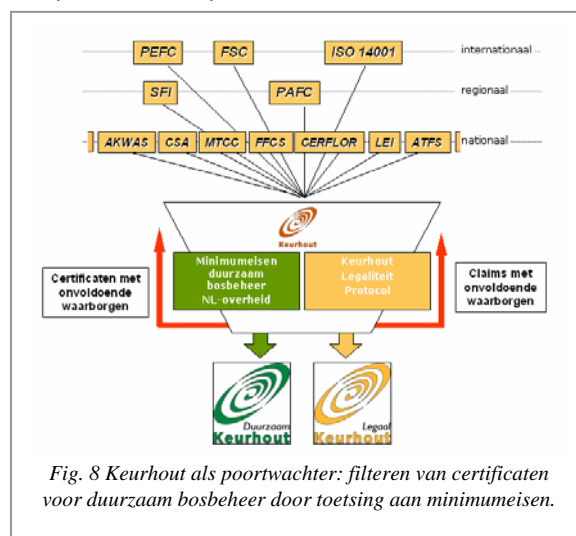

Fig. 8 Keurhout als poortwachter: filteren van certificaten voor duurzaam bosbeheer door toetsing aan minimumeisen.

Keurmerk voor duurzaam geproduceerd hout

Keurhout nieuwe stijl controleert de haar aangeboden certificaten op inhoud en betrouwbaarheid aan de hand van door de Nederlandse overheid in 1997 geformuleerde minimumeisen voor duurzaam bosbeheer. Wanneer de certificaten aan alle eisen voldoen, krijgen zij een eenduidig keurmerk: de Keurhout-Keur. Evenals FSC certificeert Keurhout niet zelf, maar heeft zij een toetsende functie. FSC doet dit vooraf, Keurhout achteraf. Zij fungeert dus als trechter, waarin verschillende certificaten kunnen worden toegelaten (waaronder die van FSC). Keurhout is daarom niet concurrerend met FSC; zij verleent bij goedkeuring van het certificaat, hout uit méérdere, valide certificeringsinitiatieven toegang tot de markt. Tevens beheert zij een chain-of-custody voor de door haar goedgekeurde certificaten.

Certificaten waarvan het duurzame beheer van bossen vastgesteld moet worden, worden getoetst aan het SFM-protocol. Sinds 2006 kan Keurhout ook op systeemniveau toetsen (Keurhout-SYS). Na goedkeuring mogen de houtproducten voorzien worden van een Keurhout-Duurzaam label. Zie fig 9.

Fig 9. Hout en houtproducten die voldoen aan de toets op duurzaam bosbeheer mogen het Keurhout duurzaam-label dragen: deelnamenummer en level zijn vermeld.

Traceringsstelsysteem

Keurhout beoordeelt tevens de betrouwbaarheid van het handelsketensysteem (chain-of-custody) van de partijen waarvoor een certificaat wordt afgegeven, dit om de duurzame herkomst te garanderen. Voor het Nederlandse traject, van grens tot eindproduct beheert zij een eigen systeem. Dit traject is ook geschikt voor toepassing in Europa. Met deze aanpak worden alle schakels die liggen tussen oogst en verwerking tot eindproduct ('van kap tot schap') gecontroleerd. Eis daarbij is dat deelnemers al het Keurhout-hout fysiek gescheiden opslaan en bewerken, of indien voldoende garanties kunnen worden gegeven over de legale herkomst van houtstromen in de keten is ook het % input = % output systeem mogelijk. De toetsing, uitreiking en controle van de chain-of-custodycertificaten van Keurhout-deelnemers is in handen van SGS en SKH: SGS Agrocontrol, Spijkernisse. Tel. 0181-693280 en Stichting Keuringsbureau Hout, Wageningen. Tel. 0317-453425

Deelnemers Keurhout

Door de belangstelling voor Keurhout nieuwe stijl blijft het deelnemerschap niet alleen beperkt tot leden van de VVNH. Ook leden van de Nederlandse Bond van Timmerfabrikanten (NBvT) en andere geïnteresseerden (aannemerij, meubelindustrie) hebben zich aangemeld. Ieder bedrijf in de houtketen dat Keurhout wil opnemen in zijn assortiment, kan een aanmeldingsformulier 'Deelnemersovereenkomst' aanvragen via de secretariaten van de VVNH of Keurhout (www.keurhout.nl).

Minimumeisen overheid

De in 1997 door de overheid geformuleerde minimumeisen zetten uiteen aan welke voorwaarden bosbeheer moet voldoen om als duurzaam te worden aangemerkt. Deze voorwaarden hebben betrekking op sociale, ecologische en economische aspecten. Deze minimumeisen worden momenteel, volgens destijds met het ministerie van LNV gemaakte afspraken, aangescherpt. Dit gebeurt onder leiding van het ministerie van VROM en moet leiden tot een algemeen geaccepteerde Nederlandse standaard (beoordelingsrichtlijn) voor de beoordeling van individuele certificaten en een TP ten behoeve van te volgen procedures. Zodra VROM een poortwachter heeft geïnstalleerd en de BRL en TP bruikbaar blijken te zijn zal de VVNH de rol en functie van Keurhout in heroverweging moeten nemen.

Landen	Areaal gecertificeerd (ha.)	Aantal COC-certificaten
Oostenrijk	3.921.000	11
Canada	4.148.163	23
Chili	730.000	3
Finland	22.188.082	33
Gabon	1.185.656	4
Zweden	5.038.308	8
Totaal	37.167.209	82

Tabel 5. Gecertificeerd areaal en handelsketencertificaten 23/01/2007: certificaten: zie www.keurhout.nl

Keurhout en legaliteit

Door de aandachtsverschuiving van duurzaam geproduceerd naar legaliteit, heeft Keurhout een legaliteitsprotocol (LET) opgesteld. Inmiddels is dit protocol vastgesteld en zijn de eerste certificaten getoetst op legale herkomst. Inmiddels is een aanzienlijk bosgebied toegelaten tot het Keurhout-Legaal systeem en zijn sinds eind 2005 27 MTCC-COC-certificaathouders toegelaten. Het hout dat uit deze bosgebieden via toegelaten bedrijven worden geleverd voldoen aan de criteria gesteld in het LET protocol en mag het hout worden voorzien van een Keurhout-Legaal label (fig. 10). Met de ontwikkeling van het LET protocol is ingesprongen op de huidige internationale ontwikkelingen en behoeften. Dit is nodig omdat de import van niet-legaal hout een schrijnende kwestie is en dringend om een internationale als ook nationale aanpak vraagt. Vanuit de houtproducenten, handel en verwerkende bedrijven wordt steeds meer belang gehecht aan het onderscheiden van 'nog niet-duurzaam geproduceerd, maar wel 'legaal hout' en 'illegaal hout'. Bovendien zijn er op Europees niveau ontwikkelingen richting beleid gericht op het voorkomen van importen in illegaal hout (FLEGT). Deze onafhankelijke Keurhout toetsing is uniek voor Nederland en Europa.

In Denemarken en het Verenigd Koninkrijk zijn evenwel in opdracht van de ministeries van milieu al richtlijnen opgesteld om legaliteit te toetsen. Keurhout gaat verder, namelijk onafhankelijke verificatie en het afgeven van een keurmerk. De Nederlandse overheid (VROM en LNV) staat positief tegenover dit initiatief, maar wil zich hier niet aan conformeren. Zij heeft echter het Keurhout protocol voor legaal hout ter overweging ontvangen om legaliteit ten behoeve van haar nieuwe inkoopbeleid aan te kunnen wenden.

SYS-toets

Omdat certificering steeds verder professionaliseert en de standaarden verberen was het tijd voor Keurhout om te kijken of zij op systeemniveau kon gaan beoordelen. Inmiddels is een protocol voor de beoordeling van systemen (op landen niveau) gereed en werd in september 2006 het FFCS-Finland, als eerste op deze criteria toegelaten. Er worden naast criteria voor duurzaam bosbeheer, zware eisen gesteld aan het totale systeem inclusief de handelsketencertificering en het zelfreflecterende vermogen van de systeem beheerder.

Informatie

- Actuele informatie over o.a. protocollen, werkwijze en toegelaten certificaten: www.keurhout.nl
- Helpdesk Gecertificeerd Hout: tel. 036-5329821.
- Controle geldigheid Keurhout toelatingen: www.keurhout.nl, deelnemers of certificaten.
- Voor vragen aan het College van Deskundigen kunt u zich wenden tot het Keurhout-secretariaat, tel. 024 6454796, fax 0847 144927 of e-mail: cvd.keurhout@s-for-s.nl.
- Technisch inhoudelijke vragen over Keurhout en de rol van de VVNH kunt u richten aan: info@vvnh.nl of tel. 036 5321020 (Eric de Munck).

Referenties

- Keurhout, "Keurhout Protocol for the Validation of Legal Timber", derde werkversie, September 2006
- Keurhout, "Protocol voor de controle op de handelsketencertificering", augustus 2006, Almere, 2006
- Keurhout, "Keurhout Protocol for the Validation of Sustainable Forest Management Certificates", 31 mei 2006, Almere, 2006
- Keurhout, "Keurhout Protocol for the Validation of Certification Systems", 31 mei 2006, Almere, 2006
- Keurhout, "Introduction to the Legal Timber Issue", September 2004, Almere, 2004
- VVNH, 'Kies voor Keurhout' - over de werkwijze van Keurhout -, brochure VVNH, Almere, maart 2004
- Keurhout, Mededeling College van Deskundigen, www.keurhout.nl
- KPMG, 'Evaluatie van de toepassing van de minimumeisen voor houtcertificering', april 2001
- Stichting Keurhout, 'Beknopte beschrijving Keurmerksysteem Stichting Keurhout, Weesp, mei 1997
- Ministerie LNV, 'Houtcertificering en duurzaam bosbeheer', Tweede Kamer 1996-1997 nr. 25 273 no. 1, februari 1997

Fig 10. Hout en houtproducten die de legaliteitstoets hebben doorstaan mogen het Keurhout legaal-label dragen. Deelnamenummer is vermeld.

MINIMUM EISEN DUURZAAM BOSBEHEER EN CERTIFICERING

(Deze minimumeisen worden door Keurhout gehanteerd voor toetsing van de haar aangeboden certificaten)

1. In de uitvoering van het bosbeheer moet op een aantoonbare wijze en in voldoende mate aandacht worden besteed aan het waarborgen van de integriteit van de ecologische functies en de continuïteit van de sociaal-economische en sociaal-culturele functies, aan de hand van de daarbij behorende criteria en indicatoren.

Principe 1. De integriteit van de ecologische functies is gewaarborgd:

- 1.1 Behoud van regulatiefuncties van het bos
- 1.2 Behoud van diversiteit van belang in bostypen
- 1.3 Preventie en herstel van ongewenste neveneffecten van bosexploitatie

Principe 2. De continuïteit van de sociaal-economische functies is gewaarborgd:

- 2.1 Behoud van houtproductiecapaciteit van het bos
- 2.2 Behoud van productiecapaciteit van niet-hout bosproducten
- 2.3 Participatie bevolking

Principe 3. De continuïteit van sociaal-culturele functies is gewaarborgd:

- 3.1 Behoud van de bosfuncties en gebruiksvormen voor mensen in en om het bos
- 3.2 Bescherming van de sociaal-culturele functies en de traditionele rechten van de mensen in en rondom het bos
- 3.3 Beperking van de negatieve effecten van bosexploitatie

2. De bosbeheerder dient te beschikken over een goed beheerssysteem.

3. De certificerende instantie is onafhankelijk, voldoet aantoonbaar aan internationale richtlijnen voor organisatie en gevolgde procedures en bezit de nodige specifieke bosbeheerskundige vakbekwaamheid.

4. De in het vervoertraject gevolgde procedures voor het gescheiden houden van houtstromen moeten waterdicht en transparant zijn.

Bron: Houtcertificering en duurzaam bosbeheer, Notitie ministerie van LNV, Directie Natuurbeheer, februari 1997

FOREST STEWARDSHIP COUNCIL (FSC)

Forest Stewardship Council is een internationale organisatie, geïnitieerd door internationale milieu- en mensenrechtenorganisaties, enkele inheemse bevolkingsgroepen en een paar bedrijven uit de houtsector en opgericht in 1993. Om de bossen in de tropen te beschermen tegen vernietiging en onherstelbare aantasting stelde zij als eerste internationaal toepasbare principes en criteria op voor duurzaam bosbeheer en certificering. Inmiddels heeft zij wereldwijd toepasbare richtlijnen opgesteld en tot nu toe 875 boscertificaten uitgereikt, goed voor 84,29 miljoen ha aantoonbaar duurzaam beheerd bos, verspreid over 76 landen.

De organisatie

FSC is een onafhankelijke vereniging zonder winst oogmerk, met hoofdkantoor in Bonn. In het bestuur zijn de noordelijke en zuidelijke landen evenredig vertegenwoordigd. Iedereen, bedrijven zowel als personen, die de doelstellingen onderschrijft, kan lid worden. Men treedt toe tot een van de drie kamers, waarin de vereniging is verdeeld, te weten de economische, sociale en milieukamer. Elk van deze kamers levert eenderde van de stemmen bij het bepalen van het beleid.

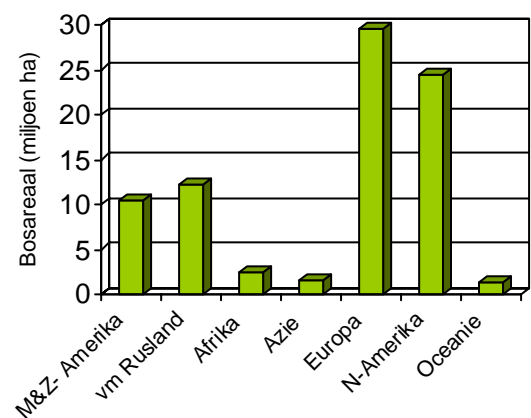
Uitgangspunten

Als belangrijkste middel om haar doel te bereiken, wil FSC duurzaam bosbeheer bevorderen. Om het bosbeheer te beoordelen, wordt deze gekoppeld aan certificering. Deze beoordeling gebeurt aan de hand van door FSC ontwikkelde principes, zie pagina 46. Deze principes zijn gebaseerd op de eisen: sociaal-cultureel relevant, economisch levensvatbaar en ecologisch verantwoord. Uitwerking vindt plaats in criteria en normen, aan de hand waarvan duurzaam bosbeheer kan worden beoordeeld. In de systematiek van FSC moeten deze algemeen geldende criteria en normen nader worden uitgewerkt op nationaal niveau, omdat bossen in de verschillende delen van de wereld onder verschillende klimatologische en andere omstandigheden groeien. Doel is het creëren van een Nationale Standaard per land van waaruit gecertificeerd kan worden. Deze nationale standaarden moeten worden opgesteld door nationale werkgroepen. Voor landen met grote regio's, zoals Canada, worden officiële regionale standaarden ontwikkeld. Waar nog geen officiële standaarden zijn geaccepteerd door het bestuur, worden certificaten uitgereikt op basis van door certificerende instellingen geformuleerde voorlopige documenten. Belangrijk standpunt de afgelopen jaren was dat bosbeheer slechts een certificaat verdient, als dit volledig voldoet aan de gestelde (FSC-)eisen. Elke vorm van fasering - beloning voor bereikte voortgang zonder nog aan alle eisen te voldoen - was onbespreekbaar. Nu zijn er echter processen gaande om ook binnen FSC toe te groeien naar fasering, om ook landen in bijvoorbeeld Afrika deel te kunnen laten nemen aan het certificeringsproces en zo te motiveren hun bosbeheer verder te verbeteren. Daarbij wordt onderzocht of het werkbaar en/of acceptabel is (voor de achterban) meerdere niveaus in certificering aan te brengen, met 'Premium' als hoogst haalbare.

Certificeringsproces

De certificering als zodanig wordt gedaan door daartoe gespecialiseerde bedrijven. Deze kunnen zich laten accrediteren door FSC, wat betekent dat zij zich conformeren aan de eisen van FSC en zich ook door haar laten controleren. De uiteindelijke (regionale) standaard wordt weer beoordeeld door FSC. De bouseigenaren zijn na goedkeuring gerechtigd het FSC-logo te voeren. Naast certificering van het bos zal ook het traject van bos via verwerking, diverse handelskanalen tot aan eindproduct (de zogenaamde chain-of-custody) moeten worden gecontroleerd.

De combinatie van succesvolle certificering van bossen en chain-of-custody geeft de handelaar/producent recht op het voeren van het FSC-logo op het hout of (eind)product. FSC is dus een accrediteringsorganisatie die toeziet op de juiste toepassing van haar principes, criteria en normen en de totstandkoming van de criteria op nationaal

Grafiek 8. FSC-arealen per werelddeel.

(c.q. regionaal) niveau. Op dit moment zijn dertien certificeringsorganisaties door FSC geaccrediteerd. Zie hiervoor www.fsc.org. FSC International zelf is geen geaccrediteerde organisatie. Helaas blijft de certificering van bossen in (sub)tropen (ca 18%) ver achter in vergelijking met die in gematigde gebieden (82%) (Grafiek 8).

Nationale standaard

Inmiddels zijn in meer dan vijfendertig landen nationale FSC-werkgroepen gevormd. Deze hebben tot doel de algemene criteria en normen te vertalen naar nationaal niveau. In deze groepen hebben vertegenwoordigers van diverse belangengroepen (aandeelhouders) zitting. In Nederland hebben bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, gemeentelijke en particuliere organisaties en bosbeheerders zitting, samen met het ministerie van LNV, Boschap, en ook de certificeerders SKAL en SGS als adviseurs. In onder andere Zweden, Verenigd Koninkrijk, Bolivia en Nederland is het onderhandelingsproces afgerond, wat heeft geresulteerd in een Nationale Standaard op basis van de FSC-principes. Er zijn echter zeer veel producentenlanden die zich niet willen of kunnen conformeren aan FSC, waardoor er wereldwijd verschillende andere certificeringsinitiatieven tot ontwikkeling zijn gekomen.

Chain-of-custody (C-O-C)

FSC beheert een eigen handelsketensysteem. De beoordeling van bedrijven en de uitreiking van certificaten is in handen van door FSC-geaccrediteerde certificeringsorganisaties. In Nederland zijn dit Control Union Certifications (CU voorheen Skal), SGS en SCS. Tot nu toe moesten bedrijven die naast FSC tevens een chain-of-custody van een ander keurmerk wilden bemachtigen, een beroep doen op een andere certificeringsorganisatie in verband met een exclusiviteitsclausule. FSC International heeft dit enige tijd geleden vrijgegeven en mag CU en SGS ook andere C-O-C certificeringen uitvoeren. Het is echter nog steeds niet toegestaan hout van andere keurmerken via de FSC C-O-C te laten lopen.

Op dit moment wordt de C-O-C vaak verbroken, doordat een schakel in de keten niet is gecertificeerd. Voor het bouwproces zijn dit nu veelal de timmerfabriek en/of de aannemerij die niet beschikt over een certificaat. Opdrachtgevers kunnen via deze weg moeilijk controleren of het hout dat is toegepast, afkomstig is uit duurzaam beheerd bos. Groeps-certificering van bedrijven behoort tot de mogelijkheden, zodat COC-certificering toegankelijker wordt voor de kleine aannemerij. Als tussenoplossing kan, in overleg met de opdrachtgever, gekozen worden voor een speciale projectadministratie (te controleren door een certificeerder/of de afgifte van een accountantsverklaring) waardoor inzicht ontstaat in de houtstromen binnen het project. Voor FSC is dit alleen acceptabel wanneer de projectadministratie door een geaccrediteerde certificeerder is getoetst.

FSC certificeringsorganisaties

Voor Nederland zijn drie certificeringsorganisaties door FSC geaccrediteerd: Control Union Certifications (CU) te Zwolle, tel. 038-4260100, SGS Agrocontrol, Spijkenisse. Tel.0181-693280 en SCS, Hilversum, 06-42149591.

FSC-bedrijvenplatform

Teneinde het gebruik van duurzaam geproduceerd hout en houtproducten te bevorderen en ervaringen hiermee uit te wisselen, werd in Nederland in oktober 1999 de Stichting Goed Hout! opgericht. In de praktijk erkent zij alleen het keurmerk van FSC. Stichting Goed Hout! nam de taken over van een eerdere bedrijvenwerkgroep (WIG) en Hart voor Hout en stond open voor elk bedrijf (maar ook niet-handelsorganisatie) dat in Nederland betrokken is bij het gebruik en de productie van duurzaam geproduceerd hout en dito houtproducten (met een FSC-keurmerk). Inmiddels valt de bedrijvengroep onder de Nederlandse FSC vertegenwoordiger: FSC Nederland. Zij streeft ernaar het aandeel FSC-hout en -houtproducten in Nederland te vergroten tot 25% in 2008.

FSC Nederland

In oktober 2001 hebben de FSC-landentafel, Stichting Goed Hout! en de FSC-leden zich verenigd in FSC Nederland, om zo de krachten te bundelen. Zie voor meer informatie: www.fscnl.org. Om het gebruik van FSC-gecertificeerd hout in de bouw te stimuleren, zijn de afgelopen jaren een groot aantal convenanten afgesloten met gemeenten, woningbouwcorporaties en banken. Ook heeft zij een 'FSC-makelaar' aangesteld om door advisering en projectondersteuning bedrijven in

opdrachtgevers te helpen bij het vinden en toepassen van FSC hout in de bouw.

Beschikbaarheid

In July 2006 is een studie afgerond in opdracht van FSC-Nederland, waarin een analyse is gedaan van het aanbod FSC-gecertificeerd hout in Nederland 2005. Volgens dit rapport was er in dat jaar netto 900.800 m³ rondhoutequivalenten (rhe) timmerhout en -bouwproducten beschikbaar. Hiervan is 354.200 m³ afkomstig uit het Nederlandse bos. 49.000 m³ werd uitgevoerd. De invoer was bruto 595.600 m³; een importstijging ten opzichte van 2003 van 16%. Van de totale invoer was evenals in 2003 slechts 11% (66.400 m³ rhe) tropisch hardhout.

Er zijn in Nederland FSC-gecertificeerd hout en houtproducten uit onder meer Brazilië, Bolivia en Zuid-Afrika op de markt, evenals uit Zweden en Nederland. Een lijst met duurzaam geproduceerde houtsoorten met certificaat en hun toepassingen is op te vragen via de Houtinformatielijn, tel. 0900 5329946 (€0,45 p/m) of te downloaden via www.houtinfo.nl. Dit geldt ook voor de overzichtelijke en complete leverancierslijst gecertificeerd hout.

Op de website van FSC Nederland (www.fscnl.org) staat een lijst met houtsoorten voor de grond-, weg- en waterbouw voorzien van het FSC-certificaat, alsmede leverancierslijsten.

Op de website van de stichting wordt een databank gepresenteerd waar vraag en aanbod van FSC-gecertificeerde producten bij elkaar worden gebracht. Een ieder kan zijn wensen invoeren en wordt dan in contact gebracht met bij de stichting aangesloten bedrijven. Voor zowel het rapport als de databank zie www.goedhout.nl of www.fscnl.org.

FSC-logogebruik en claims

Alleen toegestaan aan FSC-COC-houders (via certificeringsorganisatie), dan wel bedrijven die gelabelde producten verkopen en geen bewerkingen meer uitvoeren (via 'genomineerd agent' in Nederland = FSC Nederland).

Bij levering van FSC-producten die niet voor 100% uit FSC-gecertificeerd hout bestaan, moet dit worden vermeld (% dan wel 'mixed'). Voor (half)producten, samengestelde producten en triplex kan een percentageregeling van toepassing zijn (minimaal 70% FSC), dan wel via een zogenaamd volume credit system (dat wil zeggen volume in = volume out). Het niet-FSC-deel moet in alle gevallen uit gecontroleerde bron afkomstig zijn, dat wil onder andere zeggen niet illegaal, niet uit bos met hoge natuur- of cultuurwaarden, niet uit conversiebos. Zie voor voorwaarden en overige regelingen (spaan- en vezelplaten, papier en gerecycled hout): www.fsc.org of www.fscnl.org.

Kantoren FSC

Sinds mei 2003 zetelt het FSC International hoofdkantoor in Bonn. Het voormalige hoofdkantoor, dat in Mexico (Oaxaca) zetelde, blijft fungeren als regiokantoor voor Midden- en Zuid-Amerika. Daarnaast zijn een contactpersoon en organisatie geïnstalleerd in respectievelijk Afrika (gefinancierd door de Nederlandse overheid) en Azië. FSC-Nederland te Utrecht is de officiële vertegenwoordiger voor Nederland.

Milieuorganisaties en FSC

De milieuorganisaties in Nederland leveren een belangrijke bijdrage aan het proces om te komen tot duurzaam bosbeheer en het gebruik van duurzaam geproduceerd hout te stimuleren. Het Wereld Natuur Fonds (WNF), Milieudefensie en Greenpeace ondersteunen echter vooralsnog alleen initiatieven van FSC. Dit omdat zij vinden dat deze organisatie door haar internationale erkenning en transparantie als enige voldoende waarborgen geeft op het gebied van goed bosbeheer.

Het WNF werkt samen met een bedrijven uit de (detail)handel om meer producten met FSC-certificaat in de markt te zetten. Daarnaast houdt zij regelmatig publieksacties om het gebruik van FSC-gecertificeerd hout onder de aandacht te brengen. De grootschalige consumentencampagne, die dit jaar voor de vijfde maal (start 2 april) word gehouden, is hiervan een voorbeeld. Ook werkt zij op verschillende plaatsen in Nederland samen met projectontwikkelaars, gemeenten en aannemers om woningen te realiseren die milieuvriendelijker zijn dan wat men in Nederland gewend is ('Zonnewoningen'). Zo stelt het WNF onder meer scherpe eisen aan isolatiewaarden en vergroting van het aandeel FSC-gecertificeerd hout in deze woningen. Ook Milieudefensie en Greenpeace houden regelmatig acties om de bewustwording rond FSC-gecertificeerd hout in Nederland te

vergroten, of andere certificaten kritisch te beschouwen. Zo meende Milieudefensie in 2006 in het actualiteitenprogramma Nova dat de Nederlandse overheid vooral fout hout toepaste; daarmee refererend naar alles wat niet FSC-gecertificeerd is.

Deze milieuorganisaties zijn dus zeer kritisch waar het gaat om de uitgangspunten en praktische uitvoering van de certificering van duurzaam bosbeheer binnen andere certificeringsinitiatieven. Dit staat haaks op de wens vanuit de markt te komen tot wederzijdse erkenning van de verschillende certificeringsinitiatieven wereldwijd.

Informatie

FSC Nederland: 030 2363350, www.fscnl.org of www.goedhout.nl

FSC-International: www.fsc.org

Controle geldigheid FSC-certificaten: www.fsc-info.org.

Helpdesk Gecertificeerd Hout: tel. 036-5329821 (heeft ook een factsheet FSC)

Houtinformatielijn: tel. 0900 5329946, www.centrum-hout.nl en www.houtinfo.nl

Wereld Natuur Fonds: www.wnf.nl

Milieudefensie: www.milieudefensie.nl

Greenpeace: www.greenpeace.nl

Referenties

- Statuten Stichting Goed Hout!, www.goedhout.nl
- Statuten FSC Nederland, www.fscnl.org
- General Information Documents, www.fsc.org
- Contact Details Lists, www.fsc.org
- List of Certified Forests, www.fsc.org
- Newsletters FSC international, www.fsc.org
- Goed Hout! Nieuwsbrieven, www.fscnl.org
- Goed Hout! in de Markt - De Beschikbaarheid van FSC-gecertificeerd Hout op de Nederlandse Markt in 2005 - AIDEnvironment in opdracht van FSC Nederland, Amsterdam, juli 2006
- Toepassingen van duurzaam geproduceerde houtsoorten in de bouw - een inventarisatie van knelpunten en antwoorden - Milieudefensie, november 2000

PRINCIPES EN CRITERIA FOREST STEWARDSHIP COUNCIL

1. Bosbeheer moet alle in het land van toepassing zijnde wetten respecteren, evenals internationale afspraken en overeenkomsten die het betreffende land heeft ondertekend, en voldoen aan alle FSC Principes en Criteria.
2. De eigendoms-, land- en gebruiksrechten van het bos moeten duidelijk vastgelegd zijn en rechtsgeldig.
3. De wettelijke rechten en gebruiksrechten van de inheemse volkeren om hun gronden en daarop voorkomende grondstoffen en producten te bezitten, te gebruiken en te beheren moeten worden erkend en gerespecteerd.
4. Bosbeheer moet gericht zijn op het handhaven of verbeteren van het lange termijn sociale en economische welzijn van bosarbeiders en lokale gemeenschappen.
5. Bosbeheer moet gericht zijn op het stimuleren van efficiënt gebruik van de verschillende bosproducten en -diensten opdat de economische levensvatbaarheid en een breed scala aan ecologische en sociale voordelen worden veiliggesteld.
6. Bosbeheer moet biologische diversiteit en de daaraan verbonden waarden, watervoorziening, bodem en unieke en kwetsbare ecosystemen en landschappen, en daarmee de ecologische functies en de integriteit van het bos instandhouden.
7. Bosbeheer moet gericht zijn op het instandhouden van de ecologische functies en de integriteit van het bosgebied door het veiligstellen van biodiversiteit, water en bodem, en unieke en kwetsbare ecosystemen en landschappen.
8. Overeenkomstig de schaal en intensiteit van de bosbouwactiviteiten moet van begin tot eind controle plaatsvinden op de conditie van het bos, de oogst van de bosproducten, handelsketen, beheersactiviteiten en de sociale en milieugevolgen van deze activiteiten.
9. Het beheer van bossen met hoge natuurwaarde dient gericht te zijn op het behoud en versterking van de eigenschappen waardoor deze bossen gekenmerkt worden. Beslissingen over (het beheer van) deze bossen dienen altijd te worden genomen in het kader van het voorzorgsprincipe.
10. Plantages moeten een aanvulling vormen op natuurlijke bossen, maar mogen natuurlijke bossen niet vervangen. Plantages moeten de druk op natuurlijke bossen verminderen en herstel en bescherming van natuurlijke bossen bevorderen. Plantages worden aangelegd en beheerd in overeenstemming met principes 1 tot en met 9.

PROGRAMME FOR ENDORSEMENT OF FOREST CERTIFICATION SCHEMES (PEFC)

De Raad van het 'Programma voor toelating van boscertificeringssystemen' (PEFC) is een onafhankelijke, non-profit en niet-gouvernementele organisatie die duurzaam bosbeheer stimuleert. Zij voorziet in een internationaal betrouwbaar boscertificeringssysteem gebaseerd op onderlinge erkenning van nationale of regionale boscertificeringssystemen. Zij heeft eigen, onafhankelijke en internationaal geaccepteerde richtlijnen voor duurzaam bosbeheer en certificering opgesteld en biedt consumenten de zekerheid van duurzame herkomst en productie van hout en papierproducten door onafhankelijke toetsing van het systeem door derden. Inmiddels is het een internationaal geaccepteerd certificeringssysteem met dertig ledenlanden in zes continenten en goed voor bijna 194 miljoen ha gecertificeerd bos.

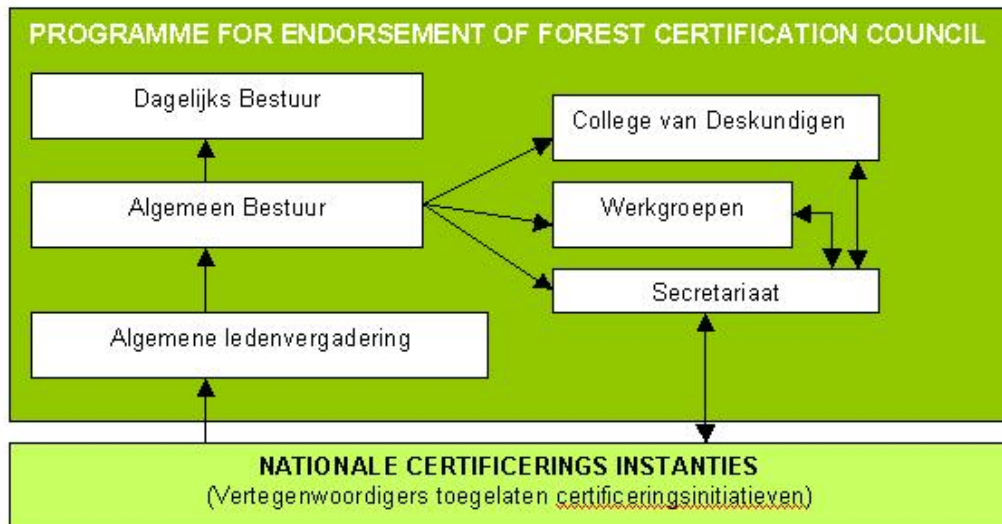
Achtergrond

Het PEFC werd opgericht om het de 12 miljoen, veelal kleine Europese boscijners mogelijk te maken zich eenvoudiger te kunnen certificeren voor goed bosbeheer. Tot dan toe sloot geen enkel systeem aan bij de specifieke geografische en sociaal-economische situatie van deze sector. Ook de houtverwerkende industrie wenste een systeem dat (meer) kosteneffectief, eenvoudig doch betrouwbaar was en met voldoende inspraakmogelijkheden.

In augustus 1998 startte een netwerk van bosbouworganisaties uit 5 Europese landen met het opzetten van een certificeringssysteem. Als basis dienden resoluties van Helsinki-verdrag (1993), verdragen tussen Europese bosbouwministers (Lissabon, 1998), ILO-richtlijnen en het milieuzorgsysteem ISO. In juni 1999 werd het Pan Europees Boscertificeringssysteem (PEFC) opgericht. Daarmee werd de basis gelegd voor de onafhankelijke en vrijwillige certificering van circa 112 miljoen ha bos in Europa, goed voor circa 244 miljoen m³ hout per jaar. In 2004 is de naam veranderd en omgevormd van een regionaal naar een wereldwijd systeem.

Organisatie

Het systeem is vrijwillig en geschikt voor acceptatie van nationale, regionale, groeps- en bedrijfscertificering. De procedure bestaat uit: aanmelding, beoordeling, rapportage, publieke consultatie, besluitvorming of herbeoordeling door onafhankelijke en geaccrediteerde certificeerders. Belangrijke beslissingen worden genomen in de algemene vergadering, elk lid(land) heeft stemrecht.

Figuur 11. Organisatiestructuur PEFC Council.

Handelsketencertificering

De PEFC kent drie alternatieve methoden voor de certificering van de handelsketen:

- *Input/outputstelsel*: % input gecertificeerd ruw hout is gelijk aan % output gecertificeerd product.
- *Minimaal gemiddeld % stelsel*: ten minste 70% (volume of gewicht) van het product is gecertificeerd. Deze regel is toepasbaar voor alle bosproducten.

- *Gescheiden opslag*: gescheiden opslag van gecertificeerd en niet-gecertificeerd hout in alle fasen van de keten (vrijwillig).
- Gerecycled materiaal wordt beschouwd als neutraal en valt daarom niet onder PEFC-certificering. PEFC heeft per oktober 2006 een aanvullend protocol binnen de handelsketencertificering om hout uit controversiële bronnen te weren.

Globalisering

Inmiddels is het PEFC Europa ontgroeid en is het een wereldwijd paraplusstelsel geworden. Inmiddels zijn 31 landen lid, waarvan 8 van buiten Europa: Australië, Brazilië, Canada, Chili, Gabon, Maleisië, Rusland en de Verenigde Staten. Ook de erkenning van het PEFC systeem wereldwijd neemt toe. De Engelse overheid heeft eind 2006 haar eerder vaststelling, dat volgens haar criteria het PEFC systeem de levering van duurzaam geproduceerd hout is gewaarborgd, bekrachtigd. Ook de Europese commissie ziet PEFC als een goed waarborgen van duurzaam bosbeheer, evenals FSC. PEFC is ook onderwerp van toetsing van het Nederlandse BRL systeem voor duurzaam geproduceerd hout. Recent is PEFC toegelaten als partij binnen de Ministeriele conferentie voor bescherming van Bossen in Europa (MCPFE).

Certificaten

In Nederland zijn op dit moment 21 bedrijven gecertificeerd voor de PEFC chain-of-custody. In Nederland kunnen handelsketencertificaten voor PEFC worden aangevraagd bij SGS te Spijkernisse en Control Union Certifications (CU) te Zwolle.

Gecertificeerd areaal PEFC		
Landen(systemen)	Areaal gecertificeerd (ha)	COC-Certificaten (aantal)
Australië	5 734 737	3
België	248 789	75
Brazilië	762 657	0
Canada	73 970 018	36
Chili	1 531 239	14
China	-	3
Denemarken	26 880	16
Duitsland	7 183 844	597
Finland	22 144 082	113
Frankrijk	4 341 176	928
Hongarije	-	2
Italië	637 846	44
Japan	-	21
Letland	37 860	3
Luxemburg	20 207	3
Maleisie	-	1
Marocco	-	1
Nederland	-	21
Noorwegen	9 231 700	6
Oostenrijk	3 374 000	276
Portugal	50 012	4
Slovakije	336 396	-
Spanje	518 320	67
Tsjechië	1 957 051	238
SFI (USA en Canada)	54 376 769	0
Verenigd Koninkrijk	9 125	207
Zweden	6 943 403	65
Zwitserland	380 846	45
Verenigd Koninkrijk	-	319
Totaal	193 817 835	2901

Tabel 6. Gecertificeerd areaal door PEFC per 31 december 2006

Informatie

Helpdesk Gecertificeerd Hout: tel. 036-5329821.

Brochures PEFC; www.pefc.org

Controle geldigheid PEFC COC-certificaten: www.pefc.org

Referenties

- PEFC, 'PEFC Council Register - Statistic figures on PEFC 31/12/ 2006', www.pefc.org (23-01-07)
- PEFC Council, PEFC - 'Wat u koopt, maakt het verschil, brochure 2003
- PEFC - 'PEFC Council Statutes', November 2002
- PEFC Council - 'Technical Document – 2002 (amended October 26th, 2006)
- PEFC - 'Strengthening the PEFC Certification Framework - Final Report', Helsinki, 2002
- WWF, 'PEFC An Analysis' - January 2001, Switzerland, 2001

DUURZAAM GEPRODUCEERD HOUT OP DE MARKT

Het aanbod van duurzaam geproduceerd hout neemt geleidelijk toe. Ondanks deze stijging blijft de vraag het aanbod nu nog ruim overstijgen. Omdat het gebruik van duurzaam geproduceerd hout sterk in de belangstelling staat door onder meer Duurzaam Bouwen, ontstaan er bij opdrachtgevers, beslissers en uitvoerenden vragen over aangeboden houtsoorten, beschikbaarheid, prijs en leveranciers.

Houtsoorten

In veel bosgebieden zullen als gevolg van duurzaam bosbeheer het oorspronkelijke beheer en de bijbehorende exploitatie wijzigingen ondergaan. Een van de gevolgen is dat er evenredig in het bos wordt ingegrepen, waardoor naast de reeds bekende houtsoorten ook minder bekende houtsoorten op de markt komen. Deze worden ook wel 'minder bekende houtsoorten' genoemd, ook al kunnen ze in het verleden wel gebruikt zijn in Nederland.

Centrum Hout heeft een leverancierslijst opgesteld met daarin een overzicht van duurzaam geproduceerde houtsoorten met certificaat die op de Nederlandse markt worden aangeboden voor de bouw, inclusief een overzicht van mogelijke toepassingen. De lijst is op te vragen bij de Helpdesk Gecertificeerd Hout (e.de.munck@centrum-hout.nl) of te downloaden via www.houtinfo.nl. Indien u duurzaam geproduceerde houtsoorten met certificaat (FSC-certificaat of Keurhout-Keur) wilt voorschrijven of toepassen, let dan wel op de beschikbaarheid per houtsoort en/of afmeting. Deze kan nog beperkt zijn, of de levertijd kan langer zijn dan u gewend bent.

Plaatmaterialen

Houtachtige plaatmaterialen zijn in grote volumes beschikbaar op de Nederlandse markt. Het betreft hier (beton)triplex, HDF, MDF, spaanplaat, OSB, hardboard en Kerto (LVL). Op de Nederlandse markt is er een toenemend aantal dealers die mogelijkheden hebben in gecertificeerd plaatmateriaal. De hoeveelheid plaatmaterialen met een certificaat/keurmerk voor duurzaam bosbeheer (FSC, Keurhout-Duurzaam en PEFC) zal dus de komende jaren gestaag blijven toenemen. Vaak wordt uitsluitend tropische hout en houtproducten voorgeschreven met een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Wanneer men duurzaam wil bouwen moet men ook de component plaatmaterialen niet vergeten. Schrijf daarom ook plaatmaterialen voor met een certificaat zodat hierdoor het aandeel duurzaam geproduceerd hout in het gebouwde omgeving toeneemt.

Beschikbaarheid

Op dit moment is de beschikbaarheid van gecertificeerd hout met een certificaat voor de bouw naar schatting 13 - 15%.

Ter vergelijking: in 1998 maakte duurzaam geproduceerd hout 1 à 2% uit van het totale beschikbare volume bouwhout. In 1999 is dit percentage verdubbeld tot 4 à 5%. Het aandeel duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt werd in 2001 geraamd tussen de 6 en 8% en in 2003 11-12%. Volgens een recent onderzoek in opdracht van het Ministerie van VROM bedraagt het aandeel hout en houtproducten afkomstig uit duurzaam beheerde bossen 36,6%. Het verschil tussen 13% en 36,6 procent komt door het niet sluitend zijn van de handelsketen, waardoor niet op al het duurzaam geproduceerde hout een certificaat mag worden afgegeven. Dit betekent een aanzienlijke jaarlijkse toename in volume.

Echter, de Nederlandse overheid stelt in haar duurzaam inkoop beleid dat voor rijksoverheid in 2010 100% duurzaam geproduceerd hout dient te gebruiken. De houthandel vertegenwoordigd door de VVNH, heeft haar doelstelling gezet op 75% van het hout dat haar leden verhandelen dient duurzaam geproduceerd te zijn. FSC Nederland heeft als doelstelling 25% FSC aandeel in 2008. Het is dus belangrijk vanuit de markt sturing te geven en duurzaam geproduceerd hout voor te schrijven.

Maatvoering

Zware maten, randmaten en lange lengtes (langer dan 6 m) zijn over het algemeen nog minder goed tot slecht te verkrijgen. Hou hier rekening mee, evenals met lange(re) levertijden en informeer vroegtijdig. Stem hier ook uw constructie op af, combineer eventueel houtsoorten met gelijke technische eigenschappen. Voor waterbouwkundige toepassingen is de houtsoort azobé in beperkte mate ook beschikbaar met Keurhout-Duurzaam, welke op bestek in zwaardere maten en langere

lengtes gezaagd en geleverd kan worden. FSC-gecertificeerd azobé is veelal op aanvoer.

Kwaliteit

Vaak wordt de (denk)fout gemaakt dat technische eigenschappen en kwaliteit gerelateerd zijn aan keurmerken en certificaten voor duurzaam bosbeheer. De keurmerken en certificaten voor duurzaam bosbeheer zijn niet te vergelijken met een KOMO-certificaat; ze zeggen enkel iets over de mens- en milieuvriendelijke manier waarop het hout is geproduceerd en niets over de kwaliteit. Voor technische kwaliteiten kunt u verwijzen naar de voor de houtsoort geëigende normen (KVH-reeks). Voor toepassingen in de grond- weg- en waterbouw biedt NPR 5493 'Hout voor waterbouwkundige toepassingen' een goed uitgangspunt.

Prijs

De prijs van duurzaam geproduceerd hout met certificaat *kan* op dit moment hoger liggen dan hout zonder. De eventuele meerprijs is sterk afhankelijk van houtsoort, beschikbaarheid, volume, bestek en bewerkingen van de order en varieert (globaal) tussen de 10 en 30%. Dit is onder meer het gevolg van de extra financiële en organisatorische inspanningen die een bosbeheerder zich moet getroosten om voor een certificaat in aanmerking te kunnen komen. Dit geldt ook voor de organisaties die deel uitmaken van de handelsketen (chain-of-custody). Daarnaast wordt het bos(beheer) nooit gehonoreerd voor de milieubijdrage die zij met al haar functies levert (schoon drinkwater, biodiversiteit, luchtkwaliteit etc). De extra kosten voor duurzaam geproduceerd hout vloeien deels terug naar het bos en kunnen dus ook gezien worden als "betaling voor milieudiensten van het bos".

Willingness-to-pay

Het is belangrijk dat de consument deze meerprijs daadwerkelijk betaalt en zo een bijdrage levert aan de duurzame instandhouding van de bossen wereldwijd. Europees onderzoek wijst helaas uit dat slechts de helft van de ondervraagde consumenten bereid is voor duurzaam geproduceerd hout ook meer te betalen. En van deze bereidwillige groep wil slechts 13% meer dan 10% extra neertellen. Het is noodzakelijk dat deze 'bereidheid' zich daadwerkelijk zal vertalen in koopgedrag. Om een succesvolle verankering van duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt te waarborgen, zal de consument in grote getale bereid moeten zijn een meerprijs te betalen.

Levertijden

Wanneer men duurzaam geproduceerd hout wil gaan voorschrijven of toepassen, verdient het aanbeveling vroegtijdig te informeren naar de beschikbaarheid, maatvoering en eventuele levertijden van gewenste houtsoorten, maatvoering, volume en eventuele alternatieven.

Gezien de grote vraag en het nog relatief geringe aanbod zal het volume in de benodigde afmetingen wellicht niet direct leverbaar zijn. Raadpleeg hiervoor eerst uw leverancier.

Afhankelijk van uw wensen moet u rekening houden met levertijden die kunnen oplopen van enkele weken tot meer dan zes maanden, als gevolg van verschepping en eventuele benodigde droogtijd en bewerkingen. Deze levertijden zullen naar verwachting door een uitbreiding van het gecertificeerde bosareaal in de toekomst korter worden.

Directieleveringen

Voor gemeenten of andere opdrachtgevers is het aan te raden voor grotere projecten vooraf steeds kleinere beschikbare partijen in te kopen (directieleveringen) om gegarandeerd op het juiste moment over het juiste volume en bestek te beschikken. Soms is het toepassen van verschillende houtsoorten met vergelijkbare eigenschappen een goede oplossing. Indien men bij toepassingen in de grond-, weg- en waterbouw Midden-Amerikaanse houtsoorten wil voorschrijven, moet men rekening houden met beperktere lengte- en breedte-afmetingen, doordat de bomen hier over het algemeen van nature beperktere afmetingen hebben.

Gelijkwaardigheid

Certificaten voor duurzaam bosbeheer zijn niet zonder meer onderling uitwisselbaar! Dit heeft enerzijds te maken met de organisatorische en inhoudelijke verschillen en anderzijds met politieke of individuele voorkeuren van opdrachtgevers. Wat betreft de technisch-inhoudelijke kant is vergelijk op basis van de minimumeisen voor duurzaam bosbeheer (uitgevoerd door Keurhout) het meest objectieve instrument dat de Nederlandse bouw op dit moment ter beschikking staat. In het Nationaal

Pakket Duurzaam Bouwen wordt onder 'duurzaam geproduceerd hout' verstaan (maatregel S063/U063): hout voorzien van een Keurhout-Keur (lees Keurhout-Duurzaam) of een certificaat van de Forest Stewardship Council (FSC). Op basis hiervan mag gelijkwaardigheid worden verondersteld. Ook in het aanbestedingsrecht is voor keurmerken het gelijkwaardigheidsbeginsel van toepassing (Van den Bercken, Min VROM, 2002). In het geval er uitdrukkelijk om een bepaald certificaat wordt verzocht, is het van belang keurmerken niet zonder overleg met opdrachtgevers, inkopers etc. uit te wisselen, daar dit in het natraject vaak tot onenigheid leidt. Bij het gelijkwaardigheids beginsel kan de aanbieder altijd iets gelijkwaardigs aanbieden, de opdrachtgever is eindbeslissingsgerechtigd.

Voorschrijven

Indien men een duurzaam geproduceerde houtsoort wil voorschrijven, kan men gebruikmaken van STABU-besteksomschrijvingen. Het verdient de voorkeur STABU-teksten te kiezen die zowel FSC en Keurhout-Keur vermelden, conform het duurzaam bouwen-beleid. In andere gevallen verdient het aanbeveling zo mogelijk teksten over te nemen uit de pakketten duurzaam bouwen (S063 (woningbouw), U063 (utiliteitsbouw), G807 (GWW) of paragraaf 4.3.2 uit het stedenbouwpakket). *Voorkom het klakkeloos overnemen van oude bestekteksten met voor het nieuwe bestek een toevoeging verwijzend naar een of meer keurmerken voor duurzaam bosbeheer!* Met het oog op beperkte volumes in een bepaalde houtsoort is het aan te raden in de bestekken de vereiste kwaliteit (en normbladen) te vermelden, de eventuele specifieke technische (bv sterkteklasse en duurzaamheidsklasse) en esthetische eisen te vermelden (bv rechtdradig, eindbeeld) en de houtsoort over te laten aan de leverancier. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor de toepassing van duurzaam geproduceerd hout, door gebruikmaking van alternatieve houtsoorten en/of een combinatie van houtsoorten die alle geschikt zijn voor de beoogde toepassing. Indien specifiek voor een bepaalde houtsoort gekozen wordt, informeer dan eerst naar de (gecertificeerde) beschikbaarheid en levertijden.

Om het ambitieniveau om zoveel mogelijk duurzaam te bouwen of duurzaam geproduceerd hout toe te passen willen voorschrijvers en opdrachtgevers nog al eens vergeten de naaldhout en plaatmaterialen component niet te koppelen aan de eis voor duurzame productie. Juist de beschikbaarheid van naaldhout en plaatmaterialen zijn groot. Schrijf deze dus ook voor met een certificaat voor duurzaam bosbeheer en verhoog het aandeel gecertificeerd hout in het gebouw.

Leveranciers

Hout afkomstig uit duurzaam beheerde bossen is in principe door elke houthandel te leveren, sommige zijn hierin meer gespecialiseerd dan andere. Informeer daarom eerst bij de eigen leverancier. Daarnaast geeft Centrum Hout een "Leverancierslijst gecertificeerd hout" uit, waarin aan de hand van houtsoorten en houtproducten leveranciersgegevens kunnen worden gevonden. Voor specifieke vragen kan men contact opnemen met de diverse informatielijnen (onder andere Helpdesk Gecertificeerd Hout of FSC-Nederland) of deelnemers/leverancierslijsten via internet raadplegen (zie links bijvoorbeeld: www.keurhout.nl en www.fscnl.org).

Controle herkomst

Op hout of houtproducten, vervaardigd uit FSC- en/of Keurhout-gecertificeerd hout, kan een logo zijn aangebracht van de certificerende instantie. Bij een juiste leveringsprocedure behoren op de factuur en pakbon naast de standaardtekst vermeld te staan: houtsoort, volume, maatvoering, aantallen, adresgegevens afnemer, datum en chain-of-custody-nummer (C-O-C) van de leverancier of in het geval van Keurhout het deelnemernummer.

Regelmatig wordt geroepen dat 'overal wordt gerotzoooid met certificaten' of '(FSC-)certificaten zijn overal te koop'. Het systeem voor de chain-of-custody is nu juist bedoeld om dit soort misstanden te onderkennen en te controleren. Wanneer deze misstanden daadwerkelijk geconstateerd worden verliezen de betreffende bedrijven hun certificaat. U kunt zelf aan de hand van het FSC-COC-nummer of het deelnemernummer de herkomst verifiëren of dit laten doen door FSC Nederland (voor FSC), op www.fsc-info.org, bij Keurhout (voor Keurhout-certificaten op www.keurhout.nl) of PEFC: www.pefc.org. Wanneer u misstanden vermoedt, kunt u dit eveneens melden bij bovenstaande organisaties, certificerende instellingen of bij betreffende brancheverenigingen.

Informatie

Voor vragen over de beschikbaarheid en toepassing van duurzaam geproduceerde houtsoorten kunt u terecht bij uw eigen leverancier, de Helpdesk Gecertificeerd Hout (036-5329821) of bij FSC Nederland (tel. 030 2363350).

Helpdesk gecertificeerd hout

De helpdesk gecertificeerd hout wil het gebruik van duurzaam geproduceerd hout stimuleren door zoveel mogelijk kennis ter beschikking te stellen aan toeleveranciers, beslissers en uitvoerenden in de bouw zodat vraag en aanbod sneller bij elkaar komen. Daarnaast kunnen bedrijven, overheden en andere organisaties bij de helpdesk terecht voor adviezen over beleidsmatige en organisatorische aspecten van certificering van duurzaam bosbeheer en handelsketenwaarborgen (chain-of-custody). Ook lezingen en persoonlijke toelichtingen tijdens bouwteam-, raads- en verkoopvergaderingen behoren tot de mogelijkheden. Maak gebruik van de informatieve brochures of het gratis, objectieve en vrijblijvende helpdeskadvies (maximaal één dagdeel) van Centrum Hout: tel. 036 5329821 (Eric de Munck), fax 036 5329571 of e.de.munck@centrum-hout.nl. Voor meer informatie zie bijlage I.

Voorbeeldprojecten

Het Nationaal Dubo Centrum heeft een voorbeeldprojectensite, waarin duurzaam bouwen projecten worden beschreven met hier en daar specifieke aandacht voor het gebruik van minder bekende en duurzaam geproduceerde houtsoorten. www.dubo-centrum.nl

Referenties

- Praktijkervaring Centrum Hout (mondeling)
- Ervaring leden Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen (mondeling)
Ervaringen deelnemers Keurhout (mondeling)
- Ervaring leden FSC Nederland (mondeling)
- Factsheets Keurmerken voor duurzaam bosbeheer, Keurhout, FSC, PEFC en MTCC:
www.houtinfo.nl, www.vvnh.nl of via de Helpdesk Gecertificeerd Hout.
- Documenten, www.fscnl.org
- STABU-bestekteksten, www.stabu.nl
- Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Woningbouw, versie 8.0, SBR, Rotterdam, december 2005
- Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Utiliteitsbouw, SBR, Rotterdam
- Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Stedenbouw, Nationaal Dubo Centrum, Rotterdam
- Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Grond-, Weg- en Waterbouw, CROW/CUR, Nationaal Dubo Centrum, Rotterdam, 2002
- Toepassingen van duurzaam geproduceerde houtsoorten in de bouw - een inventarisatie van knelpunten en antwoorden - Milieudefensie, november 2000

DUURZAAM BOSBEHEER EN CERTIFICERING OP INTERNET

Hieronder vindt u een aantal internetadressen die u kunt raadplegen voor aanvullende informatie, visies en standpunten over duurzaam bosbeheer, certificering en keurmerken voor duurzaam geproduceerd hout.

Timber Trade Action Plan : www.timbertradeactionplan.org
Responsible purchasing Policy (TTF) : www.RPP-online.org
Proforest : www.proforest.org
Tropical Forest Trust : www.tropicalforesttrust.org
Illegaal hout : www.illegal-logging.org

Nederlandse organisaties

AIDEnvironment : www.aidenvironment.nl
Centrum Hout : www.centrum-hout.nl
: www.houtinfo.nl
Keurhout : www.keurhout.nl
FSC Nederland : www.fscnl.org
Stichting Goed Hout! : www.goedhout.nl
Stichting Probos : www.probos.net
Tropenbos : www.tropenbos.nl
Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen : www.vvnh.nl

Nederlandse milieuorganisaties

Milieudefensie : www.milieudefensie.nl
Greenpeace : www.greenpeace.nl
Wereld Natuur Fonds : www.wnf.nl

Internationale Certificeringsinitiatieven en organisaties

American Forest & Paper Association (SFI) : www.afandpa.org
American Tree Farm system (ATFS) : www.treefarmssystem.org
Canadian Standards Association (CSA) : www.csa.ca
Cerflor
Finnish Forest Certification System (FFCS) : www.ffcs-finland.org
Forest Stewardship Council (FSC) : www.fsc.org
FSC-certificaten controle : www.fsc-info.org
Intern. Tropical Timber Organisation (ITTO) : www.itto.or.jp
Malaysian Timber Certification Council (MTCC) : www.mtcc.com.my
Pan European Forest Certification (PEFC) : www.pefc.org
SFI-site nieuw : www.sfiprogram.info

Certificeerderingsorganisaties en programma's

Skal : www.skalinternational.com
SGS Forestry QUALIFOR Programme : www.sgsqualifor.com
Scientific Certification Systems (SCS) : www.scs-certified.com
Soil Association Woodmark scheme (SA) : www.soilassociation.org
Institut für Marktökologie (IMO) : www.imo.ch
R. A. Smart Wood Program (RA) : www.smartwood.org
Silva Forest Foundation (alleen Canada) : www.silvafor.org
BM TRADA Certification : www.bmtrada.com
GFA Terra Systems : www.gfa-certification.de

Internationale commissies en organisaties

World Commission on Forests and Sustainable Development: www.iisd.ca/wcsfd
International Forum on Forests : www.un.org/esa/sustdev
Wereldbank : www.worldbank.org/environment/topics.htm
Europese Commissie : www.unece.org/trade/timber/docs/certification.htm
Ministry of Natural Resources, BC, Canada : www.for.gov.bc.ca/het/certification
Asia Pacific Forest Certification Information : www.forestandtradeasia.org
Wereldbank : www.fao.org/docrep/W8212E/w8212e04.htm
Europees Parlement : www.europarl.eu.int/workingpapers/forest/eurfo256_en.htm
Forest Certification Resource Center : www.metafore.org/?s=147
Nationale certificeringsstandaarden : <http://www.tropenbos.nl/DRG/standards.htm>

Mutual recognition

On-Line Comparative Matrix of Forest Certification Schemes : www.forestrycertification.info
World Certification Watch : www.mutualrecognition.org
PEFC : www.pefc.org/mutualframe.htm

Conf. of European Paper Industries (CEPI) : www.cepi.org/files/Matrix01-171253A.pdf
 World Wildlife Fund : www.wwf.org
 FERN : www.fern.org
 PEFCWatch : www.pefcwatch.org
 European Forest Institute : www.efi.fi/events/2001/certification
 Wood Manufacturing Industry : www.harnisch.com/win/edit18.htm
 USA Roundtable on Sustainable Forest Management : www.sustainableforests.net
 Certificeringssystemen vergeleken : www.biodiversityeconomics.org/business/topics-101-04.htm

Overheidsinitiatieven internationaal

UK Government CPET Rapport Certificaten : [www.sustainable-](http://www.sustainable-development.gov.uk/sdig/improving/guidancecf.htm)
development.gov.uk/sdig/improving/guidancecf.htm
 Rapport Deense overheid duurzame inkoop hout : www.sns.dk/udgivelser/2003/tropical/16022004_UK.pdf

Seminars

Forest Leadership Conference : www.forestleadership.com
 Ghana Certification process : [homepages.iprolink.ch/~fitbb/Industrial_Dept/Ghana-](http://homepages.iprolink.ch/~fitbb/Industrial_Dept/Ghana-Seminar_outcome.html)
[Seminar_outcome.html](http://homepages.iprolink.ch/~fitbb/Industrial_Dept/Ghana-Seminar_outcome.html)
 Heroverweging certificering als middel : www.etfrn.org/etfrn/workshop/certification/research7.html#up

Financiering

Financiering boscertificering : www.cifor.cgiar.org/fsfm/documents/papers.htm
 Financiering EU DGVIII : www.odi.org.uk/tropics/projects/1715.htm
 FSC programma Stichting Doen : www.doen.nl

Minder bekende houtsoorten

Houtinfo (Nederland) : www.houtinfo.nl
 INPA(Brazilië) : mapara.inpa.gov.br/madeira/eng/default.htm
 USDA (Verenigde Staten) : www2.fpl.fs.fed.us/TechSheets/techmenu.html
 CADEFOR (Bolivia) : www.cadefor.org
 Woods of the World (Algemeen) : www.webforest.fi
 Cirad (Frankrijk) : www.cirad.fr/activites/bois/fr/fiches.html

Gecertificeerde producten

Certified Forest Products Council : www.certifiedwood.org
 International Wood Products Association : www.iwpawood.org
 FSC info : www.fsc-info.org
 Handelssite door WWF : www.panda.org/forestandtrade

Promotie en ondersteunende organisaties

Canadian Forestry Certification Coalition : www.sfms.com
 Centrum Hout : www.centrum-hout.nl
 Certified Forests (FSC, maps and graphs) : www.certified-forests.org
 Florida SFI State Implementation Committee : Goodforests.com/matrix.pdf
 Natural Resources Canada : www.nrcan.gc.ca/cfs/proj/ppiab/ci/framain_e.html
 Timber Trade Federation : www.ttf.co.uk
 Tropical Forest Trust : www.tropicalforesttrust.com

Onderzoeks- en promotie instituten

European Forest Institute : www.efi.fi/cis
 Forests forever : www.forestsforever.org.uk/factfile.html

Adviesbureaus

Form International : www.forminternational.nl

Algemeen

Yale Universiteit Certificeringsprogramma : www.yale.edu/forestcertification

NB: Ondanks de zorgvuldige samenstelling van deze lijst kan het zijn dat na het verschijnen van deze januari-versie internetadressen buiten ons weten gewijzigd, vervallen of om andere redenen niet meer toegankelijk zijn.

Voor de inhoud en correctheid van de op deze Internetsites weergegeven informatie dragen wij geen enkele verantwoordelijkheid.

HELPDESK GECERTIFICEERD HOUT

Stop nu met puzzelen!

Hout dat aantoonbaar uit goed beheerde bossen komt, is steeds ruimer voor handen. In de praktijk blijkt het echter niet altijd eenvoudig om gecertificeerd hout voorgeschreven en toegepast te krijgen, in te kopen of te verkopen. Steekt u naar uw mening te veel tijd in het vergaren van kennis over keurmerken, certificering, betrouwbaarheid, besteksomschrijvingen, onbekende houtsoorten en het vinden van geschikte houtsoorten en leveranciers? Stop dan nu met puzzelen en maak gebruik van de helpdesk gecertificeerd hout.

Wat wij u bieden? Zie volgende bladzijde.

Helpdesk Gecertificeerd Hout

Centrum Hout (Eric de Munck)

Tel. 036 5329821

Fax 036 5329571

E-mail: e.de.munck@centrum-hout.nl

Doelstelling

De Helpdesk Gecertificeerd Hout wil het gebruik van duurzaam geproduceerd hout stimuleren door zoveel mogelijk kennis ter beschikking te stellen aan toeleveranciers, beslissers en uitvoerenden in de bouw zodat vraag en aanbod sneller bij elkaar komen. Daarnaast kunnen overheden, bedrijven en organisaties bij de Helpdesk terecht voor adviezen rondom beleidsmatige en organisatorische aspecten van certificering van duurzaam bosbeheer en handelsketenwaarborgen (chain of custody). Ook u kunt gratis gebruikmaken van objectief en vrijblijvend helpdeskadvies (maximaal één dagdeel).

Vragen aan de Helpdesk?

- Achtergrond en betekenis van verschillende keurmerken en certificaten (FSC, Keurhout, PEFC, PAFC, SFI, CSA, MTCC etc)?
- Wanneer mag een bedrijf gecertificeerd hout verkopen?
- Welke houtsoorten zijn verkrijgbaar met certificaat?
- Voor welke toepassingen zijn 'nieuwe houtsoorten' geschikt?
- Wie levert gecertificeerd hout?
- Hoe bepaal ik de beste besteksomschrijving voor een project/toepassing?
- Hoe richt ik procedures in om zoveel mogelijk gecertificeerd hout toe te passen?
- Hoe overtuig ik mijn opdrachtgever/klant om gecertificeerd hout te kiezen?
- Hoe controleer ik of gecertificeerd hout is geleverd?
- Enz.

Voor wie is de Helpdesk bedoeld?

- Houthandel en houtverwerkende industrie
- Overheden
- Architecten
- Adviesbureaus
- Projectontwikkelaars
- Woningbouwcorporaties
- Aannemerij
- Makelaardij
- Sociale, milieu- en ontwikkelingsorganisaties

Welke ondersteuning biedt de Helpdesk u zoal?

- Antwoorden op uw vragen (telefonisch of per e-mail)
- Hulp bij oplossen van (complexere) vraagstukken
- Samenbrengen partijen (hout, mensen en standpunten)
- Informatieve brochures
- Verzorgen van lezingen en presentaties
- Persoonlijke toelichtingen (o.a raads-, bouwteam- en verkoopvergaderingen)

Maak dus gebruik van de Helpdesk Gecertificeerd Hout:

CENTRUM HOUT

Postbus 1350

1300 BJ ALMERE

Westeinde 8

1334 BK ALMERE

Tel. 036 5329821 (Eric de Munck)

Fax 036 5329571

E-mail: e.de.munck@centrum-hout.nl

Internet: www.centrum-hout.nl

Informatie over duurzaam bosbeheer en houtkeurmerken vindt u op www.houtinfo.nl.

In deze brochure

Inmiddels zijn er wereldwijd ruim 61 certificeringsinitiatieven in 149 landen die duurzaam bosbeheer nastreven. In deze uitgave vindt u achtergronden over duurzaam bosbeheer, certificering en houtkeurmerken. De systemen Keurhout, FSC, PEFC, CSA, SFI, ATFS, MTCC, OLB en BRL worden besproken. Ook worden aanbevelingen gedaan voor het voorschrijven en toepassen van gecertificeerd hout. Deze informatie wordt regelmatig aangepast en is te vinden op: www.houtinfo.nl.

Helpdesk Duurzaam geproduceerd hout

Beslissers, voorschrijvers, uitvoerenden en medewerkers uit de houtbranche die vragen hebben over zaken als duurzaam bosbeheer, houtkeurmerken, bestekteksten, technische eigenschappen nieuwe houtsoorten en toepassingsmogelijkheden kunnen contact opnemen met de helpdesk: 036 5329821 (Eric de Munck) of e-mail: e.de.munck@centrum-hout.nl.

Meer weten over hout

Centrum Hout beschikt voer een schat aan informatie over verantwoord gebruik van hout en houtproducten op technisch, economisch en maatschappelijk gebied. Voor meer informatie over onder meer houtsoorten, duurzaamheidsklassen, detailleringen, duurzaam geproduceerd hout, keurmerken, leveranciers en -natuurlijk duurzaam bouwen kunt u bij ons terecht.

Houtinformatielijn

Centrum Hout heeft ook een vraagbaak voor alles wat met hout, houttoepassingen enz. te maken heeft. U kunt ons op werkdagen bereiken van 9.00 tot 16.30 uur: tel. 0900 5329946 (€0,45 p/m) of per e-mail: houtinformatie@centrum-hout.nl.

Internet

Centrum Hout: www.centrum-hout.nl
Houtinformatie: www.houtinfo.nl

Deze publicatie is een uitgave van:
Centrum Hout
Postbus 1350
1300 BJ ALMERE
Westeinde 8
1334 BK ALMERE
Tel. 036 5329821
Fax 036 5329571
E-mail: info@centrum-hout.nl